

MATYU Yesu Kilisi xolac nivihã wê Matyu kivuu ge

*Yesu Kilisi tivae bue lê
(Luk 3:23-28)*

¹ Yesu Kilisi tivae bue he lê yêp ga. Devit pum lec Eblaham di Yesu pum lec Devit.

² Eblaham nu Aisak.

Di Aisak nu Jekop.

Di Jekop nu Yuda he lie.

³ Yuda nu Peles yuu Sila wê ta Tema ge.

Di Peles nu Heslon.

Di Heslon nu Lam.

⁴ Di Lam nu Aminadap.

Di Aminadap nu Nason.

Di Nason nu Salmon.

⁵ Di Salmon nu Boas wê ta Lehap ge.

Di Boas nu Obet wê ta Lut ge.

Di Obet nu Jesi.

⁶ Di Jesi nu Devit wê tu Islel nê king.

Di Devit nu Solomon. Solomon ta ge wê liya Yulaia.

⁷ Di Solomon nu Liaboam.

Di Liaboam nu Abaisa.

Di Abaisa nu Esa.

⁸ Di Esa nu Jehosapat.

Di Jehosapat nu Jolam.

Di Jolam nu Asaia.

⁹ Di Asaia nu Jotam.

Di Jotam nu Ehas.

Di Ehas nu Hesekaia.

10 Dì Hesekaia nu Manasa.
 Dì Manasa nu Emos.
 Dì Emos nu Josaia.

11 Dì Josaia nu Jekonaia he lie wê tibii Babilon vông vevac vô he di hòm he Islel vihati xôn di kô he mi la vac vigwe Babilon nêb he i vông yuac pileva vô he mi dô.

12 He dô vac vigwe Babilon di Jekonaia nu Sialtiel.

Dì Sialtiel nu Selababel.

13 Dì Selababel nu Abaiat.

Dì Abaiat nu Elaiakim.

Dì Elaiakim nu Eso.

14 Dì Eso nu Sedok.

Dì Sedok nu Ekim.

Dì Ekim nu Elaiat.

15 Dì Elaiat nu Eliesa.

Dì Eliesa nu Matan.

Dì Matan nu Jekop.

16 Dì Jekop nu Josep wê vinê Malia.

Dì Malia kô nu Yesu wê he nêl lê ên nêbê Kîlisi.

17 Om bue wê pum lec Eblaham di i la tyip vô Devit ge, he tiyi xocbê vigê yuu di tô mi la yuudiyuu (14). Dì bue wê pum lec Devit di i la tyip vô buc wê tibii Babilon vông vevac vô he Islel di kô he mi la vigwe Babilon ge, he tiyi xocbê 14. Dì bue wê dô vô buc wê he Islel dô vac vigwe Babilon di i la tyip vô Kîlisi buc ge, he tiyi xocbê 14 êno.

Malia kô nu Yesu Kîlisi
(Luk 2:1-7)

18 Kiyang lec wê Yesu Kîlisi yubac ge bêga ên nêbê xomxo vînoo nêb Malia ob kô Josep. Lêc yuu gên o kôma lêm, di he yê wê Malia xêyaa ge, lêc ge yuac wê Myakilôhô Ngibua vông. 19 Malia

liya Josep ge xomxo nivîha, om nêb ob vông Malia ni yoc vô xomxo manôn lêm, om xo ên nêb ob sea Malia lê, lêc nêb ob nêl kiyang wê nu dô vac Malia xêyaa ge kitong vô xomxo tibeac lêm. ²⁰ Josep gên dîxo kiyang wê nêb ob sea Malia ge vac nîlô, mêdêc Apumtau vông angela ti lam nêl kiyang vô Josep vac vîvia bêga ên nêbê, “Devit nu Josep, le i lêc xona ên wê ông ob kô Malia ge lêm, ên nipwo wê Malia ob kô ge Myakîlôhò Ngîbua vaci vông vô Malia. ²¹ Om Malia ob kô nu tuc, dî ông ob nêl i lê ên nêbê Yesu, ên lê tige kehe bêga nêbê obêc vô lie vêx yuu vux vêl ên he nêl nîpaaên.”

²² Angela nêl bêge, om kiyang wê Apumtau nêl vô plopete ti ilage vô nôl lec. Plopete tige nêl bêga ên nêbê,

²³ “Wê lê. Vêxwo ti ob xêyaa dî kô nu ti dî ob nêl i lê nêbê Emanyuel.”

Plopete nêl bêge, dî lê Emanyuel kehe bêga nêbê Anutu dô hîxôn il.

²⁴ Josep yêp mî kîdî lec dî vông tîyî xocbê Apumtau angela nêl vô i ge dî viac vîvê Malia mî dô hîxôn lê, ²⁵ lêc o yêp hîxôn lêm dî i la tyîp vô buc wê nu tuc yubac ge dî Josep nêl i lê nêbê Yesu.

2

Xomxo pîyôp levac lam nêb ob yê Yesu

¹ Malia kô Yesu vac vîgwe Betlehem vac vîgwe levac Judia. Helot tu he Islel nêl king mî dô vac vîgwe Jelusalem. Mêdêc xomxo pîyôp levac ya lam gê vîgwe wê hîyôv tyîp lam ge mî val Jelusalem dî nêl ên nêbê, ² “Nîpwo paha wê ob tu

xam Yuda nê m king ge, tyo dô tina? Xe xê pitua wê i vông ge vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge, om xe lam ên xe nêb xe ob lam yev vixam kitu vô i.”³ Helot ngô kiyang wê he nêl ge di nilô vô viyin mabu om tibii Jelusalem vihati ge, he nilô vô viyin hixôn.⁴ Om Helot tyuc he Yuda levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee vihati lam di kinêg vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê lê nêbê Kilisi ge ob yubac vac vigwe tina?”⁵ Om he nêl lax vô i ên nêbê, “Tyo ob yubac vac vigwe Betlehem vac vigwe levac Judia. Ên plopete ti kivuu kiyang ilage i yêp bêga nêbê,

⁶ ‘Ông Betlehem vac vigwe levac Judia, ông vigwe nipwo, lêc ông tu levac nginoo Judia levac vêl, ên xomxo levac ti obêc val vac xam mahigun di ob viac a lige Islel.’ ”

⁷ Helot ngô kiyang tige, mêdêc vông kiyang la xôpacên vô xomxo piyôp levac tigeê ên nêb he i lam vô i. He lam om Helot kinêg vô he nêbê buc tina wê pitua val tyip lec ge? Om he nêl kitong vô i.⁸ Mêd Helot nêl vô he ên nêbê, “Xam loc Betlehem di loc vông yuac levac lec myagên nipwo tige, di xam obêc wêvô ge od xam lôm nêl vô a ên a êno ob loc yev vixag kitu vô i.”

⁹ Om he ngô Helot vya di loc mi la, di pitua wê he yê vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge la mug ên he di mîla le kisii vôxumac ti wê nipwo tige diyêp vac ge.¹⁰ He yê pitua tige di xêyaa vô nivîha yang,¹¹ di he la vac xumac nilô di la yê nipwo tyo yuu ta Malia, di yev vixa kitu vô nu tige di pimil i. Pyap dêc he hikwee susu vac he vixec di tung la vô nipwo tyo. Susu wê he vông vô i ge gol

di xax myaluc, di susu nivivea nivihaviha hixôn.
¹² Vô bucên Anutu nêl kitong vô he vac vivia ên nêbê, “Xam lôc vôên Helot tii vacên i ma.” Om he lax môp bangwe mî la ben.

Josep kô Malia yuu Yesu mî yon la Isip

¹³ Xomxo piyôp levac tige la, mêdêc Josep yê Apumtau nêl angela ti vac vivia di angela tige nêl vô i ên nêbê, “Kidi lec mî kô nipwo yuu ta di mon pec mî loc Isip mî loc dô di i loc tyip vô buc wê a ob nêl kiyang vô ông i tii vac ge, ên Helot ob myag nipwo tige ên nêb ob hi i yib.” ¹⁴ Josep ngô angela vya om kidi lec vô bucên di kô nipwo tige yuu ta di yon la vigwe levac Isip, ¹⁵ di la dô di i la tyip vô buc wê Helot yib vêl ge. Om Apumtau kiyang wê plopete nêl ilage vô nôl lec. Plopete nêl bêga ên nêbê, “A tyuc nug tuc gê Isip mî i lôm.”

Helot vông nue vevac la hi Islele nue vux yib

¹⁶ Mêdêc Helot xovô nêbê xomxo piyôp levac tigee kityoo di o milax vô i lêm, om xêyaa vô myavinê mabu. Om vông tibii la vigwe Betlehem di la vac vigwe wê yêp ninyawehe vô Betlehem ge hixôn ên nêb he i loc hi vux nipwo wê klismas ti me yuu ge vihati i yib. Helot nêl bêge ên xomxo piyôp levac nêl vô i ên nêbê he yê pitua ila di klismas yuu lam la vêl. ¹⁷ Om kiyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôl lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁸ “He ngô vya vac vigwe Lama wê xomxo vông tilôt di byag levac mabu ge. Lesel byag ên nue, di xomxo ti o tiyi wê ob vông i nilô

vô viyin maên ge lêm, ên nue vihati yib mîma.”

Josep kô vinê yuu nu tuc mî lax dô Islel

¹⁹ Timuên wê Helot yib vêl ge od Apumtau angela ti nêl vô Josep vac vîvia ên nêbê, ²⁰ “Kidi lec di kô nipwo yuu ta di mon lôc mî loc vac vîgwe Islel i tii vac, ên he wê nêb ob hi nipwo tige i yib ge, he yib vêl.” ²¹ Mêgem Josep kidi lec mî kô nipwo hixôn ta di yon lax mî la Islel.

²² Lêc Josep ngô wê Akeleas kô ma Helot nipilêhê di viac vîgwe Judia, om xona ên nêb ob lax mî la vîgwe tige lêm. Om Anutu nêl kiyang vô Josep vac vîvia tii vac, om Josep loc mî la vîgwe levac Galili, ²³ di la dô vac vîgwe Nasalet. Om kiyang wê he plopete nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê, “He ob nêl bê i ge xomxo Nasalet ti.”

3

Jon Lipacên nêl kiyang

(Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Vô buc tige Jon Lipacên kidi mî la vac vîgwe mahîgun pileva vac vîgwe levac Judia, di nêl kiyang vô xomxo bêga ên nêbê, ² “Xam pilepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.” ³ Jon ge wê plopete Aisaia nêl i kitong ilage bêga ên nêbê, “Xomxo ti tyuc vya levac vac vîgwe mahîgun pileva ên nêbê, ‘Xam viac Apumtau môp wê obêc lam vac ge di vông i môp i yêp bôbac.’ ”

⁴ Jon mi vînyum ngakwi wê he vông ya bwoc kamel nivîluhu ge di vêx let wê bwoc levac ninivi

ge hixôn, di yaên wê mi ya ge hiveac hixôn vinoluc. ⁵ Di xomxo Jelusalem di xomxo vac vigwe levac Judia hixôn he vac vigwe toto wê yêp kwabo vô mia Jodan ge, he lam vô Jon vac mia Jodan, ⁶ di nêl he nêl nipaên kitong, di Jon lipac he ya mia Jodan.

⁷ He Palisi hixôn Sadyusi tibeac lam ên nêb Jon i lipac he, lêc Jon yê di nêl vô he ên nêbê, “Myel nipaên nue xam! Letya nêl vô xam ên nêbê xam ob pec ên Anutu xêyaa myavinê wê ob val vô xam timuên ge? ⁸ Xam pilepac nilôm i vô paha lec lê, lêc vông môp nivîha wê ob nêl kitong bêga bê xam pilepac xam pyap. ⁹ Di le i lêc yong xacxam va di xo bê Eblaham bue xam lêm. Ên a ob nêl vô xam bê Anutu tiyi wê ob nêl di ngidax tigae ob tu Eblaham bue ge. ¹⁰ Xam tiyi xocbê xax wê xomxo ob vuv vêl ge. Ên xax wê o vuac nôl nivîha lêm ge, xomxo ob vuv vîhati vêl di nêx i la vac ngwax.

¹¹ “A lipac xam ya mia ên wê xam pilepac xam pyap ge, lêc xomxo ngwe wê ob val timuên ge, xêkizêc wê i vông ge luu xêkizêc wê a vông ge vêl, di a o nivîha tiyi wê a ob kilê i su ge lêm. Xomxo tyo ob lipac xam ya Myakilôhê Ngibua hixôn ngwax. ¹² Xomxo tyo vigê obêc hôm nôl nivîha di tung i la vac xumac wê nôl nivîha ob dô vac ge, di ninivi pileva ge wê ob nêx i la vac ngwax wê yibên obêc ma ge, ên ngwax i ya vêl.”

Jon lipac Yesu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ Yesu sea vigwe Galili di lam la Jodan vô Jon ên nêb i lipac i. ¹⁴ Lêc Jon kol i di nêl vô Yesu ên

nêbê, “Ông obêc lipac a ge od nivîha, lêc bêna lêc ông lam vô a ên ông nêb a lipac ôngê?” ¹⁵ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông vông i tiyi wê a nêl ge di lipac a, ên u obêc vông môp vîhati wê Anutu vông vô u ge i vô nôl lec.” Om Jon ngô di lipac i.

¹⁶ Yesu lipac mia pyap dêc lutibed sea mia di lax kehe, mêdêc lag puunê tax di Yesu yê Anutu Myakilôhông Ngibua tiyi xocbê tucluu manôn ge di i lam dô lec i. ¹⁷ Mêdêc vya ti lam gê lag puunê bêga nêbê, “A nug tige wê a xêgyaa vin lec i di a xê i nivîha.”

4

Seten yaxên Yesu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Mêdêc Myakilôhông Ngibua didii Yesu mi la vac vigwe myadongên wê xomxo dô vacên ma ge ên nêb Seten i yaxên i. ² Mêd Yesu o ya yaên ti lêm tiyi vidiiên kehe yuu di bucên kehe yuu, om vip den i. ³ Om Seten wê mi yaxên xomxo ge val di nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông nêl di ngidax tigae i tu yaên ên ông wa.” ⁴ Lêc Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Susu yaên vaci o tiyi wê ob vông xomxo dô maviha ya ge lêm. Nge, xomxo ob dô maviha ya kiyang vîhati wê lam vac Anutu mya ge.’” ⁵ Yesu nêl bêge. Nang dêc Seten kô i mi yuu la vigwe ngibua Jelusalem di lax i la lec Anutu xumac ngibua kitôn kisii, ⁶ di nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc Anutu nu ge od ông sox mi loc kibun, ên kiyang ti yêp vac xolac bêga ên nêbê,

‘Anutu obêc vông angela wê i vông ge lam viac
ông, di hôm ông kisii ya vigê ên nêb ông
vinuxên vixam lec ngidax i ma.’ ”

⁷ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac nêl kiyang
ngwe hixôn bêga nêbê, ‘Le i lêc yaxên Apumtau
wê ông Anutu ge lêm.’ ”

⁸ Nang dêc Seten kô Yesu mi yuu la lec kitôn
dia ti kisii, di Seten hilung vigwe wê yêp kibun
ga ge vihati hixôn susu nivîha vihati vô Yesu, ⁹ di
nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc yev vixam kitu vô a
di pimil a ge od a obêc vông vigwe hixôn susu
tigae vihati vô ông di ông ob tu kehe.” ¹⁰ Lêc
Yesu nêl vô i ên nêbê, “Seten, pec mi loc vêl! Ên
xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Ông yev vixam kitu vô
Apumtau wê ông Anutu ge vaci di vông yuac wê
ici va vông ge.’ ”

¹¹ Yesu nêl bêge, mêdec Seten sea i mi la, di
angela ya val ngidu Yesu xôn.

*Buc taxlee wê Yesu nêl xolac vac vigwe levac
Galili*

(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)

¹² Yesu ngô wê tibii tung Jon la dô vac xumac
kalabuhu ge, om la vigwe levac Galili mi la dô
vigwe Nasalet. ¹³ Mêdec sea vigwe Nasalet di
la vigwe Kapaneam wê yêp vô mia luaên ninya
vac vigwe levac wê Sebyulan yuu Naptalai vông
ilage. ¹⁴ Om kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage
vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁵ “Vigwe Sebyulan hixôn vigwe Naptalai, yuu
yêp vô mia luaên ninya, di mia Jodan yêp
vilu ganê. Tibii madîluhu wê o xomxo
Yuda lêm ge lam dô vac vigwe Galili tige.

16 Om he wê dô vac mapitoc ge he yê xêseac levac. Di he wê dô vac vigwe yibên mapitoc ge, xêseac val vô he pyap.”

17 Kiyang nêl bêge. Ge buc taxlee wê Yesu nêl xolac vô xomxo bêga ên nêbê, “Xam pilepac xam, ên Anutu buc vô kwabo lec.”

Yesu tyuc xomxo yuudiyuu ên nêb he i timu vô i vixa

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)

18 Yesu mîla vô mia luaên Galili nînya di yê xomxo yuu, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge di li vux lê nêbê Andlu. Yuu nêx leac ti vac mia luaên tige nêb ob hi pis, ên yuu mi vông yuac lec pis hiên ên nêb ob kô mone lec. 19 Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu lam timu vô a vixag, ên a ob vông muu didii xomxo mî lam vô a i tiyi xochê muu didii pis vac leac ge.” 20 Om lutibed yuu sea leac dô xel di la hixôn Yesu.

21 Mêd yon mîla yê Sebedi nu Jems yuu Jon wê yuu dô lec dipac hixôn ma Sebedi di duu leac wê tip sea ge xôn. Mêdêc Yesu keac yuu lam, 22 om lutibed yuu sea dipac hixôn ma di la hixôn Yesu.

Yesu vông xomxo tibeac wê yidac kehe toto ge vô nivîha lec

(Luk 6:17-19)

23 Yesu la vîlee vac vigwe levac Galili di la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lîlo toto di nêl xolac nivîha lec Anutu ben lag puunê vô he, di vông he wê yidac hixôn myavînê toto ge vîhati vô nivîha lec. 24 Om xomxo nêl Yesu lê la vac vigwe levac Sîlia vîhati. Di he kô xomxo wê yidac kehe toto ge vîhati mî lam vô i, hixôn he wê kô

myavinê ge, di he wê vimwo nipaên dô vac he nilô ge, di he wê yidac vông he vixog sea ge, di he wê len vô xêlehe ge. Mêd Yesu vông he vihati vô nivîha lec. ²⁵ Di xomxo kidu kidu wê lam gê Galili hixôn vigwe vigê yuu wê lê levac nêbê Dekapolis ge di he Jelusalem di he Judia di he wê lam gê mia Jodan vilu ganê ge, he vihati la timu vô Yesu vîxa.

5

*Yesu la lec kitôn kisii di nêl kiyang
(Luk 6:20-23)*

¹ Yesu yê xomxo kidu levac wê kituc lam vô i ge, om sea he mi la lec kitôn di la dô kibun. Mêdêc nue ngivîhi lec mi la vô i, ² di i nêl kiyang vô he bêga ên nêbê,

³ “Xomxo wê xovô ên nêbê he tîyiên ma wê Anutu ob yê he nivîha ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

⁴ “Xomxo wê nilô vô viyin om he byag ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc vông he nilô vô viyin maên.

⁵ “Xomxo wê o kê he lec lêm ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc nêl he lê lec kibun ga vihati.

⁶ “Xomxo wê xêyaa vin lec môp nivîha wê Anutu vông ge tîyi xochê he xêyaa vin lec nêb ob ya yaên di num mia ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên môp nivîha wê he vông ge, Anutu ob vông i vô nôn lec.

⁷ “Xomxo wê xo vigwe pisiv ên xomxo ge, he i dô hixôn xêyaa nivîha, ên Anutu obêc xo vigwe pisiv ên he.

8 “Xomxo wê nilô xêseac ge, he i dô hixôn xêyaa nivihã, ên he obêc yê Anutu.

9 “Xomxo wê vông kisoac vac xomxo wê kunacma ge, he i dô hixôn xêyaa nivihã, ên Anutu obêc nêl ên nêbê he tu i nue.

10 “Xomxo obêc timu vô môm nivihã wê Anutu vông ge, lêc tibii obêc vông vîyin vô he ên môm tigege ge od he i dô hixôn xêyaa nivihã, ên Anutu ben lag puunê tu he ben.

11 “Xomxo obêc yê wê xam vông i vin a ge lêc obêc so vya vô xam di vông vîyin vô xam di kityoo kiyang tibeac tibeac lec xam ge ¹² od xam dô hixôn xêmyaa i nivihã, di hi vixam i pec, ên nôn nivihã wê xam ob kô ge dô bin xam vac Anutu ben lag puunê. Xam xovô ên xam nêbê xomxo vông vîyin tibêge vô plopete wê dô mugên ilage.

*Kiyang pilepacên lec sol yuu xêseac
(Mak 9:50; Luk 14:34-35)*

13 “Xam tiyi xochê sol wê ob vô nivihã vô xomxo kibun ga vîhati ge. Lêc sol obêc vô nyen maên ge, od il ob vông vatya vô ên i vô nyen nangê? Ge vô nipaên pyap, di o tiyi wê ob vô nivihã tii vac di vông yuac ti ge lêm, om xomxo ob nêx i la dô xel di kê vac kibun.

14 “Xam tiyi xochê ngwax xêseac wê ob linac lec vîgwe vîhati ge. Ên vîgwe levac ti obêc yêp lec kitôn kisii ge od ob yêp xôpacên lêm. ¹⁵ Xomxo ti obêc byêx ngwax vac lam ge od obêc lax i la le xôpacên vac dêg nilô lêm. Nge, ob yu i la yux seac ên nêb i linac lec xomxo vîhati wê dô vac xumac nilô ge. ¹⁶ Om xêseac wê xam vông ge i

lêc linac vô xomxo vihati manôn êno bêge, ên he i yê môt nivîha wê xam vông ge di hi vixa i pec ên Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

Yesu nêl kiyang lec Moses xolac

¹⁷ “Le i lêc xo bê a lam ên a nêb a ob kitya Moses xolac hixôn plopete kiyang vêl lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitya kiyang tige vêl lêm. Nge, a nêb a ob vông i vô nôn lec. ¹⁸ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê gwêbaga di i loc tyip vô buc wê lag yuu kibun xôa obêc ma ge, kiyang wê yêp vac Moses xolac ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vihati ob yêp di ob vô nôn lec timuên. ¹⁹ Om xomxo ti obêc pwoo Moses xolac bo ti vac di didii xomxo vac ên nêb he i timu vô i vixa ge od xomxo tige ob kô lê nipwo vac Anutu ben lag puunê. Lêc xomxo ti obêc timu vô xolac vihati di didii xomxo vac ên nêb he i timu vô ge od xomxo tige obêc kô lê levac vac Anutu ben lag puunê. ²⁰ A ob nêl vô xam bê môt nivîha wê xam vông ge i luu wê xomxo xolac kehe hixôn he Palisi mi vông ge vêl. Lêc obêc ma ge od o tiyi wê xam ob la vac Anutu ben ge lêm.

Kiyang lec môt xêyaa myavinê

(Luk 12:57-59)

²¹ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga nêbê, ‘Le i lêc hi xomxo i yib lêm. Xomxo ngwe obêc hi xomxo ngwe yib ge od ob la kot di kô myaviwen.’ ²² He nêl bêge ilage, lêc a ob nêl vô xam bê xomxo ngwe obêc kunac li ngwe ge od ob la kot di kô myaviwen. Di xomxo ngwe obêc so vya vô li ngwe ge od xomxo i vông i loc vô hizap levac ên i titô i. Di xomxo ti obêc nêl

nipaên lec li ngwe nêb yacyac ge od ob la dô vac ngwax levac vac vigwe nipaên.

²³ “Om ông obêc kô daa mi la le vô alta, lêc ông xovô bê muu lime ti kiyang obêc yêp ge ²⁴ od ông sea daa tige i dô kwabo vô alta di lôc mi loc, ên muu viac kiyang vêl lê, lêc ông lôm tung daa timuên.

²⁵ “Xomxo ti obêc kô ông mi la kot lêc muu ob gên diloc vô môm ge od muu viac kiyang vômá. Lêc obêc ma ge od xomxo tyo obêc tung ông la vac hízap levac vigê, di hízap levac ob vông ông la vac xêhipu vigê, di xêhipu ob tung ông la dô vac kalabuhu, ²⁶ di a nêl vixôhilôg vô ông bê ông obêc lop mi lôm vêl ên kalabuhu lêm. Nge, ông ob dô di hi mavíwen vîhati i ma vêl lê.

Kiyang lec môm yôdac vêx yuu vux

²⁷ “Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Le i lêc vông môm yôdac vêx yuu vux lêm.’ ²⁸ He nêl bêge, lêc a ob nêl vô xam bê vux ti obêc yê vêx ti di nilô yetac ên ge od tiyi xochê vux tige vông yôdac vô vêx tige vac nilô. ²⁹ Om ông mamnôn vilu hiyôv obêc didii ông mi la vac môm nipaên ge od ông pul vêl di nêx i loc, ên ông nimnivi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimviha, lêc obêc dô ge od ông nimnivi vîhati ob la vac vigwe nipaên. ³⁰ Di ông vigêm hiyôv obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kitov vêl di nêx i loc, ên ông nimnivi mya tige obêc la xôa ma ge od ông ob dô nimviha, lêc obêc dô ge od ông nimnivi vîhati ob la vac vigwe nipaên.

Yesu nêl kiyang lec xomxo wê nêb ob sea vinê ge

(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)

³¹ “Xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêb ob sea vinê ge od i kivuu kipihac wê nêbê yuu ob seama ge ti mi vông vô vinê lê, léc yuu i seama.’ ³² He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bê vux ti vinê obêc vông môm yôdac vô vux ngwe lêm, léc liya sea vinê tyo dô ge od vux tige vông vinê la vac yôdac, di vux ti obêc kô vêx ti wê liya sea i di la ge od vux tige vông yôdac vô vêx tige.

Kiyang lec môm wê xomxo hilung vigê la kisii di nêl kiyang ge

³³ “Xam ngô kiyang pyap wê yêp vô bume ilage bêga ên nêbê, ‘Le i léc hilung vigê loc kisii di nêl kiyang kityoên hixôn lêm. Nge, xam obêc hilung vigêm la kisii ge od xam timu vô kiyang wê xam nêl ge i yêp bôbac vô Apumtau manôn.’ ³⁴ He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bê le i léc hilung vigê i loc kisii di nêl kiyang ti hixôn lêm. Di le i léc nêl kiyang ti di nêl vigwe lag puunê lê hixôn ên nêb i ngidu xam kiyang xôn lêm. Ên vigwe lag puunê ge Anutu ben. ³⁵ Di le i léc nêl kiyang ti di nêl kibun lê hixôn lêm. Ên kibun ga sia nipwo wê Anutu kê vixa lec ge. Di le i léc nêl kiyang ti di nêl vigwe Jerusalem lê hixôn lêm. Ên Jerusalem ge Anutu wê tu king levac ge ben. ³⁶ Di le i léc hilung vigê lec bazub ên nêb i ngidu xam kiyang xôn lêm. Ên xam o tiyi wê xam ob vông bamzub lihi ti vô kwem me vô viliac lec ge lêm. ³⁷ Om xam obêc nêl kiyang

ge od xam nêl bê 'Nge' me 'Ma', di i pyap. Ên xam obêc nêl kiyang ya luu tige vêl ge od ge môp wê Seten vông ge.

Kiyang lec myaviwen nipaên
(Luk 6:29-30)

³⁸ “Xam ngô kiyang pyap wê he nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc vông ông mamnôn vô nipaên ge od ông êno vông i manôn i vô nipaên. Di xomxo ti obêc pwoo ông nivum pec ge od ông pwoo i nivu i pec êno.’ ³⁹ He nêl bêge ilage, léc a ob nêl vô xam bêga bê le i léc vông myaviwen nipaên vac nipaên lêm. Nge, xomxo ti obêc pitap ông lia vilu ge od ông pilepac lia vilu i loc vô i hixôn. ⁴⁰ Xomxo ti obêc vông kiyang vô ông ên nêb ob kô ngakwi wê ông vông ge od ông vông saket mi i kô hixôn. ⁴¹ Xomxo ti obêc keac xêkizêc nêbê ông kilê i susu mi loc môp kwabo tya ge od ông kilê mi muu loc môp dia tya hixôn. ⁴² Xomxo ti obêc kitaa susu ti vô ông ge od ông vông vô i. Di xomxo ti obêc kitaa susu ti vô ông ên nêb ob kô mi la léc vông i lôm ge, od le i léc hingoo kiyang wê nêl ge lêm.

Kiyang lec môp xêyaa vin lecên
(Luk 6:27-28,32-36)

⁴³ “Xam ngô kiyang pyap wê xomxo nêl ilage bêga ên nêbê, ‘Xam xêmyaa i vin lec lime, di xêmyaa i vô nipaên vô tibii wê vông nipaên vô xam ge.’ ⁴⁴ He nêl bêge, léc a ob nêl vô xam bêga bê xam xêmyaa i vin lec he wê yê xam nipaên ge, di xam kitaa vô Anutu ên i vông nivuha vô he wê vông viyin vô xam ge, ⁴⁵ ên xam obêc vông bêge ge od xam obêc tu Mag Anutu lag puunê nue, ên

Anutu vông hìyôv linac lec xomxo nipaên di he wê nivîha ge hixôn, di vông lun tô lec he wê timu vô môm bôbac ge di tô lec he wê so môm bôbac ge hixôn. ⁴⁶ Ên xam xêmyaa obêc vin lec xomxo wê xêyaa vin lec xam ge od xam ob kô nôn bêna? Ên tibii nipaên mi vông bêge êno. ⁴⁷ Di xam obêc nêl kiyang vô lime vaci ge od xam ob luu tibii vêl bêna? Ên tibii madîluhu êno mi vông bêge hixôn. ⁴⁸ Mêgem xam viac xam mi dô nivîha lee i tiyi xocbê Mag Anutu lag puunê wê nivîha lee ge.”

6

Môm wê il ob vông susu vô xomxo ge

¹ Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xam xona nêl di le i lêc vông môm nivîha vô xomxo manôn bê he i yê xam nivîha lêl. Ên xam obêc vông bêge ge od xam ob kô nôn nivîha ti vô Mam Anutu wê dô lag puunê ge lêl.

² “Om xam obêc nêb xam ob vông susu ti vô xomxo wê nêl susu maên ge, od xam o lêc vông xomxo ti i loc mug di vê vuac bê xomxo i yê xam lêl. Ên xomxo kityooên wê viyum nipaên vac nivîha nîlô ge mi vông môm tibêge vac xumac lîlo di vông vac môm hixôn ên nêb xomxo i yê di yong he lê. Om a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om ob kô ngwe i tii vac vô buc timuên nang lêl. ³ Om xam obêc vông susu ti vô xomxo wê nêl susu maên ge od xam vigêm kêd i o lêc xovô yuac wê vigêm hìyôv vông ge lêl. ⁴ Nge, yuac tibêge i yêp xôpacên, di Mag

Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vihati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

*Yesu nêl kiyang lec môp kitaaên
(Luk 11:2-4)*

⁵ “Xam obêc kitaa ge od le i léc vông i tiyi xochê xomxo kityooên wê viyum nipaên vac nivîha nilô ge mi vông ge lêm. Ên he xêyaa vin lec nêb ob le kisii vac Anutu xumac ngibua di kitaa, di le vac môp buuên wê xomxo tibeac vilee vac ge di kitaa ên nêb xomxo i yê. Léc a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivîha pyap, om obêc kô ngwe tii vac vô buc timuên lêm. ⁶ Om xam obêc kitaa ge od xam loc vac xam bom xumac lôma di tung vuayen lec di kitaa vô Mag Anutu wê dô xôpacên ge, di Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vihati ge ob vông nôn nivîha vô xam.

⁷ “Xam obêc kitaa ge od le i léc kitaa tiyi xochê kiyang pileva wê nôn maên ge lêm. Ên kitaaên tibêge tiyi xochê môp wê tibii madiluhu mi vông ge. Ên he xo ên he nêbê he ob kitaa dia ge od anutu wê he vông ge ob yê he nivîha di vông kiyang wê he nêl ge vô nôn lec. ⁸ Om xam o léc timu vô môp wê he vông ge lêm. Ên susu wê ma ên xam léc xam gên o kitaa mi nêl lêm ge, ge Mag Anutu xovô pyap.

⁹ “Om xam kitaa bêga bê,
Xe Mag ông, wê ông dô kisii ge,
ông lêm i lam tu ngibua.

¹⁰ Ông lam tu Apumtau i tiyi viğwe vihati.
Ông kiyang i lam vô nôn gê kibun ga xochê yêp
gê kisii ge.

11 Ông vông nyang vô xe i tiyi buc vihati.

12 Xe nêmyaviwen wê yêp vô xe ge, ông kitya vêl, xochê xe kitya nêmya nêmya vêl vôma ge.

13 Ông o léc didii xe mi loc vac kiyang wê ob yaxên xe ge lêm. Nge, ông vô xe vêl ên nêmya vihati.

[Ông Apumtau, ông xêpilihi di xêkizêc di ông xêseac kehe di luta léc luta. Kiyang nôn.]

14 “Wê lê. Xam obêc kitya xomxo nêmya nêmya vêl ge od Mag Anutu obêc kitya xam nêmya nêmya vêl. 15 Léc xam obêc kitya xomxo nêmya nêmya vêl lêm ge od Mag Anutu ob kitya xam nêmya nêmya vêl lêm.

Kiyang lec môp wê he mi ngibua yaên ge

16 “Buc wê xam obêc ngibua yaên lec ge od le i léc dô ma yux yux tiyi xochê xomxo kityoên ge lêm. Ên he mi vông môp tibêge ên nêmya xomxo i yê he di xovô bê he ngibua yaên. Léc a nêl vixôhilôg nôn vô xam bêga bê he kô nôn nivihapyap, om obêc kô ngwe tii vac vô buc timuên nang lêm. 17 Om xam obêc ngibua yaên ge od xam hivip bamzub di lipac mamnôn hixôn, 18 ên xomxo i yê, léc o xovô wê xam ngibua yaên ge lêm. Lêcom Mag Anutu wê dô xôpacên ge vaci ob xovô, di Mag Anutu wê yê susu yuu môp xôpacên vihati ge obêc vông nôn nivihavô xam.

Yesu nêl kiyang lec susu nivihaviha

(Luk 12:33-34)

19 “Le i léc kituc susu nivihaviha tibeac gê kibun ga lêm. Ên susu wê yêp kibun ga ge,

gwaakivac ob lic sea di guva ob iac sea, di tibii yôdac ob dii xumac di la vun susu tige. ²⁰ Om xam kituc susu nivihaviha i loc yêp vac Anutu ben lag puunê. Ên susu wê yêp vac Anutu ben lag puunê ge, gwaakivac ob lic lêm di guva ob iac lêm, di tibii yôdac ob dii xumac di la vun lêm. ²¹ A nêl bêge vô xam, ên vigwe wê xam susu nivihaviha dô vac ge, ge xam ob vông nilôm la vô vigwe tige.

Xêseac wê xomxo ninivi vông ge
(Luk 11:34-36)

²² “Xam mamnôn tiyi ngwax xêseac wê linac lec nimnivi ge. Om mamnôn obêc dô nivihaha ge od nimnivi vihati ob dô vac xêseac. ²³ Lêc mamnôn obêc vô nipaên ge od nimnivi vihati ob vô mapitoc. Di xêseac wê dô vac xam nilôm ge obêc mapitoc ge od mapitoc ob vô levac di hivun xam xôn.

Kiyang lec Anutu di mone
(Luk 16:13)

²⁴ “Xomxo ti o tiyi wê ob vông yuac vô xomxo levac yuu ge lêm. Ên xêyaa obêc vin lec ngwe di ob yê ngwe nipaên, me obêc vông nilô la vô ngwe di vô nimi vô ngwe. Om o tiyi wê xam ob vông nilôm i loc vô Anutu hixôn mone ge lêm.

Yesu nêl kiyang lec yaên yuu numên
(Luk 12:22-31)

²⁵ “Om a nêl vô xam bê xam o lêc vông nilôm i vô viyin lec yaên yuu numên hixôn ngakwi lêm, ên môp wê il ob dô madviha ge luu yaên vêl, di môp wê il ob viac nidnivi ge luu ngakwi vêl.

²⁶ Xam wê menac di xovô bê menac o xin yaên vê lêm, di he o kô yaên nô n vac yuac lêm, di he o kituc yaên la dô vac xumac ti lêm. Lêc Mag Anutu wê dô lag puunê ge vaci vet he, di Anutu xêyaa vin lec xomxo luu menac tigeê vêl om Anutu ob viac xam nivîha êno. ²⁷ Xam ti o tiyi wê xam ob xo kiyang tibeac di titul buc wê xam ob dô mamviha ge i vô dia lêm.

²⁸ “Bêna lêc xam xo kiyang tibeac lec ngakwi? Xam xovô nita wê vuac maviya ge. He o vông yuac ti lec ngakwi me he o duu nivîmihi ti lêm. ²⁹ Lêc a nêl vô xam bêga bê vunacên wê he vông ge luu vunacên nivîhavîha wê King Solomon vông ilage vêl. ³⁰ Nita wê vuac maviya ge tyip vac yuac mi le gwêbaga, lêc titige xomxo ob kitov vêl di nêx la vac ngwax, lêc Anutu vunac vô he nivîha. Xam ge, vông vinên wê xam vông ge nipwo lee tya, lêcom xam xovô bê Anutu obêc viac xam nivîha luu maviya vêl. ³¹ Om le i lêc xo kiyang tibeac di nêl bêga bê, ‘Il ob xa vatya, di il ob num vatya, di il ob vinyum ngakwi tibêna?’ lêm. ³² Ên tibii madîluhu ge wê xo kiyang tibeac ên nêb ob tulec susu tibêgee. Dom Mag Anutu wê dô lag puunê ge xovô susu wê ma ên xam ge pyap. ³³ Mêgem xam obêc vông nilôm i loc vô Anutu hixôn môm nivîha wê i vông ge od Anutu obêc vông susu ninîvi xen vô xam hixôn. ³⁴ Om xam o lêc xo kiyang tibeac lec buc titige lêm, ên obêc titige ge od xam ob xovô susu me viyin wê xam ob tulec titige. Viyin wê buc toto vông ge i yêp lec buc titi ge bôbac.”

7

*Le i léc yaxên xomxo nêñ kiyang lêm
(Luk 6:37-38,41-42)*

¹ Yesu nêl vô nue ngivihî êñ nêbê, “Le i léc yaxên xomxo nêñ kiyang lutibed lêm, êñ Anutu i o léc yaxên xam nêñ kiyang lêm. ² Êñ Anutu obêc yaxên xam nêñ kiyang tiyi xocbê xam va yaxên xomxo nêñ kiyang ge. Êñ môt wê xam vông vô xomxo ge od Anutu obêc vông i tiyi wê xam vông vô he ge vô xam. ³ Bêna léc ông wê xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge đi nêlê, đi ông lungên xax yatôv wê le vac ôcông va mamnôn ge? ⁴ Xax levac le vac ông mamnôn, bêna léc ông nêl vô lim êñ ông nêbê ông ob hêm xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl? ⁵ Ông xomxo kityooên, ông hêm xax yatôv wê le vac ông mamnôn ge vêl tax êñ mamnôn i seac, ge od ông tiyi wê ông ob hêm xax mavigen nipwo tya wê le vac lim manôn ge vêl.

⁶ “Le i léc nêx susu ngibua i loc vô noo lêm. Đi le léc nêx komkom wê mone levac ge i loc vô bwoc lêm, êñ he ob kê i hibû sea đi ob pop mi nga xam.

*Kiyang lec môt kitaaên
(Luk 11:9-13)*

⁷ “Xam kitaa vô Anutu êñ i vông susu vô xam, đi xam myag susu êdêc wêvô, đi hi vigêm lec vuayen êñ i tax êñ xam. ⁸ Êñ xomxo vihati wê kitaa vô Anutu ge obêc kô nôn tiyi wê he kitaa ge, đi xomxo ti wê myag susu ge obêc yêvô, đi

xomxo ti wê hi vigê lec vuayen ge vuayen obêc tax ên i.

⁹ “Xam nume ti obêc kitaa ma ên nêb ob ya blet ge od ma ob vông ngidax ti vô, me? ¹⁰ Di nu tige obêc kitaa ma ên nêb ob ya pis ge od ma ob vông myel ti vô, me? ¹¹ Xam ga xomxo kibun nimpaên, lêc xam mi vông susu nivîha vô nume. Om xam xovô bêga bê il Mag Anutu wê dô lag puunê ge ob vông susu nivihaviha i luu vêl vô xomxo wê kitaa i ge.

¹² “Om môp vihati wê xam nêb xomxo i vông vô xam ge, xam vông môp bêge vô he êno, ên kiyang wê Moses hixôn plopete nêl ge kehe bêge.

Kiyang lec môp nipwo yuu môp levac

(Luk 13:24)

¹³ “Xam loc vô môp vuayen nipwo, ên môp wê ob didii xomxo la xôa ma ge, ge môp levac wê ob vông yuac levac vô xomxo lêm. Om xomxo tibeac la vô môp ngwe ge. ¹⁴ Lêc môp wê ob didii xomxo la dô maviha ge, ge môp nipwo wê vông yuac levac vô xomxo. Om xomxo yuutyabed ob yêvô mi la vô môp tige.

Yesu nêl kiyang lec plopete kityooên

(Luk 6:43-44; Luk 13:25-27)

¹⁵ “Xam xona nêb ên plopete kityooên, ên he tiyi xocbê he vinyum bwoc sipsip nivîluhu om xam so ên xam nêbê he xomxo nivîha. Lêc he nilô tiyi xocbê noo nipaên. ¹⁶ Xam obêc xovô he lec môp wê he vông ge. Ên xomxo ob yul myedanôn nôn lec kipomac yin yatôv lêm. Di xomxo ob yul kisung nôn lec nyela yatôv lêm. ¹⁷ Ên xax nivîha vihati ob vuac nôn nivîha, di

xax nipaên vihati ob vuac nôn nipaên. ¹⁸ Xax nivaha o tiyi wê ob vuac nôn nipaên ge lêm, di xax nipaên o tiyi wê ob vuac nôn nivaha ge lêm. ¹⁹ Xax vihati wê o vuac nôn nivaha lêm ge, xomxo ob vuv vêl di nêx i la vac ngwax. ²⁰ Om xam obêc xovô plopete kityooên lec môp nipaên wê he vông ge.

²¹ “Xomxo wê mi nêl ‘Apumtau, Apumtau’ vac mya pileva ge, he ob la dô vac Anutu ben lêm. Nge, he wê timu vô môp wê Mag Anutu lag puunê vông ge wê ob la dô vac Anutu ben. ²² Ôbêc vô buc levac timuên ge od xomxo tibeac obêc nêl ên nêbê, ‘Apumtau, Apumtau, xe vông yuac plopete lec ông lêm, di xe tii vimwo nipaên vêl ên xomxo lec ông lêm, di xe vông do levac tibeac lec ông lêm.’ ²³ Lêc a obêc nêl vô he bê, ‘A lungên xam. Xam ge xomxo nipaên, om xam pec vêl ên a magnôn.’

*Kiyang pilepacên lec xumac loxên
(Luk 6:47-49)*

²⁴ “Xomxo vihati wê ngô a kiyang di vông a vyag vô nôn lec ge, he tiyi xobê xomxo xovôên nivaha ti wê lox xumac lec ngidax pitehe kisii. ²⁵ Di buc lun val di mia butac, di vigwe viyii, om xumac vô yocycoc, lêc o kipê lêm, ên lox xumac lec ngidax om xumac le xêkizêc. ²⁶ Di xomxo vihati wê ngô a kiyang, lêc o timu vô lêm ge, he tiyi xobê xomxo piyôp maên ti wê lox xumac lec luda pileva. ²⁷ Di buc lun val di mia butac di vigwe viyii, om xumac vô yocycoc di kipê mi la dii sea.”

28 Yesu nêl kiyang vîhati gee pyap di xomxo kidu levac wê kitucma di ngô kiyang ge yetac mabu ên kiyang wê i nêl ge, 29 ên Yesu o nêl kiyang vô he tiyi xocbê xomxo wê xovô Moses xolac ge lêm. Nge, nêl kiyang hixôn xêkizêc.

8

Yesu vông xomxo wê kityax mahizihizi ge ti vô nivîha lec

(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)

1 Yesu sea kitôn di lop mi la di xomxo tibeac hîwocên timu vô i vîxa mi lam. 2 Mêd xomxo wê kityax mahizihizi ge ti val vô Yesu di yev vîxa kitu vô di nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ông obêc nêb ông ob vông a nignîvi i vô nivîha lec ge od ông tiyi.” 3 Mêgem Yesu titô vigê mi la vyax lec i di nêl ên nêbê, “A nêb ông vô nimvîha lec.” Yesu nêl di kityax mahizihizi tige wax la vêl lutibed di xomxo tyo ninîvi vô nivîha lec. 4 Mêdec Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i lêc nêl nimnîvi wê vô nivîha lec ge kitong vô xomxo ti lêm. Di ông loc hîlung nimnîvi mô vô xomxo wê mi si daa vô Anutu ge di vông daa i tiyi môp wê Moses xolac nêl ge, ên xomxo vîhati i yê di xovô bê ông nimnîvi vô nivîha lec.”

Yesu vông Lom vevac levac nu yuac ti vô nivîha lec

(Luk 7:1-10)

5 Yesu loc mi la vigwe Kapaneam, mêdec Lom vevac levac wê viac nue vevac 100 ge ti lam vô Yesu di kitaa i ên nêbê, 6 “Xomxo levac, a nug yuac ti vông yidac levac mi yêp vac a bog, lêc vigê yuu vîxa len vô xêlehe di i yaxên myavîné

levac.” ⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “A ob loc vông i vô nivîha lec.” ⁸ Lêc xomxo vevac tige nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo levac, a o nivîha tiyi wê ông ob lam vac a xumac lôma ge lêm. Om ông vyam i nêl di a nug yuac i vô nivîha lec. ⁹ Ên a ga êno wê a la vac xomxo levac kwa ngibi, di a nuge vevac ge wê lam vac a kwa ngibi. Om a obêc nêl vô he ti ên a nêb i loc ge od ob la, di a obêc nêl vô ti bê i lam ge od ob lam, di a obêc nêl vô nug yuac ti bê i vông yuac ge od ob vông. Di ông êno, ông ge xomxo xêkizêc, om a xovô ên a nêbê

ông obêc le teva di nêl ge od a nug yuac tige ob vô nivîha lec.” ¹⁰ Yesu ngô kiyang wê xomxo tyo nêl ge om yetac, di nêl vô xomxo tibeac wê timu vô i vixa ge ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê a o xê xomxo Islel ti wê vông i vin xêkizêc tiyi xocbê Lom tiga vông i vin ge lêm.

¹¹ “A nêl vô xam bêga bê tibii tibeac ob kidi vac vigwe wê hiyôv tyip lam ge di vigwe wê hiyôv hoo la ge di la dô mi ya hixôn Eblaham yuu Aisak yon Jekop vac Anutu ben lag puunê. ¹² Lêc Islel wê he nêb he ob la dô vac Anutu ben ge, Anutu ob tii he la dô vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige he ob byag levac di ob kic nivu lecma.”

¹³ Mêdec Yesu nêl vô Lom vevac levac tige ên nêbê, “Ông loc bom. Kiyang wê ông nêl ge obêc vô nôn lec i tiyi xocbê ông vông i vin di kitaa a ge.” Om hiyôv manôn tived tige xomxo yuac tige vô nivîha lec.

*Yesu vông Saimon Pita yen vêxta vô nivîha lec
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)*

¹⁴ Yesu la vac Pita ben, léc yê wê Pita yen vêta vông yidac ngwax tum mi yêp. ¹⁵ Om la hôm lec vigê, di yidac tip la, mêdec vêx tyo kidi lec di viac yaên ên nêb i ya.

*Yesu vông xomxo yidac tibeac vô nivîha lec
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)*

¹⁶ Vô hucên xomxo tibeac kô lie wê vimwo nipaên dô vac he nîlô gee mi val vô Yesu. Mêd Yesu nêl di vimwo nipaên tigeê lop mi la vêl ên he, di Yesu vông he wê yidac ge vîhati vô nivîha lec hixôn. ¹⁷ Om kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê, “Ici va kô il nêd myavinê hixôn yidac wê vông il ge vêl.”

*Xomxo wê nêb ob timu vô Yesu vîxa ge
(Luk 9:57-60)*

¹⁸ Yesu yê wê xomxo tibeac buu i ge, om nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, “Xam lam ên il ob la mia luaên vilu ganê.” ¹⁹ Mêdec xomxo wê xovô Moses xolac ge ti val vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, vigwe vîhati wê ông ob la vac ge, a ob loc hixôn ông.” ²⁰ Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Le i léc nêl decdec bê ông ob lam hixôn a lêm, ên lîlii mi yêp vac yen, di menac mi vông liwîhi lec xax, léc a, Xomxo Nu, a bog wê a ob xêp vac ge ma.” ²¹ Nang dêc xomxo wê mi timu vô Yesu vîxa ge ti nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ge tîyi wê a ob la yev mag vêl lê, léc lam timu vô ông vîxam, me?” ²² Léc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông lam timu vô a vîxag, di xomxo yibên vaci i yev xomxo yibên.”

*Yesu nêl di lea yuu mia vô ninya lehe vô i vya
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)*

²³ Nang dêc Yesu la lec dipac di nue ngivihî la hixôn di he la. ²⁴ He mila mia luaên mahigun lê, lêc lea mabu val, om mia kipyax la vac dipac nilô mi pup lec, di Yesu diyêp, ²⁵ om nue ngivihî la tipî vô i di nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, ngidu xe xôn, ên il ob la xib.” ²⁶ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xona ên va? Xam nêm vông vinên nipwo tya.” Mêd Yesu kidi lec di pîping lea yuu mia, om lea levac tip la di mia tipîên ma. ²⁷ Om nue ngivihî yetac mabu di nêl vông ên nêbê, “Xomxo tiga letya, lêc lea yuu mia vô ninya lehe vô i?”

*Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo yuu
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)*

²⁸ Yesu he nue ngivihî dô lec dipac di loc mi la tibii Gadala ben wê yêp mia luaên vilu ganê. Xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge dô vac vigwe tige. Yuu mi dô vac vigwe wê xomxo yibên mi yêp vac ge, lêc yuu yê wê Yesu val ge om yuu la vô i. Xomxo yuu ge la dô vimen, om xomxo xona ên yuu di o vilee mi la vô môp tige lêm. ²⁹ Mêdec yuu tyuc ên nêbê, “Anutu nu ông, ông ob vông bêna vô xe? Buc tige valên gên ma, lêc ông lam ên ông nêb ông ob vông xe vô nipaên tax, me?” ³⁰ Yuu nêl bêge, mêd bwoc kidu levac diya gê teva tya. ³¹ Om vimwo nipaên wê dô vac yuu nilô gee kitaa Yesu ên nêbê, “Ông obêc tii xe vêl ge od ông vông xe la dô vac bwoc tiganêe nilô.”

³² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc.” Mêgem vimwo nipaên tigege lop vêl ên xomxo yuu ge di la vac bwoc nilô, mêdec bwoc tigege vihati tup mi la vac madia di la tô vac mia di yib mima vêl.

³³ Mêd xomxo wê mi viac bwoc tigege pec mi la viyangtôv di mila nêl kiyang lec bwoc wê yib ge kitong di nêl xomxo yuu wê vimwo nipaên dô vac yuu nilô ge kitong hixôn. ³⁴ Om tibii wê dô vac vigwe tige vihati xona ên Yesu om lam myag i mi yêvô, di nêl kiyang xêkizêc vô i ên nêbê i sea he ben di loc vac vigwe bangwe.

9

Yesu vông xomxo wê len vô xêlehe ge ti vô nivihha lec

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

¹ Yesu lec dipac mi lax mi la mia luaên vilu ganê mi la ben. ² Mêdec tibii ken xomxo wê len vô xêlehe ge ti lec pêt wê i vông ge mi lam vô Yesu. Mêgem Yesu yê wê he vông i vin ge, om nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “Nug, ông xêmyaa i vô nivihha, ên a kitya ông nêl nipaên vêl pyap.”

³ Lêcom xomxo wê xovô Moses xolac gee dô hixôn om xo vac nilô ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu.”

⁴ Lêc Yesu xovô kiyang wê he xo vac nilô ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam xo kiyang nipaên bêge vac nilômê? ⁵ Kiyang bêna il ob nêl lutibedê? A ob nêl bê ‘a kitya ông nêl nipaên vêl,’ me a ob nêl bê ‘ông kidi lec mi loc’? ⁶ Mêlêc a nêb a ob vông xovôên vô xam bê a, Xomxo Nu, a tiyi wê a ob kitya xomxo nêl nipaên vêl gê

kibun ga ge.” Mêgem Yesu nêl vô xomxo ti wê len vô xêlehe ge ên nêbê, “Kidi lec mi hòm ông guhu lec di lôc bom.” ⁷ Mêd vux tyo kidi lec mi la ben. ⁸ Mêgem xomxo tibeac yê di xona mabu di pimil Anutu lê, ên wê i vông xêkizêc tibêge vô xomxo tige.

*Yesu nêb Matyu i lam timu vô i vixa
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Pyap dêc Yesu loc mi la, lêc mila yê xomxo ti lê nêbê Matyu wê xeedô vac

xumac wê he mi kô takis vac ge. Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lam timu vô a vixag.” Mêgem Matyu kidi lec di la timu vô Yesu vixa.

¹⁰ Mêdec Yesu la ya vac Matyu ben, di tibii nipaên wê mi kô takis ge hixôn tibii nipaên tibeac, he lam dô mi ya hixôn Yesu he nue ngivihî. ¹¹ Lêc he Palisi ge, he yê om nêl vô Yesu nue ngivihî ên nêbê, “Bêna lêc xam nêm xolac kehe la ya hixôn tibii nipaên wê mi kô takis ge yuu tibii nipaên tibeacê?”

¹² Lêc Yesu ngô wê he nêl ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo nivihî ob la vô docta lêm. Nge, tibii wê yidac ge wê ob la vô docta. ¹³ Om xam loc di xovô kiyang wê yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pisiv ênma môci.’ Xolac nêl bêge, om a o lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nivihî lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob tyuc xomxo nipaên.”

*Kiyang lec yaên yuu ngakwi hixôn bwoc ninivi
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Nang dêc Jon Lipacên nue ngivihî val vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Xe hixôn Palisi, xe

mi ngibua yaên tiyi buc tibeac, léc bêna léc ông nume ngivihî o ngibua yaên lêm?”

¹⁵ Om Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he ên nêbê, “Tîbii lie ti obêc ii vêx léc gên dô hixôn lie ge od he nilô ob vô viyin, me? Ma vêl. Léc obêc buc timuên wê tîbii ob kô li tige vêl ên he ge od he ob ngibua yaên. ¹⁶ Dî xomxo ti nêl ngakwi obêc tip ge od obêc kiping ngakwi paha myahîpu ti vêl mî la duu lec tikwê lêm. Ên obêc vông bêge ge od myahîpu paha tige obêc titê tikwê lêx dî tocên obêc vô myakîpwoc. ¹⁷ Dî xomxo ti ob too wain paha vac bwoc ninivi tikwê lêm. Ên obêc too vac ge od wain obêc nyôn ninivi tikwê tige tip dî too la dî ninivi vô nipaên. Om wain paha ge, xomxo too vac bwoc ninivi paha, dî wain yuu xôn ninivi ob dô nivîha.”

Xomxo levac nu vêx dî vêx yidac ngwe, yuu kiyang

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Yesu gên nêl kiyang bêge vô he, mêdec tîbii levac ti lam yev vîxa kîtu vô i dî nêl ên nêbê, “A nug vêx gên yib tya ga om ông lam vyax vigêm lec i, ên i kidi lec maviha i tii vac.” ¹⁹ Mêgem Yesu kidi lec hixôn nue ngivihî mî he la.

²⁰ Mêd vêx ti dô vac he mahîgun, léc vêx tige, yidac kwatuacên ti vông i tiyi klismas vigê yuu dî yuu tô mî la (12), léc o ma lêm. Vêx tyo val le vô Yesu nimî dî vyax vigê lec Yesu ngakwi myahîpu, ²¹ ên xo ên nêbê, “A obêc hôm lec Yesu ngakwi myahîpu ge od a obêc vô nivîha lec.” ²² Mêdec Yesu pilepac dî yê vêx tyo, om nêl vô ên nêbê, “Nug, ông nilôm i vô nivîha, ên vông

vinên wê ông vông ge ob vông ông vô nimviha lec.” Mêdec lutibed vêx tige vô nivihha lec.

²³ Mêd Yesu loc mi la vac xomxo levac tige ben, di yê he wê vê ngivêg ge hixôn kidu levac wê byag di vông nididun levac ge. ²⁴ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam kidi lec mi loc, ên nipwo tige o yib lêm. Nge, ici va diyêp.” Lêc he nap lec kiyang wê i nêl ge. ²⁵ Om Yesu tii he lop mi la vêl, di la xumac lôma di la hôm lec vêx tyo vigê, di i kidi lec maviha. ²⁶ Mêgem xomxo nêl kiyang tige vô levac vac vigwe tige vîhati.

Yesu vông xomxo manôn tocên yuu di kwa maên ti vô nivihha lec

²⁷ Yesu sea vigwe tige mi la, di xomxo yuu wê manôn toc ge timu vô i vixa, di keac vya levac ên nêbê, “Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.” ²⁸ Mêdec Yesu la vac xumac nilô, di xomxo yuu ge val vô i, di Yesu kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu vông i vin ên muu nêb a tîyi wê a ob vông muu mamnôn i seac ge, me?” Di yuu lee yuu ên nêbê, “Apumtau, ông tîyi.” ²⁹ Mêgem Yesu vyax vigê lec yuu manôn di nêl ên nêbê, “Muu mamnôn i seac i tîyi xocbê vông vinên wê muu vông ge.” ³⁰ Mêgem yuu manôn seac. Di Yesu nêl xêkizêc vô yuu ên nêbê, “Le i lêc loc nêl wê a vông muu mamnôn seac ge kitong vô tibii lêm.” ³¹ Lêc yuu la di la nêl Yesu lê vô levac vac vigwe vîhati.

³² Yuu la di xomxo kô vux ti wê vimwo nipaên vông kwa ma ge lam vô Yesu. ³³ Mêdec Yesu tii vimwo nipaên la vêl om xomxo tige keac vya tyip nivihha. Om xomxo tibeac ngô di yetac mabu di nêl ên nêbê, “Il o xê do levac bêga ti vac

vigwe Islel ila lêm.” ³⁴ Lêc he Palisi nêl ên nêbê, “Yesu tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê vimwo nipaên nên levac vông ge.”

Yesu xo vigwe pisiv ên xomxo

³⁵ Yesu mila vilee vac vigwe levac hixôn vigwe nipwo vihati, di la nêl kiyang vô xomxo vac he xumac lilo toto di nêl xolac nivihha lec Anutu ben vô he di vông he wê yidac hixôn myavinê toto ge vihati vô nivihha lec. ³⁶ Yesu yê xomxo tibeac wê lam vô i ge di xo vigwe pisiv ên he, ên he piyôp juda di he dô hixôn viyin tiyi xocbê bwoc sipsip wê xomxo ti o viac he lêm ge. ³⁷ Om Yesu nêl vô nue ngivihhi ên nêbê, “Yaên wê dô vac yuac ge vô nô n tibeac pyap, lêc nue yuac wê ob la kô nô n gee, he yuutyabed. ³⁸ Om xam kitaa vô Apumtau wê viac yuac ge ên i vông nue yuac tibeac i loc kituc yaên wê i vông ge i dô kidu tibed.”

10

*Yesu nue ngivihhi vigê yuu di tô mi la yuu
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yesu tyuc nue ngivihhi vigê yuu di tô mi la yuu lam vô i, di vông xêkizêc vô he tiyi wê he ob tii vimwo nipaên vêl ên xomxo di vông xomxo wê yidac hixôn myavinê toto ge vô nivihha lec.

² Nue ngivihhi vigê yuu di tô mi la yuu gee lê bêga nêbê, taxlee ge, Saimon wê lê ngwe nêbê Pita ge yuu li Andlu. Di Jems wê ma Sebedi ge yuu li Jon. ³ Di Pilip yuu Batolomyu, di Tomas, di Matyu wê mi kô takis ge, di Jems wê ma Alpias ge, di Tadias, ⁴ di Saimon Selot, di Judas Iskaliot wê vông Yesu la vac tibii vevac vigê ge.

Yesu vông yuac vô nue ngivihî
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)

⁵ Yesu nêb ob vông nue ngivihî vigê yuu di tô mi la yuu gee i loc, om nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vôn tîbii baba i ma, di loc vacên tîbii Samelia vigwe i ma. ⁶ Di xam loc vô lime Islel mô, ên he tiyi xochê bwoc sipsip wê lung sea di la xôa ma ge. ⁷ Om xam loc nêl kiyang vô he bêga bê, ‘Anutu buc vô kwabo lec.’ ⁸ Xam loc vông xomxo yidac i vô nivîha lec, di tîpi vô xomxo yibên i kidi lec, di vông xomxo wê kityax mahîzihîzi ge i vô nivîha lec, di tii vimwo nîpân i loc vêl ên xomxo. Xêkizêc tige a vông pileva vô xam, om xam vông pileva vô xomxo di le i lêc kô mone lec lêm.

⁹ “Le i lêc su mone gol yuu silva di kapa vac xam vîxec nu lêm. ¹⁰ Di le i lêc bya vîxec mi loc vô môp lêm, di le i lêc kô nivîmîhi yuu lêm, di le i lêc kô su hîxôn pîtoa lêm. Ên xomxo ti obêc vông yuac vô xomxo ge od ob kô xen yaên vô xomxo tige.

¹¹ “Xam obêc la vac vigwe levac yuu nîpwo ge od xam wêvô xomxo nivîha di loc dô hîxôn, di i loc tyip vô buc wê xam ob sea vigwe tige di la ge. ¹² Om wê xam obêc la vac xumac nîlô tige ge od xam nêl kiyang nivîha vô he. ¹³ Di xomxo wê dô vac xumac tige obêc lee yuu ên nêbê xam dô hîxôn he ge od kiyang nivîha wê xam nêl ge i yêp vô he. Lêc he obêc tyuc lec lêm ge od kiyang nivîha wê xam nêl ge i lôm lam vô xacxam va. ¹⁴ Di xomxo ti obêc kô xam lec nivîha lêm di ob ngô kiyang wê xam nêl ge lêm ge od xam liloo vîjuva vêl ên vîxam, ên i nêl he nêl nîpân

kitong vô he, di xam sea xumac yuu vigwe tige di loc. ¹⁵ A nêl vixôhîlôg nôl vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo vihati nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myaviwen nipaên vô xomxo viyang tige luu Sodom yuu Gomola vêl.

*Yesu nêl kiyang vô nue ngivihî lec viyin viyang viyang wê ob val timuên ge
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ “A ob vông xam loc i tiyi xocbê bwoc sipsip wê xam ob la vac noo vîmen mahîgun ge. Om xam viac môp wê xam vông ge nivîha, di dô mamlehe i tiyi xocbê tucluu ge. ¹⁷ Xam viac xam ên xomxo, ên he ob kô xam mi la vông kiyang vô xam, di he ob pîsa xam ya yihi vac he xumac lilo, ¹⁸ di kô xam mi la lax vô gavman levac yuu king manôn di vông kiyang vô xam ên wê xam vông i vin a ge. Om xam ob nêl a kiyang kitong vô he hîxôn tibii madiluhu. ¹⁹ Mêlêc buc wê he obêc kô xam mi la vac kot ge od xam o lêc myag môp yuu kiyang wê xam ob nêl ge lêm. Ên kiyang wê xam ob nêl ge Anutu ob vông vô xam vô buc tige. ²⁰ Om xacxam va ob nêl kiyang lêm. Nge, Myakîlôhî Ngîbua wê Mag Anutu vông ge vaci ob nêl kiyang vac xam myam.

²¹ “Vô buc tige xomxo obêc vông lie la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib, di mae obêc vông bêge vô nue, di nue ob yê tae mae nipaên di vông he la vac tibii vigê ên nêb tibii i hi he yib. ²² Di xomxo vihati xêyaa ob vô nipaên vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. Lêc xomxo ti obêc le xêkizêc vac viyin di i la tyip vô buc myahîpu ge od Anutu obêc vông i la dô vac i ben. ²³ He obêc

vông viyin vô xam vac vigwe ngwe ge od xam pec mi loc vac vigwe bangwe. Ên a nêl vixôhilôg nôñ vô xam bêga bê xam obêc vông yuac vac Islel ben vihati lêm, di a, Xomxo Nu, a ob vena tax.

²⁴ “Nipwo xumac xulacên ti ob luu ma wê hilung yuac vô i ge vêl lêm. Di xomxo yuac ti ob luu xomxo levac wê viac yuac ge vêl lêm. ²⁵ Lêc nipwo xumac xulacên ti obêc tiyi ma wê hilung yuac vô i ge od pyap, di xomxo ti obêc tiyi xomxo levac wê viac yuac ge od pyap. A tiyi xocbê xomxo levac wê a viac xumac ge, di xomxo nêl Seten lê ngwe Bielsebul lec a, om xam xovô bêga bê he obêc nêl a nipaên ge od he ob nêl nipaên lec a nuge xam hixôn luu vêl.

Xam xona ên Anutu vaci
(Luk 12:2-9)

²⁶ “Om xam o lêc xona ên xomxo lêm. Ên kiyang vihati wê yêp vac xomxo nilô ge ob lam yêp seac, di kiyang wê yêp xôpacên ge, vihati ob lam yêp seac di xomxo ob xovô. ²⁷ Kiyang wê a nêl xôpacên vô xam ge, xam loc nêl i yêp seac vô xomxo mi he i ngô. Di kiyang wê a nêl kimunaên vô xam ge, xam loc le lec wetôv di nêl i yêp seac vô xomxo mi he i ngô. ²⁸ Di xam o lêc xona ên he wê ob hi xam nimnivi yib ge lêm, ên he o tiyi wê he ob hi kinum yib hixôn ge lêm. Xam xona ên Anutu môci, ên Anutu tiyi wê ob vông xam kinum yuu xôn nimnivi la vac vigwe nipaên.

²⁹ “Xomxo mi kisuu menac nipwo yuu ya mone tibed. Lêc Anutu obêc lee yuu lêm ge od menac nipwo tigege ti ob tô mi la kibun lêm. ³⁰ Di xam

ge, Anutu kitong xam bamzub lihi vihati pyap.
³¹ Om xam xonaên i ma, ên Anutu xêyaa vin lec xam nginoo menac nipwo vihati vêl.

³² “Om xomxo ti obêc nêl a kitong vô xomxo ge od a ob nêl xomxo tige kitong êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge. ³³ Lêc xomxo ti obêc yax a vun vô xomxo ge od a ob yax i vun êno vô Mag Anutu wê dô lag puunê ge.

*Il xêgyaa i vin lec Yesu i luu vêl
 (Luk 12:51-53; Luk 14:26-27)*

³⁴ “Xam o lêc xo bê a lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip gê kibun ga lêm. Ên a o lam ên a nêb a ob kitov vevac i tip lêm. Nge, a kô yipac levac mi lam. ³⁵ Ên a lam ên a nêb a ob vông xomxo i dô kidu kidu. Om ma yuu nu vux xêyaa ob vô myavinê vôma, di ta yuu nu vêx xêyaa ob vô myavinê vôma, di yen vêxwo yuu yen vêxta xêyaa ob vô myavinê vôma, ³⁶ di xomxo wê dô vac xumac tived gee, he ob yêma nipaên.

³⁷ “Xomxo ti xêyaa obêc vin lec ta yuu ma luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. Di xomxo ti xêyaa obêc vin lec nue vêx yuu vux luu wê xêyaa vin lec a ge vêl ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. ³⁸ Di xomxo ti obêc kilê xax pola wê i vông ge mi timu vô a vixag lêm ge od o tiyi wê ob tu a xe ge lêm. ³⁹ Ên xomxo ti obêc viac ninivi ên yibên ge od ob yib mi la xôa ma. Lêc xomxo ti obêc yib lec a lêg ge od obêc dô maviha.

*Xomxo wê obêc kô nôn nivihha
 (Mak 9:41)*

40 “Xomxo ti obêc kô xam lec nivihã ge od tiyi xocbê kô a lec nivihã êno. Di xomxo ti obêc kô a lec nivihã ge od tiyi xocbê kô Anutu wê vông a lam ge lec nivihã êno. 41 Xomxo ti obêc kô plopete ti lec nivihã ên wê i plopete ge od yuu xôn obêc kô nôn nivihã tiyima, di xomxo ti obêc kô xomxo nivihã ti lec nivihã ên wê i xomxo nivihã ge od yuu xôn obêc kô nôn nivihã tiyima. 42 Di xomxo ti obêc vông mia ningigooên vac kap vô a nuge yuac ti ên wê i tu a nug ge od a nêl vixôhilôg nôn vô xam bê nôn nivihã obêc ma vô i lêm. Nge, ob kô nôn lec yuac wê i vông ge.”

11

Jon nue ngivihã val vô Yesu (Luk 7:18-35)

1 Yesu nêl kiyang vô nue ngivihã vigê yuu di tô mi la yuu lec yuac wê he ob vông ge, pyap dêc sea vigwe tige mi la vilee vac vigwe toto wê yêp vac vigwe levac tige di la nêl kiyang vô xomxo di tixuu he ya xolac.

2 Jon Lipacên dô vac xumac kalabuhu, di ngô kiyang lec yuac wê Kilisi vông ge. Om vông i nue ngivihã la vô Yesu, 3 di he la kinêg ên nêbê, “Xomxo ti wê plopete ilage nêl ên nêbê obêc val ge, ông tyo ga mê, me xe ob dô bin xomxo ngwe?” 4 Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Xam lôc nêl yuac wê xam wê di ngô gee kitong vô Jon bê 5 xomxo wê manôn tocên gee, he manôn seac, di xomxo wê vixa nipaên gee, he vixa vô nivihã lec mi he la nivihã, di xomxo wê kityax mahizihizi gee, he vô nivihã lec, di xomxo wê ninya vô kitu gee ngô kiyang, di xomxo yibên kidi

lec maviha, di xomxo wê nê susu maên gee ngô xolac nivihha. ⁶ Vông vinên wê xomxo ti vông ge obêc vô nipaên ên a lêm ge od ob dô hixôn xêyaa nivihha.”

⁷ Jon nue ngivihi lax mi la vêl, di Yesu nêl kiyang vô xomxo kidu levac tige lec Jon bêga ên nêbê, “Ilage wê xam la vô Jon vac vigwe mahigun pileva ge od xam la ên xam nêb xam ob la wê vatyaê? Xam la ên xam nêb xam ob la wê duvac wê lea kilê i la di i hivip lec nang ge, me? Maê. ⁸ Om xam la ên xam nêb xam ob la wê vatya? Xam la ên xam nêb xam ob la wê xomxo wê vinyum ngakwi nivihaviha ge ti, me? Maê. Xomxo wê mi vinyum ngakwi nivihaviha ge he mi dô vac king ben. ⁹ Om xam la vô i ên va? Xam la ên xam nêb xam ob la wê plopete ti, me? Vixôhilôg, a nêl vô xam bê Jon ge plopete ti wê luu plopete vihati ge vêl. ¹⁰ Ilage xomxo kivuu kiyang lec Jon mi i yêp vac xolac bêga ên nêbê,

‘Wê lê. A ob vông xomxo ti i kô a kiyang mi loc mug ông nê môm ên i viac môm wê ông obêc mila vac ge.’

¹¹ Kiyang nêl bêge, di a ob nêl vixôhilôg nôn vô xam bê Jon Lipacên ge xomxo levac luu xomxo kibun ga vihati vêl. Lêcom xomxo vihati wê vô nipwo lec vac Anutu ben ge wê ngînoo Jon vêl.

¹² “Vô buc wê Jon Lipacên val ge di i lam tyip gwêbaga hixôn, Anutu xolac lam yêp seac om xomxo tibeac ngô di vông he nilô la diluhu vô Anutu. ¹³ Ên Moses he plopete vihati nêl Anutu kiyang kitong di i val tyip lec Jon. ¹⁴ Di xam obêc nêb xam ob ngô ge, od xam ngô bê Jon ge Ilaija

wê he nêl ilage ên nêb ob val ge. ¹⁵ Xomxo ninya obêc yêp ge od i ngô kiyang.

¹⁶ “Lêc xomxo wê dô vac buc gwêbaga, a ob tixuu he lec vatya? He tiyi xocbê nume nipwo wê dô lec wetôv di tyuc la vô lie nipwo ên nêbê,

¹⁷ ‘Xame, xe hi vyang, lêc xam o yoo lêm, di xe vông tilôt, lêc xam o vông hixôn lêm.’

¹⁸ Môm tibêge wê nume nipwo vông ge tiyi xocbê xam vông vô xii Jon, ên Jon val, lêc o ya yaên di num wain lêm, lêc xam nêl ên xam nêbê vimwo nipaên dô vac i nilô. ¹⁹ Nang dêc a, Xomxo Nu, a val, lêc a mi xa di mi num, lêc xam nêl ên xam nêbê, ‘Wê lê. Xomxo tige mi ya levac di mi num levac mi vô mavmav di mi dô hixôn xomxo nipaên wê kô takis ge hixôn tibii nipaên tibeac.’ Xam mi nêl bêge, lêc yuac wê xii Jon vông ge ob hîlung vô xam bê Anutu vông xovôên vô xii, di xovôên wê i vông ge vixôhîlôg nôn.”

Tibii wê o pilepac nilô lêm
(Luk 10:13-15)

²⁰ Yesu vông do levac vac vigwe tibeac, lêc xomxo vac vigwe tige o pilepac he nilô lêm. Om Yesu nêl he nêl nipaên kitong vô he bêga ên nêbê, ²¹ “Xam Kolasin, di xam Betsaida, xam xona nêl, ên xam obêc tulec viyin. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tibii Taia yuu Saidon ben ilage ge od tibii Taia yuu Saidon obêc yê di xovô he nêl nipaên di lipac viwev lec he di pilepac he nilô la vô Anutu. ²² Om a ob nêl vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myaviwen nipaên vô xam luu

Taia yuu Saidon vêl. ²³ Dì xam Kapaneam, xam nêb xomxo i kô xam lec i loc yêp kisiinê, me? Ma vêl. Xam ob la vac vîgwe nipaên. Ên do levac wê a vông vac xam bom ge, xomxo ti obêc vông vac tibii Sodom ben ilage ge od vîgwe Sodom ob yêp đi i val vô gwêbaga hixôn. ²⁴ Om a ob nêl vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc titô xomxo nêl kiyang ge od Anutu obêc vông myaviwen nipaên vô xam luu Sodom vêl.”

*Xam lam vô a đi dô seac vêl
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Vô buc tige Yesu kitaa bêga ên nêbê, “Mag Anutu, ông lag yuu kibun kehe ông. Om a pîmil ông ên wê ông o vông kiyang tige vô xomxo wê xovôên yuu piyôp levac ge lêm. Nge, ông vông vô xomxo wê gên o xovô lêm ge, ²⁶ ên ôcông va xovô ên nêb ông ob vông bêge ge.

²⁷ “Mag vông xêkizêc yuu xovôên vihati ge vac a vîgêg. Xomxo ti o xovô nu a lêm. Nge, Mag vaci wê xovô a. Dì xomxo ti o xovô Mag lêm. Nge, aca va wê a xovô Mag, đi xomxo wê a nêb a ob hilung Mag vô he ge, he ob xovô Mag.

²⁸ “Xam wê xam vông yuac levac đi kilê viyin ge, xam lam vô a ên lam dô seac vêl. ²⁹ Xam lam tu a nuge yuac đi kô xovôên nivîha vô a, ên a ga xomxo malehe ti đi a o yong a lêm, om xam nilôm ob dô seac vêl. ³⁰ Ên yuac wê a vông vô xam ge, ge o yuac viyin lêm ên a ngidu xam xôn. Dì xolac wê a vông vô xam ên a nêb xam vông ge, ge o viyin lêm.”

12

Kiyang lec buc sabat (Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)

¹ Vô buc wê sabat ge, Yesu he nue ngivihi la vilee mi la vac yuac lôma wê wit ge. Lêc vip den nue ngivihi, om he le yul wit nôn mi ya. ² Lêc Palisi ya yê wê he vông ge om nêl vô Yesu ên nêbê, “Wê lê, gwêbaga buc sabat wê Moses xolac vîbu nêb il ob vông yuac ti lec lêm ge, lêc nume ngivihi vông yuac lec.” ³ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Mêd xam o kitong xolac wê nêl lec bug Devit ge lêm, me? Devit he lie dô, lêc vip den he, ⁴ om he la vac Anutu xumac ngîbua dî la ya blet wê xomxo daa siên tung vô Anutu manôn ge. Blet tige, Devit he lie o tiyi wê ob ya ge lêm. Nge, xomxo daa siên gee, heche va ob ya. ⁵ Mêd xam o kitong kiyang ti wê yêp vac Moses xolac ge lêm, me? Kiyang tige nêl ên nêbê xomxo daa siên mi vông he yuac vac Anutu xumac ngîbua lec buc sabat, om xochê he pwoo kiyang lec buc sabat vac ge, lêc he o vông i so lêm. ⁶ Om a ob nêl vô xam bê a ga a luu Anutu vông xumac ngîbua tige vêl. ⁷ Kiyang yêp vac xolac bêga ên nêbê, ‘A o nêb xam si daa vô a lêm. Nge, a nêb xam xo vigwe pisiv ênma môci.’ Kiyang nêl bêge, om xam obêc xovô kiyang tige kehe ge od xam obêc vông vîyin vô he wê nêl kiyang maên ge lêm. ⁸ Ên a, Xomxo Nu, wê a tu sabat kehe.”

*Yesu vông xomxo wê vigê vilu vô xêlehe ge ti vô nivîha lec
(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Yesu sea yuac lôma di la vac Yuda xumac lilo ti. ¹⁰ Lêc xomxo wê vigê vilu vô xêlehe ge ti dô. Mêdêc xomxo ya nêb ob vông kot vô Yesu, om he kinêg vô i ên nêbê, “Ge tiyi wê il ob vông xomxo i vô nivîha lec vô buc sabat ge, me?”

¹¹ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ti vac xam mahigun ge, bwoc sipsip tîbed wê i vông ge obêc tô vac lôva lec buc sabat ge od xomxo tige obêc la pul i lôm kisii ên lôva, me? Nge, obêc pul i lôm. ¹² Xomxo ngînoo bwoc sipsip vêl, om ge tiyi wê il ob vông nivîha vô xomxo lec buc sabat.” ¹³ Mêdec Yesu nêl vô xomxo ti wê vigê vilu vô xêlehe ge ên nêbê, “Titô vigêm.” Om

xomxo tyo titô vigê, lêc vigê vô nivîha lec tiyi xocbê vigê viluo. ¹⁴ Om he Palisi kidi lec di la kitucma di myag môp wê nêb he ob hi Yesu i yib lec ge.

¹⁵ Lêc Yesu xovô kiyang wê he Palisi nêl voma ge om sea vigwe tige di la. Lêc xomxo tibeac la timu vô i vîxa, om Yesu vông he wê yidac gee vihati vô nivîha lec, ¹⁶ lêc vîbu he nêb he nêlên i kitong vôn xomxo i ma. ¹⁷ Om Anutu kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Kiyang tige nêl bêga ên nêbê,

¹⁸ “Wê lê. Xomxo tige, a nug yuac wê a vinoo i pyap. A xêgyaa vin lec i, di a xê i nivîha. A ob vông Myakilôhông Ngîbua wê a vông ge i hivun i xôn, di i ob nêl a xolac nivîha vô tîbii madîluhu. ¹⁹ Di ob nêl kiyang kunacên yuu hîgacên lêm, di ob hîbap kiyang vac wetôv bê xomxo i ngô lêm. ²⁰ Xomxo ya tiyi xocbê duvac wê hîbu nipwo tya ge, lêc a nug yuac tige ob hîbu

he sea lêm. Di xomxo ya tiyi xocbê ngwax wê tum lec kilen ge, léc xomxo tyo ob hi i yib lêm. Xomxo tyo ob vông yuac mi dô ên vông kiyang nivîha i pwoo nipaên i pec. ²¹ Di tibii baba wê o Yuda lêm ge vîhati ob vông i vin i lê di dô bin i.”

Xomxo nêl ên nêbê Yesu vông yuac ya xêkizêc wê vimwo nipaên Seten vông ge
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23; Luk 12:10)

²² Mêd he kê xomxo ti mi lam vô Yesu. Vimwo nipaên dô vac xomxo tyo nilô di vông i manôn toc di vông i dô yac di keacên ma. Om Yesu vông xomxo tyo vô nivîha lec di manôn seac di i yê vîgwe di keac. ²³ Om xomxo vîhati wê yê ge yetac mabu di nêl voma ên nêbê, “Xomxo tige Devit nu, me?” ²⁴ Léc he Palisi ngô om nêl voma ên nêbê, “Bielsebul wê tu vimwo nipaên nêl levac ge vông xêkizêc vô Yesu, om Yesu tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge.”

²⁵ Léc Yesu xovô kiyang wê yêp vac he piyôp ge om nêl vô he ên nêbê, “Xomxo vîyang ti obêc le kidu yuu di vông vevac voma ge od he ob dô nipaên. Di xomxo vîgwe ti me xumac ti obêc hibû he la yuu di vông vevac voma ge od he ob dô nivîha lêm. ²⁶ Di Seten obêc tii lie di hibuma sea ge od xêkizêc wê he vông ge ob ngiduma xôn tibêna? ²⁷ Di a obêc tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê Bielsebul vông ge od xam lime mi tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê letya vông ge? Xam lime i yaxên kiyang wê xam nêl lec a ge. ²⁸ Léc a obêc tii vimwo nipaên vêl ya xêkizêc wê

Anutu Myakilôhô Ngibua vông ge od xam xovô bê Anutu buc val pyap vô xam.

²⁹ “Xomxo xêkizêc ti obêc dô vac ben xumac lôma ge od tibii yôdac ti ob la vac xumac lôma di la vun i susu tibêna? Lêc obêc ku xomxo xêkizêc tige xôn ya yihi ge od tiyi wê ob kô i nêc susu vihati wê dô vac xumac nilô ge mi la.

³⁰ “Xomxo ti obêc vin a lêm ge od tiyi xocbê vông vevac vô a. Di xomxo ti obêc kituc xomxo lam vô a lêm ge od tiyi xocbê tii he moo sea ge.

³¹ “Om a ob nêc vô xam bê Anutu tiyi wê ob kitya nipaên vihati hixôn kiyang wê xomxo so vya vô i ge vêl. Lêc xomxo ti obêc so vya vô Myakilôhô Ngibua ge od o tiyi wê Anutu ob kitya i nêc nipaên tige vêl ge lêm. ³² Di xomxo ti obêc nêc kiyang nipaên lec a, Xomxo Nu, ge od Anutu ob kitya i nêc nipaên vêl. Lêc xomxo ti obêc nêc kiyang nipaên lec Myakilôhô Ngibua ge od Anutu ob kitya i nêc nipaên vêl lêm. Nipaên wê i vông ge, Anutu obêc hôm xôn mi i yêp dia di i la tyip vô buc timuên.

Xax nôc nivîha yuu nipaên

(Luk 6:43-45)

³³ “Xax obêc nivîha ge od nôc obêc nivîha, di xax obêc nipaên ge od nôc obêc nipaên. Om xomxo obêc yê xax nôc wê vuac lec yatôv ge od ob xovô bê xax tige nivîha, me xovô nêbê nipaên.

³⁴ Xam myel nue xam! Xam xomxo nipaên, om xam ob nêc kiyang nivîha tibêna? Êc kiyang wê pup vac xam nilôm ge, ge wê xam myam nêc seac.

³⁵ Xomxo nivîha ge, nivîha yêp vac nilô om mi

vông môt niviha. Di xomxo nipaên ge, nipaên yêp vac nilô om mi vông môt nipaên.

³⁶ “A ob nêl vô xam bê vô buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo vihati nêl kiyang ge od ob yaxên kiyang vaxvax wê xomxo nêl ge vihati.

³⁷ Wê ông myam obêc nêl kiyang niviha ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo niviha. Di ông myam obêc nêl kiyang nipaên ge od Anutu ob yê ông nêb ông xomxo nipaên.”

*Xomxo nêb he ob yê do levac
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Nang dêc xomxo wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi ya nêl vô Yesu ên nêbê, “Xolac kehe, xe nêb ông vông do levac ti ên xe xê.”

³⁹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Lêc a ob vông do levac ti mi xam wê lêm. Ên do levac tibeđ wê a ob hilung vô xam ge wê plopete Jona vông ilage. ⁴⁰ Ên ilage Jona dô vac pis mabu yocên ti nilô tiyi bucên yon di vidiiên yon. Om a, Xomxo Nu, a obêc la xêp vac kibun nilô tiyi bucên yon di vidiiên yon. ⁴¹ Om buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od tibii Niniva obêc kidi lec di nêl xam gwêbaga nêl nipaên kitong, ên ilage tibii Niniva ngô kiyang wê Jona nêl vô he ge di pilepac he, lêc gwêbaga a dô hixôn xam di a nginoo Jona vêl, lêc xam o pilepac xam lêm. ⁴² Om buc timuên wê Anutu obêc yaxên xomxo nêl kiyang ge od vêx levac wê tu tibii Siba nêl kwin ilage obêc kidi lec hixôn xam wê xam dô gwêbaga di nêl

xam nê m nipaên kitong. Ên vêx tige kidi vac vigwe kehe tevabanê ên nêb ob lam ên lam ngô kiyang wê king Solomon nêl piyôp nivihã ge. Lêcom gwêbaga, a lam dô hixôn xam di a nginoo Solomon vêl, lêc xam o ngô a vyag lêm.

Vimwo nipaên lax dô vac xomxo nang
(Luk 11:24-26)

⁴³ “Vimwo nipaên ti obêc lop mi la vêl ên xomxo ti ge od ob la vilee vac vigwe myadongên mi la myag vigwe wê ob la dô seac vêl vac ge. Lêc yêvôên vigwe ti obêc ma ge ⁴⁴ od ob nêl bêga bê, ‘A ob lax mi la dô vac bog wê a sea di lam ge i tii vac nang.’ Mêd vimwo nipaên tige obêc lax mi la vô xomxo ti wê dô vac lêc sea mi la ge, di ob lax yê wê xomxo tyo pityep di vunac vô pyap lêc dô pileva ge. ⁴⁵ Om obêc lax mi la kô vimwo nipaên vigê vilu di sec yuu wê heche va nipaên luu i vêl ge, di kô he mi lam di he xôn la dô vac xomxo tige nilô. Om xomxo tige dô vac nipaên nôn nginoo viwen tax vêl. Om xam xomxo nipaên gwêbaga, xam ob tulec nipaên tiyi bêge.”

Yesu tae lie
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

⁴⁶ Yesu gên nêl kiyang vô xomxo mi dô vac xumac lôma, mêdec tae lie val le xumac kehe ên nêb ob keac vô i. ⁴⁷ Om xomxo ti nêl vô Yesu ên nêbê, “Tame lime val le xumac kehe ên nêb ob nêl kiyang vô ông.” ⁴⁸ Lêc Yesu nêl vô xomxo tyo ên nêbê, “A tag letya? Di a lige letyae?” ⁴⁹ Mêd hilung vigê la vô nue ngivihi di nêl ên nêbê, “A tage lige wê he dô ga. ⁵⁰ Ên xomxo wê ngô Mag

Anutu lag puunê kiyang di vông i vô nôn lec ge, he tu a tage lige vêx yuu vux.”

13

Kiyang pilepacên lec xomxo ti wê lîloo vê vac yuac

(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)

¹ Vô buc tige Yesu sea xumac nilô di lop mi la vixun di la dô kibun vô mia luaên ninya. ² Mêdec xomxo tibeac hiwocên kituc lam vô i, om Yesu la lec dipac ti di la dô lec, di xomxo kidu levac tige le vô mia luaên ninya. ³ Mêd Yesu nêl kiyang tibeac, lêc nêl tiyi xochê kiyang pilepacên ge vòhe. Om nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Xomxo ti la ên nêb ob la lîloo susu vê vac yuac. ⁴ Om lîloo i la lê, lêc vê ya tô vac môp, om menac lam ya. ⁵ Di ya tô lec kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge, om tyip lutibed, ⁶ lêc ngilôhò la tulec ngidax ên kibun nipwo tya, om hiyôv ya i vilôvac di i yib. ⁷ Di vê mangwe tô mi la dô vac hivu kehe, lêc tyip hixôn hivu, om hivu hivun i yib. ⁸ Di ya tô mi la dô vac kibun nivihà, om tyip di vuac nôn nivihà. Mêgem ya vuac nôn 100 di ya vuac nôn 60 di ya vuac nôn 30. ⁹ Xomxo ti ninya obêc yêp ge od i ngô kiyang tiga.”

Yesu nêl kiyang pilepacên lec kehe va?

(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)

¹⁰ Om nue ngivihì lam kinêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna lêc ông nêl kiyang pilepacên vô he?” ¹¹ Mêgem Yesu luu he vya bêga ên nêbê, “Kiyang wê ob nêl Anutu ben kehe kitong ge yêp

xôpacên, léc Anutu hilung vô xam om xam xovô, léc Anutu o hilung vô tibii baba lêm. ¹² Ên xomxo ti obêc xovô xolac ge od Anutu obêc kitiv xovôên levac lec hixôn ên i xovô i luu vêl. Léc xomxo ti obêc xovô xolac lêm ge od Anutu ob vô i nêc xovôên nipwo tya ge vêl ên i. ¹³ Om a nêl kiyang pilepacên vô he, ên he manôn yê lê, léc xocbê he manôn o yê lêm, di he ngô lê, léc xocbê he ninya o ngô lêm, mêmegem he o xovô kehe lêm. ¹⁴ Om he vông kiyang wê plopete Aisaia nêl ilage vô nôn lec. Ilage Aisaia nêl bêga ên nêbê,

‘Xam obêc ngô kiyang lê, léc xam piyôp obêc xovô kehe lêm, di xam mamnôn obêc yê lê, léc xam ob xovô lêm. ¹⁵ Ên xam nilôm xékizêc, di ninyam vô kitu, di mamnôn toc, ên xam nêb xam ob wê lêm, di xam nêb xam ob ngô kiyang ti lêm, di xam nêb xam ob xovô kehe lêm, di xam nêb xam ob pilepac nilôm i lôm vô a ên a vông xam vô nimviha lec lêm.’

¹⁶ Asaia nêl bêge ilage, léc xam xêmyaa i vô nivaha, ên xam mamnôn yê a, di xam ninyam ngô a kiyang. ¹⁷ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê plopete hixôn xomxo nivaha wê dô ilage, he tibeac nêb he ob yê tiyi xocbê xam wê gwêbaga, léc he yêên ma, di he nêb he ob ngô kiyang tiyi xocbê xam ngô gwêbaga, léc he ngôên ma.

Yesu nêl kiyang lec xomxo wê liloo vê ge kehe kitong

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ “Xam ngô lê, ên a ob nêl kiyang pilepacên lec xomxo wê liloo vê ge kehe kitong vô xam. ¹⁹ Vê wê tô vac môp ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô

kíyang lec Anutu ben lê, lêc xovôên ma ge, om Seten lam vô vêl ên he nîlô. ²⁰ Dî vê wê tô vac kibun nipwo tya wê dô lec ngidax kisii ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac dî vông i vin lutibed mi xêyaa vô nivîha, ²¹ lêc he tiyi xocbê nec wê ngilôhê ma ge, om he dô nipwo tya, lêc he obêc tulec viyin me xomxo obêc vông myavinê vô he ên wê he vông i vin xolac ge od he sea vông vinên wê he vông ge lutibed. ²² Dî vê wê tô vac hivu kehe ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi dô, lêc he nîlô vô valval ên susu kibun ga yuu mone, om môp tige hivun xolac xôn, dî nôn ma. ²³ Dî vê wê tô vac kibun nivîha ge, ge tiyi xocbê xomxo wê ngô xolac mi xovô kehe ge, om he vuac nôn nivîha tiyi xocbê 100 dî ya tiyi 60 dî ya tiyi 30.”

Kíyang pilepacên lec nita nipaên wê tyip vac yuac ge

²⁴ Yesu nêl kíyang pilepacên ngwe vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê la lîloo nec vê vac i yuac ge. ²⁵ Mêd vô bucên wê yêp ge xomxo nipaên ngwe val lîloo vê nipaên la hixôn vac yuac dî lax mi la. ²⁶ Mêdec buc ya lam la vêl dî nec nivîha tyip mi vô nôn, dî nita nipaên tyip hixôn. ²⁷ Om xomxo levac tige nue yuac val kinêg vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông lîloo vê nivîha vac yuac wê ông vông ge, lêc bêna lêc nita nipaên tige tyip hixôn?’

²⁸ “Om xomxo levac tige nêl lax vô he ên nêbê, ‘Xomxo nipaên ti vông tige.’ Om nue yuac kinêg vô i ên nêbê, ‘Tiyi wê xe ob la xuac nita nipaên tige vêl ge, me?’ ²⁹ Lêc xomxo levac nêl vô he

ên nêbê, ‘Ge o tiyi lêm, ên xam obêc xuac nita nipaên ge od xam ob xuac ngec nivîha hixôn.
³⁰ Om xam vông yuu xôn i le di i loc tyip lec buc wê il ob la kô nôn ge lê. Mêd obêc buc tige od a ob nêl vô he wê ob la kô nôn ge bê he i loc pul nita nipaên vêl mi titup i loc bun ti di nêx i loc vac ngwax, di pul nôn nivîha mi kô mi loc tung vac xumac wê nôn nivîha dô vac ge.’ ”

*Kiyang pilepacên lec vixôô nôn yuu yis
 (Mak 4:30-34; Luk 13:18-21)*

³¹ Yesu nêl kiyang pilepacên ti vô he bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê vixôô nôn wê xomxo ti kô mi la nêx vac yuac ge. ³² Vixôô nôn ge nipwopwo, lêc obêc tyip mi vô levac di luu susu yaya vêl di la tu xax, di menac viyang viyang lam vông liwihi lec ngen mi dô lec di ya nôn.”

³³ Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe bêga ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê yis nipwo tya wê vêx ti pilepac hixôn plaua, om vông plaua dung mi vô levac.”

³⁴ Yesu nêl kiyang tige vîhati vô xomxo kidu levac, lêc o nêl kiyang kehe yêp seac vô he lêm. Nge, nêl kiyang pilepacên pileva vô he.

³⁵ Mêgem kiyang wê plopete nêl ilage vô nôn lec. Plopete nêl bêga ên nêbê,

“A ob nêl kiyang pilepacên vô he.

Di kiyang wê yêp xôpacên vô buc wê Anutu tung lag yuu kibun di i val tyip gwêbaga hixôn ge, a ob nêl kiyang tige kehe kitong i yêp seac.”

Yesu nêl kiyang pilepacên wê nêl lec nita nipaên ge kehe kitong

³⁶ Yesu sea xomxo kidu levac tige di la dô vac xumac lôma. Mêd nue ngivihi val nêl vô i ên nêbê, “Kiyang pilepacên lec nita nipaên wê tyip vac yuac ge, ông nêl kehe kitong vô xe ên xe xovô.”

³⁷ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo levac ti wê liloo vê nivaha vac yuac ge, ge a, Xomxo Nu, ³⁸ di yuac tyo ge tiyi kibun, di vê nivaha ge tiyi Anutu nue, di nita nipaên ge tiyi Seten nue, ³⁹ di tibii nipaên ti wê liloo vê nipaên vac yuac ge tiyi Seten, di buc wê xomxo kô nônl lec ge tiyi buc myahipu, di xomxo yuac wê pul nônl ge tiyi angela. ⁴⁰ Di wê he pul nita nipaên vêl mi si lec ngwax ge, tiyi xocbê yuac wê he obêc vông vô buc myahipu ge. ⁴¹ Om vô buc myahipu tige a, Xomxo Nu, a ob vông a nuge angela he i loc vac vigwe vihati wê a vông ge ên he i loc kituc xomxo nipaên wê didii xomxo la vac môm nipaên ge hixôn he wê mi vông môm nipaên ge vihati, ⁴² di nêx he i loc vac ngwax levac. Vac ngwax tige he obêc byag di nivu obêc kic lecma. ⁴³ Mêd vô buc tige xomxo nivaha obêc linac xêseac tiyi xocbê hiyôv ge vac Mag ben. Xam ninyam obêc yêp ge od xam ngô kiyang tiga.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec mone levac wê yêp vac yuac ge

⁴⁴ “Anutu ben kehe tiyi xocbê mone levac wê yêp vac kibun nilô, léc xomxo ti la tulec lê, léc vun i dô vac kibun nilô i tii vac. Xomxo tige xêyaa vô nivaha, om la vông susu vihati wê i

vông gee mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi la kisuu kibun tige ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec komkom nivihaviha

⁴⁵ “Kiyang pilepacên ngwe bêga nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo ti wê vông yuac lec myagên komkom nivihaviha nêb ob kisuu. ⁴⁶ Yê komkom nivihaviha ti wê mone levac ge, om la vông i susu mi tibii kisuu i ma, di kô mone mi lax kisuu komkom tyo ya.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec leac

⁴⁷ “Kiyang pilepacên ti bêga ên nêbê Anutu ben kehe tiyi xocbê leac wê xomxo nêx la vac gwec ge di pis toto la dô vac leac nilô, ⁴⁸ di i pup lec, om he pul i lôm gwec ninya di la dô kibun di vinoo pis wê nivihaviha ge di tung la vac dêg, di pis wê nipaên ge he nêx la. ⁴⁹ Om tiyi xocbê buc timuên wê kibun ob tiyôô vac ge, od angela ob vông yuac tibêge, ên he obêc val vô xomxo nipaên vêl vac xomxo nivihaviha mahigun, ⁵⁰ di nêx he la vac ngwax mahelac. Vac ngwax tige he obêc byag mabu di nivu obêc kic lecma.”

Kiyang pilepacên lec susu paha yuu tikwê

⁵¹ Yesu kinêg vô nue ngivihaviha ên nêbê, “Xam xovô kiyang pilepacên wê a nêl ge vihati kehe pyap, me?” Lêc he nêl ên nêbê, “Xe xovô.” ⁵² Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om xomxo ti wê xovô xolac tikwê ge obêc ngó xolac paha wê a nêl lec Anutu ben kisiinê ge mi vông i vin ge od tiyi xocbê xomxo tyo la vac xumac lôma di la kô susu

paha yuu tikwê vac susu wê i vông ge nilô di vông vô xomxo ên nêb i ngidu he xôn.”

*Xomxo Nasalet vô nîmi vô Yesu
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dêc sea vigwe tige, ⁵⁴ di lax mi la Nasalet wê ben kehe ge, di la nêl xolac vô he Nasalet vac he xumac lilo, lêc he yetac mabu lê, lêcom he o vông i vin xolac wê i nêl ge lêm, om he nêl vômâ ên nêbê, “Xomxo tiga kô xovôên nivîha hixôn do levac vô letya? ⁵⁵ Xomxo tiga kamundac nu, di ta Malia, di lie Jems yuu Josep di Saimon hixôn Judas, ⁵⁶ di lie vêx ge, he vîhati dô hixôn il. Xomxo tiga xomxo kibun, lêc kô xovôên yuu xêkizêc ga gê na?” ⁵⁷ Om he vô nîmi vô i. Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vac vigwe vîyang vîyang ge, tibii ob kô plopete lec, dom plopete tyo tae mae lie hixôn xomxo vac ici va ben kehe ob kô i lec lêm.” ⁵⁸ Om Yesu o vông do tibeac vac ben kehe lêm, ên xomxo Nasalet o vông i vin i lêm.

14

*Jon Lipacên yîb
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20; Luk 9:7-9)*

¹ Vô buc tige hizap levac Helot ngô kiyang wê xomxo mi nêl lec Yesu ge, ² om nêl vô nue yuac ên nêbê, “Xomxo tige Jon Lipacên wê yîb ge, lêc kidi lec maviha om vông do levac ya xêkizêc wê i vông ge.”

³⁻⁴ Helot nêl bêge, ên ilage Helot kô li Pilip vinê Helodias, om Jon nêl vô Helot vô buc tibeac ên nêbê, “Môp wê ông ii lim tuc vinê ge tîyiên ma.”

Mêgem Helodias kunac Jon di nêl vô Helot, om Helot vông tibii la hôm Jon xôn di tung i la vac xumac kalabuhu. ⁵ Di Helot nêb ob hi Jon i yib, lêc xona ên xomxo tibeac, ên he yê Jon tiyi xocbê plopete ti.

⁶ Mêdec Helot buc wê ta kô i lec ge, om Helot myêl vizid levac di tyuc xomxo tibeac lam. He lam dô di Helodias nu vêx lam yoo vac he mahigun mi he yê di Helot xêyaa vô nivîha.

⁷ Mêd Helot titô vigê la kisii di hilu kiyang vô vêx tige ên nêbê, “A nêl hixôn nôn bêga bê ông obêc kitaa susu ti vô a ge od a obêc vông vô ông.”

⁸ Mêd Helodias nêl kiyang xêkizêc vô nu vêx tige tax, om nu tyo nêl vô Helot ên nêbê, “A nêb ông kiku Jon Lipacên kwa i tip di tung bazub lec dipac ti mi vông vô a.”

⁹ Nêl bêge, om Helot nilô vô viyin, lêc xo i lax lec kiyang wê hilu pyap di xomxo tibeac dô mi ngô hixôn ge, om nêb ob vông i tiyi kiyang wê nêl vô vêx tige. ¹⁰ Om vông xomxo ti la vô Jon vac xumac kalabuhu mi la kiku Jon kwa tip, ¹¹ di tung bazub lec dipac ti di kô mi lax vông vô Helodias nu vêx tige di i kô mi la vông vô ta. ¹² Mêd Jon nue ngivîhi lam kô Jon nôn mi la yev, di la nêl kitong vô Yesu.

Yesu vet xomxo 5,000

(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)

¹³ Yesu ngô wê Jon yib ge, om sea vigwe tige di la lec dipac ti mi la vigwe mahigun pileva wê xomxo ti do vacên ma ge. Lêc xomxo tibeac ngô wê Yesu la ge, om sea ben di la vô Yesu vixa.

¹⁴ Yesu mila lop vêl ên dipac di yê ma la xomxo

tibeac wê val dô kidu kidu ge, om xo vigwe pisiv ên he, di vông he wê yidac gee vô nivîha lec.

¹⁵ Hiyôv hoo la, mêd nue ngivîhi lam nêl vô Yesu ên nêbê, “Vigwe ga, vigwe mahigun pileva ti, di hiyôv hoo la gwêba, om ông vông xomxo i loc vac vigwe nipwopwo vîhati ên loc kisuu xen yaên wê he ob ya ge.” ¹⁶ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “He loc ên vatya? Xacxam va vông yaên mi he i ya.” ¹⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xe xom yaên o tibeac lêm. Nge, blet vigê vilu di beac yuubed wê dô.” ¹⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam kô mi lam vô a.”

¹⁹ Yesu nêl om xomxo kidu levac tigeê tô mi dô lec hisinac. Pyap dêc Yesu hôm blet vigê vilu ge di beac yuubed ge di yê ma la kisii di kitaa lec blet hixôn beac, mêd hîbu blet di vông vô nue ngivîhi, di he kô mi la titang vô xomxo tigeê. ²⁰ Mêd he vîhati ya i den he pyap, mêdec nue ngivîhi la kituc myapîpu wê dô gee mi la su vac sepac vigê yuu di tô mi la yuu mi i pup lec. ²¹ Di xomxo wê dô mi ya gee, he vux vaci tiyi xochê 5,000, lêc vêx yuu nipwopwo wê dô hixôn ge, he o kitong hixôn lêm.

*Yesu la lec mia luaên kisii
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Yesu nêl vô nue ngivîhi nêb he i lec dipac mi le mug mi loc vilunê. Om he loc mi la, di Yesu dô ên nêb ob vông xomxo kidu levac tige he i loc vêl lê. ²³ He la vêl, mêdec Yesu loc mi la lec kitôn ti ên nêb ob la kitaa. Mêd vigwe buc di Yesu vaci gên dô lec kitôn tige. ²⁴ Lêc dipac wê nue ngivîhi dô lec ge mîla le vac mia luaên

mahigun di lea levac hòm dipac xôn di vông i vô pilepac pilepac. ²⁵ Vigwe kê pitoc vac vô kwabo lec wê ob vô xêseacseac ge, mêdec Yesu la lec mia kisii di mîla vô nue ngivihî. ²⁶ He yê ma lam Yesu wê lam lec mia kisii mî val ge, om he xona mabu di nêl ên nêbê, “Ge vîmwô nîpân ti.” Om he yetac di iac. ²⁷ Lêc lutibed Yesu nêl ên nêbê, “Xam xêmyaa vîyin i ma, ên ga a, om xam xonân i ma.”

²⁸ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Apumtau, obêc ông ge od ông nêl ên a loc lec mia kisii mî loc vô ông.” ²⁹ Om Yesu nêl ên nêbê, “Lamê.” Om Pita lop vêl ên dipac di la lec mia kisii mî la vô Yesu. ³⁰ Lêc yê

lea levac om xona, di hoo la vac mia, om iac di nêl ên nêbê, “Apumtau, hòm a lec.”

³¹ Om lutibed Yesu titô vigê di hòm Pita xôn di nêl vô i ên nêbê, “Vông vînên wê ông vông ge nîpwô tya. Bêna lêc ông nîlôm yuuê?” ³² Mêdec yuu lec lax lec dipac, di lea tîp la. ³³ Di he wê dô lec dipac gee yev vîxa kitu vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Vîxôhîlôg nôn, Anutu nu ông.”

*Yesu vông xomxo tîbeac vô nîvîha lec gê
Gesalet
(Mak 6:53-56)*

³⁴ Yesu he nue ngivihî la mia luaên vîlu ganê mî la lop mî la vac vigwe Gesalet. ³⁵ Xomxo tîgee xovô ên nêb Yesu, om he vông dic la vac vigwe nîpwopwô vîhati ên nêb he i kô xomxo yîdac vîhati mî lam. ³⁶ Di he kitaa i ên nêb he ob hòm lec ngakwi wê i vông ge myahîpu ên yîdac

i ma ên he, om he wê hôm vigê lec gee vihati vô nivaha lec.

15

Anutu xolac nginoo xomxo nêl kiyang vêl (Mak 7:1-13)

¹ He Palisi hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee lam gê Jelusalem di val vô Yesu di nêl ên nêbê, ² “Bêna lêc ông nume ngivihi sea môp wê buge vông ge di ya hixôn vigê ningeacê? Ên he obêc ya ge od he o lipac vigê lêm, lêc xe mô ge, xe mi timu vô buge vông môp di lipac vigêm.”

³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam timu vô bume vông môp di pwoo Anutu kiyang vacê? ⁴ Ên Anutu kiyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xam hôm tame mame lê lec di ngô he kiyang.’ Di kiyang ngwe nêl bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc nêl kiyang nipaên lec ta yuu ma ge od xomxo i hi i yib.’ ⁵ Anutu kiyang nêl bêge, lêc xam mi nêl ên xam nêbê xomxo ti obêc nêl vô ta yuu ma ên nêbê, ‘Susu wê a ob ngidu muu xôn ya ge dô, lêcom a ob vông daa vô Anutu, om muu nêl ob ma.’ Xomxo obêc nêl bêge ge od xam nêbê ge tiyi di xam o hôm tame mame lê lec lêm. ⁶ Lêc môp tige tiyi xocbê xam la vô bume vông môp di kitya Anutu kiyang vêl. ⁷ Xam xomxo kityooên wê xam viyum nipaên vac nivaha ge. Kiyang wê plopete Aisaia kivuu ilage nêl nôn lec xam bêga nêbê,

⁸ ‘Xomxo tigeê pimil a ya mya pileva, lêc he nilô le teva ên a. ⁹ He mi nêl kiyang wê xomxo vaci xovô ge, lêc he nêl ên nêbê he nêl

Anutu kiyang, om he yev vixa kitu vô a pisiv.’ ”

*Susu wê ob vông xomxo vô nipaên ge
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Yesu keac xomxo kidu levac lam vô i di nêl vô he ên nêbê, “Xam ngô kiyang wê a ob nêl ge di xovô nivîha. ¹¹ Susu wê ob la vac xomxo mya ge o tiyi wê ob vông xomxo vô nipaên ge lêm. Nge, susu wê lam vac xomxo mya ge wê ob vông he vô nipaên.”

¹² Yesu nue ngivihi val nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô wê he Palisi xêyaa vô myavinê lec kiyang wê ông nêl ge, me?” ¹³ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Susu vihati wê Mag lag puunê yevên ma ge i obêc pul hixôn ngilôhê. ¹⁴ Om xam vông he Palisi i dô, ên he nêb he ob didii xomxo la vac môp, lêc he manôn toc. Di xomxo ma tocên ngwe obêc didii xomxo ma tocên ngwe ge od yuu xôn ob la tô vac madia.”

¹⁵ Pita nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl kiyang pilepacên tige kehe kitong vô xe ên xe ngô.”

¹⁶ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam êno gên lungên kiyang tige, me? ¹⁷ Susu vihati wê xomxo ob tung vac mya di ya ge ob la dô vac xêyaa, di lop mî la vêl. Lêc mêd xam lungên tige, me?”

¹⁸ Lêc susu vihati wê yêp vac xomxo nilô di lôm tyip vac mya ge wê vông xomxo vô nipaên.

¹⁹ Ên susu wê lam vac xomxo nilô ge bêga nêbê, xovôên nipaên, hi xomxo yib, vông môp iimaên vô nipaên, môp yôdac vêx yuu vux, vun xomxo susu, nêl kiyang kityooên, di nêl kiyang nipaên lec xomxo. ²⁰ Môp nipaên tige wê vông xomxo

vô nipaên. Lêc xomxo ti obêc sea bue vông mốp đi ya ya vîgê nîngeac ge od ob vông i vô nipaên lêm.”

*Kenan vêx ti vông i vin Yesu
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yesu sea vîgwe tige mi la vîgwe levac wê vîgwe Taia yuu Saidon yêp vac ge. ²² Dî Kenan vêx ti wê dô vac vîgwe tige lam vô Yesu dî keac levac ên nêbê, “O Apumtau, Devit nu ông, ông xo vîgwe pisiv ên a, ên vîmwo nipaên ti dô vac a nug vêx nîlô dî vông i dô vac vîyin mabu.” ²³ Yesu ngô lêc o nêl kiyang ti lax vô i lêm. Mêd nue ngîvihi val kitaa i ên nêbê, “Vêx tyo vô byag byag dî mi timu vô il vixad ga, om ông nêl ên i lôc.”

²⁴ Om Yesu nêl vô vêx tyo ên nêbê, “Anutu vông a lam vô Islele vaci wê tîyi xocbê bwoc sipsip wê lung sea ge.” ²⁵ Lêc vêx tige lam yev vixa kitu vô i dî nêl ên nêbê, “Apumtau, ngîdu a xôn.” ²⁶ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ga o tîyi wê il ob vô nipwo xen yaên vêl ên he dî nêx i loc vô noo ge lêm.”* ²⁷ Om vêx tyo nêl ên nêbê, “Apumtau, ông nêl kiyang nôn. Lêcom noo mi ya myapîpu wê xomxo vông i tô mi la vac pêt ngîbî ge.” ²⁸ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “O vêx, ông vông i vin xêkizêc ta, om kiyang wê ông kitaa vô a ge ob vô nôn lec vô ông.” Yesu nêl bêge, dî vô hîyôv manôn tîbed tige vêx tyo nu vô nivîha lec.

---

* **15:26:** Kiyang wê Yesu nêl lec nipwo yuu noo ge, ge kiyang pilepacên wê nêl lec he Yuda hixôn tibîi ba. ên he Yuda yê tibîi wê o Yuda lêm ge nipaên, nêb he tîyi xocbê noo. Om nipwo tige tixuu lec he Yuda, dî noo tixuu lec tibîi ba wê o Yuda lêm ge.

Yesu vông xomxo yidac tibeac vô nivihha lec

²⁹ Mêdec Yesu sea vigwe tige di la vô mia luaên Galili ninya, di la lec kitôn di la dô kibun. ³⁰ Mêdec xomxo kidu kidu val vô i, di he kô lie vixa nipaên, di manôn tocên, di vixa gecên, di kwa maên hixôn yidac toto ge mi lam lii he vô Yesu vixa, om Yesu vông he vihati vô nivihha lec. ³¹ Mêgem xomxo kidu levac tige yê di yetac mabu ên wê xomxo kwa maên keac di xomxo vixa gecên ge vixa vô bôbac lec, di he wê vixa nipaên ge vô nivihha lec di la, di wê manôn tocên ge manôn seac di he yê vigwe. Om he hi vixa pec ên Islel vông Anutu.

*Yesu vet xomxo 4,000
(Mak 8:1-10)*

³² Yesu keac ên nêb nue ngivihi lam vô i di nêl vô he ên nêbê, “A xo vigwe pisiv ên xomxo kidu levac tigae ên he lam dô hixôn a tiji buc yon di he xen yaên ma. Di a xêgyaa o vin lec wê a ob vông he loc vip ge lêm, ên vip ob vông he vigê yuu vixa ma gê môp.” ³³ Om nue ngivihi nêl vô i ên nêbê, “Vigwe ga vigwe mahigun pileva wê xomxo ti dô vacên ma ge, om il obêc kô yaên tibeac gê na ên vet xomxo tigae ya?” ³⁴ Lêc Yesu luu he vya ên nêbê, “Xam blet vaba dô?” Di he nêl ên nêbê, “Xe blet vigê vilu di sec yuu hixôn beac nipwo yuutya dô.”

³⁵ Om Yesu nêl vô xomxo kidu levac tigeê ên nêbê, “Xam tô mi dô lec kibun.” ³⁶ Mêd hôm blet vigê vilu di sec yuu hixôn beac gee di kitaa lec, mêd hibu di vông vô nue ngivihi, di nue ngivihi titang vô xomxo tigeê vihati. ³⁷ Om he vihati ya i den he, di myapipu wê dô ge he su vac sepac

vigê vilu di sec yuu mi i pup lec. ³⁸ Xomxo wê dô mî ya gee, he vux vaci tiyî xochê 4,000, léc vêx hixôn nue gee he o kitong hixôn lêm. ³⁹ Pyap dêc Yesu vông xomxo kidu kidu lax vac ben ben, di i va la lec dipac mî la vigwe Magadan.

16

*Palisi yuu Sadyusi nêb ob yê do levac
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ He Palisi yuu Sadyusi val vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om nêl vô Yesu ên nêb i vông do lag puunê ti ên he ob yê. ² Léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Hîyôv hoo la di vigwe buc di guva tum lec lag ge wê xam nêbê hîyôv ob linac. ³ Vigwe obêc vidii léc maviyob ge od xam nêbê lun ob val. Xam wê susu lec lag di xovô nivîha, léc xam o tiyî wê xam ob wê do levac wê nêl buc gwêbaga kitong mî xovô kehe ge lêm. ⁴ Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge, om xam nêb xam ob wê do levac ti. Léc a ob vông do levac ti mî xam wê lêm. Ên do levac tibed wê a ob hilung vô xam ge wê Jona vông ilage.” Yesu nêl bêge, pyap dêc sea he di la.

*Kiyang pilepacên lec yis wê he Palisi yuu
Sadyusi vông ge
(Mak 8:14-21)*

⁵ Yesu he nue ngîvihi la mia luaên vilu ganê, léc he o xovô mî kô blet ya hixôn lêm. ⁶ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam xona nêb ên yis wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ⁷ Om nue ngîvihi nêl vông ên nêbê, “Yesu nêl kiyang tibêge ên wê il o kô blet ti lêm ge.” ⁸ Léc Yesu xovô kiyang

wê he nêl voma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Xam nêl vông vinên ge nipwo tya. Bêna lêc xam nêl voma ên xam nêbê xam xom blet ma? ⁹ Xam gên o xovô lêm, me? Xam mêd lungên blet vigê vilu wê xomxo 5,000 ya ge, me? Xam su myapîpu vac sepac vaba mi i pupê? ¹⁰ Di xam mêd lungên blet vigê vilu di sec yuu wê xomxo 4,000 ya ge, me? Xam su myapîpu vac sepac vaba mi i pupê? ¹¹ Bêna lêc xam lungênê? A o nêl kiyang lec blet lêm. Nge, a nêb xam xona nêl ên blet wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.” ¹² Yesu nêl bêge, om he xovô ên nêbê Yesu o nêb he i viac he nivîha ên blet wê xomxo ob ya ge lêm. Nge, nêb he i viac he nivîha ên kiyang wê he Palisi yuu Sadyusi vông ge.

*Pita nêl Yesu kehe kitong
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Yesu la vigwe ti lê nêbê Sisalia Pilipai di kinêg vô nue ngivîhi en nêbê, “Tibii nêl Xomxo Nu a nêb letya?” ¹⁴ Om he nêl vô i ên nêbê, “Xomxo ya nêl ên nêb ông ge Jon Lipacên, di ya nêl ên nêb ông plopete Ilaija, di ya nêl ên nêb ông ge plopete Jelemaia me plopete ba ti.” ¹⁵ Mêd Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Di xacxam va nêl a ên xam nêb a letya?” ¹⁶ Om Saimon Pita nêl lax vô i ên nêbê, “Ông Kîlisi, Anutu mavîha nu ông.”

¹⁷ Om Yesu nêl vô Pita ên nêbê, “Jona nu Saimon, ông xêmyaa i vô nivîha, ên xomxo kibun ga ti o nêl kiyang tige kehe kitong vô ông lêm. Nge, a Mag wê dô lag puunê ge wê nêl kitong vô ông. ¹⁸ Om a nêl vô ông bê ông lêm Pita, kehe nêbê ngîdax. Om a ob lax xomxo vông

vinên i loc lec ngidax kisii. Di xêkizêc wê Seten vông ge o tiyi wê ob pwoo he pec ge lêm. ¹⁹ A ob vông ki Anutu ben lag puunê vô ông. Di kiyang yuu môp wê ông obêc kitya vêl gê kibun ga ge od Anutu êno ob kitya vêl gê kisii ganê. Lêc kiyang yuu môp wê ông obêc hêm xôn mi i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hêm xôn mi i yêp gê kisii ganê.” ²⁰ Om Yesu le vac nue ngivihî xôn nêb he i o nêl vô xomxo bê i Kîlisi lêm.

Yesu nêl ên nêbê ob yib di kidi lec

(Mak 8:31–9:1; Luk 9:22-27)

²¹ Vô buc tige Yesu nêl i kiyang taxlee vô nue ngivihî ên nêbê ob la Jelusalem, di Yuda levac hixôn xomxo levac wê mi si daa gee di he wê xovô Moses xolac gee he ob vông myavinê levac vô i di hi i yib, di buc yon ob lam la vêl di i ob kidi lec mavîha tii vac nang.

²² Om Pita kô Yesu mi yuu la dô viyonên, di nêl xêkizêc vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, Anutu i le vac kiyang tige xôn. Ên viyin tibêge i o lêc tulec ông lêm.” ²³ Lêc Yesu pilepac i di vô nîmi vô Pita, di nêl vô Pita ên nêbê, “Seten, ông loc vêl! Ên ông le vac a xôn. Ông o nêl i tiyi Anutu piyôp lêm. Nge, ông nêl i tiyi piyôp wê xomxo kibun ga vông ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nêl vô nue ngivihî ên nêbê, “Xomxo ti obêc nêb timu vô a vixag ge od i vông i vô nîpwo lec di kîlê xax pola wê i vông ge di timu vô a vixag. ²⁵ Ên xomxo ti obêc viac ninivi ên nêb i dô mavîha ge od obêc yib. Lêc xomxo ti obêc sea ninivi lec a lêg ge od ob dô mavîha luta.

²⁶ Ên xomxo ti obêc vilu vô susu kibun ga vihati

tu i xe, léc sea môp wê ob dô maviha ya ge od ob vô nivihha vô i bêna? Xomxo ob vông vatya êdêc i kinu i dô maviha ya? ²⁷ Ên a, Xomxo Nu, a obêc lop mi lôc hixôn a nuge angela di lam hixôn xêseac wê Mag vông ge, di a ob vông myaviwen vô xomxo toto i tiyi nipaên yuu nivihha wê he vông ge. ²⁸ Léc a nêl nôn vô xam bê xomxo wê le ga, he ya yibên obêc ma di obêc yê wê Xomxo Nu ob lam tu king ge lê, dêc yib timuên.”

17

Yesu ninivi pikwê bangwe (Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Buc vigê vilu di sec ti lam la vêl, mêd Yesu kô Pita di Jems yuu li Jon di he la lec kitôn dia ti, mi heche va la dô. ² Om yon yê wê Yesu ninivi pikwê mi vông bangwe, di manôn linac xocbê hixôv, di ngakwi xêseac di vô hixelac hixelac. ³ Mêdec yon yê wê Moses yuu Ilaija val keac hixôn Yesu ge. ⁴ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, ga nivihha wê il dô ga, om ông obêc tyuc lec ge od a ob lox xumac yon, ti vô ông, di ngwe vô Moses di ti vô Ilaija.”

⁵ Pita gên nêl kiyang tibêge, mêdêc viyobtoc wê xêseac ge ti lam hivun he xôn, di vya ti lam vac viyobtoc tige nilô di nêl ên nêbê, “Ge a nug wê a xêgyaa vin lec i di a xê i nivihha ge om xam ngô kiyang wê i vông ge.”

⁶ Nue ngivihhi yon ge ngô vya tige mêdêc yon yev vixa kitu di kipôm manôn lec kibun, di yon xona mabu. ⁷ Léc Yesu lam vyax vigê lec yon di nêl ên nêbê, “Kidi lec, di xonaên i ma.” ⁸ Om yon

vêl manôn lec kisii, di yê Yesu vaci le di yuu xôa ma.

⁹ He gên lop lec kitôn tige di Yesu nêl xêkizêc vô yon ên nêbê, “Mon o lêc nêl kiyang wê mon wê di ngô ge kitong vô xomxo ti lêm. Nge, i lêc loc tyip lec wê a, Xomxo Nu, a obêc kidi vac yibên ge lê.”

¹⁰ Mêd yon kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xomxo wê xovô Moses xolac gee nêl ên nêbê Ilaija obêc val tax di Kilisi wê Anutu vinoo i ge obêc val timuên?” ¹¹ Mêdêc Yesu nêl ên nêbê, “Vixôhilôg, Ilaija ob vena ên titô môp vihati i yêp nivihâ i tii vac. ¹² Lêc a nêl vô mon bê Ilaija lam pyap, lêc xomxo lungên i, di he vông nipaên vô i tii yovôên wê he vông ge. Om a, Xomxo Nu, a êno obêc tulec myavinê tii yê bête.” ¹³ Yesu nêl bête, om nue ngivihâ xovô ên nêbê kiyang wê Yesu nêl lec Ilaija ge, nêl lec Jon Lipacên.

*Yesu tii vimwo nipaên vêl ên xomxo nipwo ti
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Mêdêc he lop kitôn tige mi la vô xomxo kidu levac ti, lêc xomxo ti val yev vixa kitu vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, ¹⁵ “Xomxo levac, ông xo vigwe pisiv ên a nug vux, ên vông yidac mavên mi dô vac viyin mabu, ên mi vixog mi la vac ngwax di la vac mia tii yê buc tibeac. ¹⁶ Om a kô mi lam vô nume ngivihâ ên a nêb he i vông i vô nivihâ lec lê, lêc he tii yê ma.”

¹⁷ Om Yesu nêl ên nêbê, “Xam gwêbaga, xam ge xomxo nipaên wê xam o vông i vin lêm ge. Om a ob dô hixôn xam di i miloc vô buc tina lê? Di a ob kilê viyin wê xam vông ge di i miloc tina lê? Loc kô nipwo tige mi lam vô a.” ¹⁸ Om ma la

kô nu tyo mi lam vô Yesu, di Yesu pîping vimwo nipaên la vêl ên nu di i vô nivihha lec lutibed.

¹⁹ Om timuên ge, Yesu nue ngivihi vaci la kinêg vô i ên nêbê, “Bêna lêc xe mô o tiyi wê xe ob tii vimwo nipaên tige vêl lêmê?” ²⁰ Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam tiyiên ma ên vông vinên wê xam vông ge tiyiên ma. A nêl vixôhîlôg nôn bê xam nêl vông vinên obêc nipwo tya tiyi xocbê vixôhîlôg nôn ge od xam ob nêl vô kitôn tiga bê, ‘Ông pul mi loc le ganê,’ di kitôn tiga obêc pul i mi la. Xam obêc vông i vin ge od xam obêc tiyi wê xam ob vông yuac vîhati. ²¹ [Môp kitaaên yuu ngibua yaên ge tiyi wê ob tii vimwo nipaên tibêge vêl ên xomxo, di môp ngwe o tiyi lêm.]”

*Yesu nêl kiyang vông yuu lec wê obêc yib ge
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Yesu he nue ngivihi mila vigwe Galili, di Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo ob vông a, Xomxo Nu, la vac tibii vigê, ²³ di he ob hi a xib, lêc buc yon obêc lam la vêl ge od a obêc kidi lec magviha tii vac nang.” Yesu nêl bêge om nue ngivihi nîlô vô vîyin mabu.

Yesu vông mone takis xumac ngibua

²⁴ He val vigwe Kapaneam, mêd xomxo wê mi kô mone takis xumac ngibua ge* lam vô Pita di kinêg vô i ên nêbê, “Xam nêl xolac kehe mi vông mone takis xumac ngibua ge hixôn, me?”

---

* **17:24:** Xomxo Yuda mi vông mone takis vô xomxo wê viac Anutu xumac ngibua ge tiyi klismas vîhati, tiyi xocbê il mi vông mone baset gwêbaga ge. Mone takis tige he kituc ên nêb i viac Anutu xumac ngibua.

²⁵ Om Pita lee yuu ên nêbê, “Xe nêbê xolac kehe mi vông.” Pyap dêc Pita lax mi la ben mi la vac xumac lôma, di lutibed Yesu nêl vô i ên nêbê, “Saimon, ông nêbê va? Xomxo levac kibun ga, he mi kô mone takis vô letyae? He mi kô vô he nue, me he mi kô vô tibii ba?” ²⁶ Mêd Pita nêl ên nêbê, “He mi kô mone takis vô tibii ba.” Om Yesu nêl ên nêbê, “Om heche va nue ge ob dô nêbê di ob tung mone takis lêm. ²⁷ Di a ga, Anutu nu a, om yuac ti o yêp vô a wê a ob vông mone takis ên Anutu xumac ngibua ge lêm. Lêc ge o nivaha wê il ob vông he wê mi kô mone takis xumac ngibua ge kunac il ge lêm. Om ông loc gwec di loc pul pis ya huk. Di pis taxlee wê ông ob pul ge, ông sux mya di ông ob tulec mone wê dô vac mya ge, di kô mi loc vông vô he wê mi kô mone xumac ngibua ge di loc tung u nêd.”

18

Letya obêc tu levac vac Anutu ben?

(Mak 9:33-37,42-48; Luk 9:46-48; Luk 17:1-2)

¹ Vô buc tige Yesu nue ngivihhi val nêl vô i ên nêbê, “Letya ob tu levac vac Anutu ben kisiinê luu he ba vêlê?”

² Om Yesu keac nipwo ti lam vô he di lax i la le vac he mahigun, ³ di nêl vô nue ngivihhi ên nêbê, “A ob nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xam obêc pilepac xam mi vô nipwo lec tîyi xocbê xomxo nipwo tiga lêm ge od xam ob la dô vac Anutu ben lag puunê lêm. ⁴ Lêc xomxo ti obêc pilepac i mi vô nipwo lec tîyi xocbê nipwo tiga ge od ge wê ob tu levac vac Anutu ben lag puunê luu he ba vêl.

⁵ “Xomxo ti obêc kô nipwo tibêga lec ên wê vông i vin a lêg ge od tîyi xochê kô a lec êno.

⁶ Lêc xomxo ti obêc didii nipwo tigae wê vông i vin a ge ti mi la vac nipaên ge od ge tîyi wê tibii ob nux ngîdax levac lec i kwa di nêx i la vac gwec madia wê vô mapitoc ta ge.

⁷ “Xomxo kibun ga wê didii xomxo mi la vac nipaên ge, myaviwen nipaên ob tulec he vihati. Vixôhilôg, nipaên viyang viyang ge ob yaxên il, lêc xomxo ngwe obêc didii xomxo ngwe mi la vac nipaên ge od i xona nê, ên obêc tulec myaviwen nipaên.

⁸ “Di ông vigêm vilu me vixam vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông kitov mi nêx i loc vêl, di ông dô ya vigêm vilubed me vixam vilubed, êdêc loc dô mamviha vac Anutu ben. Ên ông vigêm yuu xôn me vixam yuu xôn obêc dô, lêc didii ông mi la vac nipaên ge od Anutu obêc nêx ông la vac ngwax wê ditum luta di yibên ma ge. ⁹ Di mamnôn vilu obêc didii ông mi la vac nipaên ge od ông pisupac vêl mi nêx i loc, di ông dô ya mamnôn vilubed, êdêc loc dô mamviha vac Anutu ben. Ên mamnôn yuu xôn obêc dô, lêc didii ông mi la vac nipaên ge od Anutu obêc nêx ông la vac ngwax vac vigwe nipaên.

*Kiyang pilepacên lec bwoc sipsip
(Luk 15:3-7)*

¹⁰ “Xam viac xam di le i lêc yê nume nipwo tigae i tîyi xochê susu pileva ge lêm, ên a nêl vô xam bê vac vigwe lag puunê he nê angela mi le vô Mag Anutu lag puunê manôn tîyi buc vihati.

11 [A, Xomxo Nu, a lam ên a nêb a ob myag he wê xôa ma ge mi kô mi lôm.]

12 “Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti obêc viac bwoc sipsip 100 léc ti xôa obêc ma ge od xomxo tige ob vô va? Obêc sea sipsip 99 gee he ob le lec kitôn, di ob la myag ti wê xôa ma ge.

13 Di obêc la yêvô ge od a nêl nôn bê xomxo tyo ob pimil sipsip tige luu 99 wê le ge vêl. 14 Mêgem Mag Anutu wê dô lag puunê ge nêb nue nipwo tigae ti xôa ob ma lêm.

Yesu nêl kiyang lec lim ti wê vông nipaên ge

15 “Ông lim ti obêc vông nipaên ti vô ông ge od ôcông va loc vô i di muu dô di ông nêl i nêl nipaên kitong vô i. Di obêc ngô ông kiyang ge od tiyi xocbê ông kô i mi lôm vac xam mahigun.

16 Léc ngôên ông kiyang obêc ma ge od ông kô xomxo yuu me yon di xam loc vô lim tige ên he i ngiduma xôn di yaxên kiyang wê muu ob nêl ge. 17 Léc lim tige ngôên xam obêc ma ge od xam loc nêl i nêl nipaên kitong vô konglegesen. Léc ngôên konglegesen kiyang obêc ma ge od xam wê i tiyi xocbê tibii madiluhu me tibii nipaên ge.

18 “A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê kiyang yuu môp wê xam obêc kitya vêl gê kibun ga ge od Anutu êno ob kitya vêl gê kisii ganê. Di kiyang yuu môp wê xam obêc hôm xôn mi i yêp gê kibun ga ge od Anutu êno ob hôm xôn mi i yêp gê kisii ganê.

19 “A ob nêl ti hixôn vô xam bê xomxo yuu gê kibun ga, yuu nilô obêc yêp tived ên susu ti wê yuu nêb yuu ob kitaa vô Anutu ge od a Mag wê dô lag puunê ge ob vông i vô nôn lec vô yuu.

²⁰ Ên xomxo yuu me yon obêc kitucma lec a lêg ge od a obêc dô vac he mahigun.”

Kiyang pilepacên lec xomxo yuac wê o kitya myaviwen vêl lêm ge

²¹ Mêdêc Pita val vô Yesu di kinêg vô i ên nêbê, “Apumtau, lige ti obêc vông nipaên vô a ge od a ob kitya i nêc nipaên vêl i tiyi buc vaba? Buc vigê vilu di sec yuu obêc tiyi, me?”

²² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Maê. A nêl vô ông bê buc vigê vilu di sec yuu ge o tiyi lêm. Nge, ông kitya i nêc nipaên vêl i tiyi buc vihati.

²³ “Om Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo levac ti wê nêb ob kô mone vac i mone wê vông vô nue yuac ge. ²⁴ Mêgem taxlee ge he kô nu yuac ti mi la le vô xomxo levac tige manôn. Nu yuac tige kô mone 10 milion vô xomxo levac tyo ilage, ²⁵ lêc o tiyi wê ob vông mone vac ge lêm. Om xomxo levac tige nêl ên nêbê he i vông nu yuac tyo hixôn vinê nue di he susu vihati ên tibii i kisuu di he i vông mone tige vihati vac. ²⁶ Lêc nu yuac tige yev vixa kitu vô xomxo levac tyo di kitaa i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông hôm a nêg kiyang xôn mi i yêp lê di vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vihati vac ông mone.’ ²⁷ Om xomxo levac tige xo vigwe pisiv ên nu yuac tyo om piwelac i vêl di hi kiyang tyo yib di vông i la.

²⁸ “Nang dêc nu yuac tyo lop mi la di la tulec lie ti wê vông yuac hixôn i ge. Ilage li tige kô mone 100 vô i. Om nu yuac tyo hôm i xôn lec kwa di nêl vô i ên nêbê, ‘Ông vông mone vac a mone vihati.’ ²⁹ Om li tige yev vixa kitu vô i di kitaa i ên nêbê, ‘Ông hôm a nêg kiyang xôn mi i yêp lê

di vông buc ya vô a ên a obêc vông mone vihati vac ông mone.’ ³⁰ Lêc xomxo tyo ngôên ma, di tung li tige la dô vac kalabuhu ên nêb i loc dô mi i loc tyip lec buc wê ob vông mone vihati vac i xe ge.

³¹ “Mêd xomxo ya wê vông yuac hixôn i ge yê, om he nilô vô nipaên, di he la vô xomxo levac tige di nêl kiyang vihati kitong vô i. ³² Mêd xomxo levac tige tyuc nu yuac tyo lôm vô i, di nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nipaên. Ông kitaa a, om a kitya ông nêm myaviwen vihati vêl, ³³ di a xo vigwe pisiv ên ông, lêc bêna lêc ông o xo vigwe pisiv ên lim tige lêmê?’ ³⁴ Mêd xomxo levac xêyaa vô myavinê om vông nu yuac tyo la vac tibii wê viac xumac kalabuhu ge vigê ên nêb he i vông myavinê vô i di i loc tyip vô buc wê ob vông mone vihati vac i xe ge.” ³⁵ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap di nêl hixôn ên nêbê, “Xam obêc kitya lime nên nipaên vêl hixôn nilôm yadiluhu lêm ge od Mag kisiinê ob vông vô xam vihati tiyi xocbê xomxo levac vông vô nu yuac tige.”

19

*Môp wê vông môp iimaên vô nipaên ge
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesu nêl kiyang tige vihati pyap di sea vigwe Galili di la vac vigwe levac Judia wê yêp mia Jodan sox laên. ² Di xomxo kidu levac la vô i vixa, om Yesu vông he wê yidac ge vô nivîha lec vac vigwe tige.

³ Dêc he Palisi lam vô Yesu ên nêb ob yaxên i, om kinêg vô i ên nêbê, “Xomxo ti obêc sea vinê ên yucyuu va kiyang nipwo tya wê yêp vac yuu mahigun ge od obêc tiyi, me?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam mêd o kitong kiyang wê yêp vac xolac ge lêmê? Kiyang tige nêl bêga ên nêbê vô buc taxlee ilage Anutu wê tung susu vihati gee tung xomxo vêx yuu xôn vux, ⁵ di nêl ên nêbê, ‘Môp yêp bêga, vux ob sea ta yuu ma di la dô hixôn vinê di yuu tu nôn tived.’ ⁶ Anutu nêl bêge om yuu ob dô tiyi xocbê xomxo yuu ge lêm. Nge, yuu ob tu nôn tived. Mêgem môp wê Anutu vông xomxo yuu tu nôn tived ge, xomxo ti i o lêc tax i tip lêm.”

⁷ Mêd he Palisi nêl vô i ên nêbê, “Om bêna lêc Moses nêl ên nêbê xomxo ti obêc nêb ob sea vinê ge od i kivuu kipihac wê nêbê yuu ob seama ge di vông vô vinê lê, lêc yuu i sea ma?”

⁸ Mêlêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam nilôm xêkizêc ta, om Moses lee yuu ên nêbê tiyi wê xam ob sea vinême ge. Lêc mugên ilage môp tibêge o yêp lêm. ⁹ Om a nêl vô xam bê vux ti vinê obêc vông môp yôdac vô vux ngwe lêm, lêc liya sea vinê di la ii vêx paha ngwe ge od vux tige vông môp yôdac.”

¹⁰ Om Yesu nue ngivihi nêl vô i ên nêbê, “Om môp wê Anutu vông vô vux yuu vinê obêc yêp bêge ge od ge nivaha wê vux ob ob dô gilon di o ii vêx lêm.”

¹¹ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xomxo vihati o tiyi wê ob la vô kiyang tibêge lêm. Nge, xomxo titi wê Anutu vông xêkizêc vô he ge wê he ob vông bêge di ob ii vêx lêm. ¹² Ên xomxo viyang

vìyang ge, titi o tiyi wê ob ii vêx ge lêm. Ên he ya, tae kô he tiyiên ma om he o tiyi wê he ob ii vêx ge lêm. Di he ya, tibii vêl he om he o tiyi wê he ob kô vêx ge lêm. Di he ya, he vông he nilô la vô Anutu xolac yuu ben, om he ngibua he ên nêb he ob ii vêx lêm. Om xomxo ti tiyi wê obêc ngô kiyang tige ge od i ngô.”

*Yesu kitaa lec nue nipwopwo
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Mêd xomxo kô nue nipwopwo mi lam vô Yesu ên nêb i vyax vigê lec he di kitaa lec he, léc nue ngivihî piping he nêb he loc vôên Yesu i ma, ¹⁴ léc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Vông nipwopwo i lam vô a di le vac xônên i ma, ên xomxo tibêgee tu vigwe lag puunê kehe.” ¹⁵ Om Yesu vyax vigê lec he, pyap di loc mi la vigwe ngwe.

*Xomxo ngivihî ti wê susu tibeac
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Xomxo ngivihî ti val vô Yesu di kinêg vô i ên nêbê, “Xolac kehe, a obêc vông môp nivihî tina êdêc dô magvihî luta léc luta?” ¹⁷ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Bêna léc ông kinêg a lec môp wê nivihî ge? Anutu tibeac ge wê nivihî, om ông obêc nêb la dô mamvihî ge od ông viac xolac vihîti.” ¹⁸ Om xomxo ngivihî tige nêl vô i ên nêbê, “Xolac tina?” Om Yesu nêl ên nêbê, “Xolac wê nêl ên nêbê le i léc hi xomxo i yib lêm. Le i léc vông môp yôdac vêx yuu vux lêm. Le i léc vun xomxo ngwe susu lêm. Le i léc nêl kiyang kityoên lec xomxo ngwe lêm. ¹⁹ Loc vac tam yuu mam kwa ngibi. Di xêmyaa i vin lec xomxo

vihati i tiyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge.”

²⁰ Mêd xomxo ngivihhi tyo nêl vô i ên nêbê, “A viac xolac vihati gee pyap. Om môm tina gên yêp wê a ob vông hixôn ge?” ²¹ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông obêc nêb ông ob tu xomxo wê nivihha lee ge od ông lôc vông ông susu vihati mi tibii i kisuu di vông mone vô xomxo wê nêl susu maên ge êdêc kô nôn nivihha gê lag puunê. Om ông lôc vông bêge di lôm timu vô a vixag.” ²² Xomxo ngivihhi tyo ngô kiyang tige di nêl vô viyin mabu ên i susu tibeac, om sea Yesu di la.

²³ Mêd Yesu nêl vô nue ngivihhi ên nêbê, “A nêl vixôhilôg vô xam bê xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc vông yuac levac vô he. ²⁴ A ob nêl kiyang ti vô xam i ti vac hixôn bê bwoc kamel ti obêc nêb la vac yin kitu tocên ge od obêc yuac levac, mêlêc xomxo wê susu tibeac ge obêc nêb la vac Anutu ben ge od obêc tu yuac levac vô i luu vêl.”

²⁵ Yesu nue ngivihhi ngô kiyang tige di yetac mabu yocên di kinêg i ên nêbê, “Obêc tibêge ge od letya tiyi wê obêc la dô maviha vac Anutu ben ge?” ²⁶ Lêc Yesu manôn la vô he di i nêl vô he ên nêbê, “Xomxo mô o tiyi lêm, di Anutu môci tiyi wê ob vông môm vihati.” ²⁷ Mêd Pita nêl vô i ên nêbê, “Wê lê. Xe ga, xe sea susu wê xe vông ge vihati dô di lam timu vô ông vixam. Om xe obêc kô nôn vatya vô buc timuênê?”

²⁸ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê vô buc timuên wê susu vihati obêc vô paha lec ge od a, Xomxo Nu, a ob kô lêg levac mi dô lec sia king. Di xam wê xam timu vô

a vixag gee, xam êno obêc dô lec sia king vigê yuu di tô mi la yuu, di yaxên lime Islel wê xam hipu vigê yuu di tô mi la yuu ge nêb kiyang. ²⁹ Di xomxo vihati wê sea ben hixôn tae mae lie di nue di sea yuac yaên wê he vông ge hixôn ên nêb ob vông a lêg i vô levac ge od Anutu ob vông nôb nivîha 100 100 hiwocên vô he di ob vông he dô maviha luta lêc luta. ³⁰ Lêc xomxo mugên tibeac obêc lax timu, di xomxo timuên obêc lam la mug.”

20

Kiyang pilepacên lec xomxo yuac

¹ Yesu nêl ên nêbê, “Anutu ben kehe tiyi xocbê xomxo levac ti wê tu yuac wain kehe ge. Om pitoc yang ge la ên nêb ob la myag xomxo wê ob la vông yuac wain wê i vông ge. ² Mêdêc la tulec he di nêl vô he ên nêbê obêc vông mone kehe titi vô he tiyi buc titi. Om he lee yuu di i vông he la vac yuac. ³ Hiyôv tyip lam 9 klok vidiiên, lêc xomxo tyo mîla yê wê xomxo ya le vida vida lec wetôv ge, ⁴ om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam loc vông yuac wain di a ob vông mone nivîha vô xam.’ Om he la.

⁵ “Hiyôv lam tyip vidii pipumên di xomxo tyo lax yê he ya hixôn, di vông he la vac yuac. Di hiyôv manôn yon hucên i vông tibêge. ⁶ Nang dêc vô 5 klok hucên xomxo tyo la yê he ya wê le vida vida ge. Om nêl vô he ên nêbê, ‘Bêna lêc xam dile vaxvax di yuac ma di vigwe hucê?’ ⁷ Om he nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo ti o vông yuac vô xe lêm.’ Om nêl vô he ên nêbê, ‘Xam êno loc yuac wain.’

⁸ “Pyap dêc vigwe buc, mêdêc xomxo levac tyo wê vông yuac wain ge nêl vô xomxo ti wê viac nue yuac ge ên nêbê, ‘Ông tyuc a nuge yuac vihati i lam đi vông mone vô he. Taxlee ge ông vông mone vô he wê val vông yuac timuên ge đi i mîloc vô he wê val vông yuac tax ge.’

⁹ “Mêd he wê val vông yuac vô 5 klok hucên ge lam tax đi he vihati kô mone kehe titi tiyima. ¹⁰ Pyap dêc he wê val vông yuac vô pîtoc ge lam, đi he xo ên he nêb mêd he ob kô mone nginoo he wê val vông yuac hucên ge vêl. Lêc he êno kô mone kehe titi. ¹¹ He kô mone pyap đi kunac xomxo levac tige wê i yuac wain ge, ¹² đi nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo tigae wê val vông yuac hucên ge he vông yuac tiyi hîyôv manôn tibed, lêc ông vông mone vô he tiyi xocbê ông vông vô xe ge, lêc xe vông yuac pîtoc yang đi vigwe buc lec mi hîyôv ya xe nimnivi vô myavinê.’

¹³ “Lêc xomxo tyo nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lige, a o vông ti so vô xam lêm. Xam lee yuu ên xam nêb a vông mone kehe titi vô xam titi. ¹⁴ Om xam kô nêb mone mî loc, ên a nêb a ob vông mone vô he wê lam timuên ge i tiyi xocbê a vông vô xam ge. ¹⁵ Ge aca mone om a obêc vông tiyi xocbê a xovô ge od tiyiên obêc ma, me? Xam ob wê a nîpâên lec a vigêg yuac, me?’ ”

¹⁶ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap đi nêl ên nêbê, “Om he timuên obêc lam la mug, đi he mugên ge ob lax timu.”

Yesu nêl kiyang vông lu yon lec wê ob yib đi kidi lec ge

(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

¹⁷ Yesu he nue ngivihi loc mi la ên nêb ob la Jelusalem, om he mila môp ti di Yesu kô nue ngivihi vigê yuu di tô mi la yuu mi he la dô viyonên di nêl vô he ên nêbê, ¹⁸ “Xam ngô lê. Il ob la Jelusalem, di xomxo ob vông Xomxo Nu la vac he levac wê mi si daa gee hixôn xomxo wê xovô Moses xolac gee vigê di he ob vông kot vô a di hilu kiyang wê ob hi a xib ge xôn, ¹⁹ di he ob vông a la vac tibii wê o Yuda lêm ge vigê, mêd tibii tige ob so vya vô a, di pisa a ya yihi, di tul a lec xax, di buc yon ob lam la vêl di a obêc kidi lec magviha.”

*Jems yuu Jon nêb yuu ob tu levac
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Vô buc tige Sebedi nu yuu, Jems yuu Jon, hixôn ta, yon lam vô Yesu, di ta yev vixa kitu vô i di nêl ên nêbê ob kitaa susu ti vô i. ²¹ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông ob kitaa vatya vô a?” Mêd vêx tyo nêl vô i ên nêbê, “Ông lee yuu ên a nug yuu, yuu i kô lê levac vô buc wê ông ob tu levac ge, di ngwe i dô vô ông vigêm hiyôv di ngwe i dô vô ông vigêm kêd.”

²² Lêc Yesu nêl ên nêbê, “Kiyang wê mon kitaa vô a ge, mon o xovô kehe lêm. Viyin wê a ob kilê ge, muu tiyi wê muu ob kilê hixôn, me?” Lêc yuu nêl vô i ên nêbê, “Xii tiyi pyap.” ²³ Mêd Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Vixôhilôg, muu ob kilê viyin. Lêc xomxo wê ob kô lê levac mi dô vô a vigêg hiyôv di dô vô a vigêg kêd ge, a o tu kehe lêm. Ên vigwe yuu ge, Mag Anutu vaci viac di vinoa he wê ob kô lê levac ge.”

²⁴ Mêdêc Yesu nue ngivihi vigê yuu ngô kiyang wê Sebedi nu yuu nêl ge om he xêyaa vô myavinê ên kiyang wê yuu nêl ge. ²⁵ Lêc Yesu keac he lam di nêl vô he ên nêbê, “Xam xovô ên xam nêbê tibii levac vac vigwe ya viac lie ya kiyang xêkizêc, di tibii levac ya yong he di nêl kiyang xonaên ên nêb lie i timu vô. ²⁶ Di xam ga, xam o lêc vông môm bêge lêm. Nge, xam ti obêc nêb tu xam nêl levac ge od i tu xam nêl xomxo yuac, ²⁷ di xam ti obêc nêb tu mugên wê xam vông ge od i tu xomxo wê ob vông yuac vidaaên vô xam ge, ²⁸ i tiyi xocbê a, Xomxo Nu, a o lam ên a nêb xomxo i vông yuac vô a lêm. Nge, a lam ên a nêb a ob vông yuac di ngidu xomxo xôn, di a ob xib, ên vô xomxo tibeac vêl ên he nêl nipaên.”

Yesu vông xomxo ma tocên yuu yê vigwe tii vac

(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)

²⁹ Yesu he nue ngivihi kidi gê Jeliko ên nêb ob la, di xomxo kidu kidu timu vô he vixa. ³⁰ Lêc xomxo matocên yuu dô vô môm ninya, mêd ngô wê Yesu val ge om tyuc vya levac ên nêbê, “Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.” ³¹ Lêc xomxo tibeac higac vô yuu ên nêbê, “Muu dô kiyang maên.” Lêc yuu tyuc vya levac tii vac ên nêbê, “Xomxo levac, ông Devit nu, xo vigwe pisiv ên xii.”

³² Mêd Yesu le kizêc di keac yuu lam vô i di kinêg vô yuu ên nêbê, “Muu nêb a vông bêna vô muuê?” ³³ Om yuu nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, vông xii mamnôn i seac.” ³⁴ Mêd Yesu xo vigwe pisiv ên yuu di vyax vigê lec yuu manôn, di lutibed yuu manôn seac di yuu yê vigwe, om yuu timu vô Yesu vixa mi he la.

21

*Yesu la Jerusalem tiyi xocbê king
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesu he nue ngivihi mîla kwabo vô Jerusalem. Mêd he val vigwe Betpasi wê yêp kwabo vô kitôn Oliv ge. Mêdêc Yesu nêb ob vông nue ngivihi yuu i loc, ² om nêl vô yuu ên nêbê, “Muu loc vigwe tiganê, di muu obêc mîla ge od lutibed muu ob wê mam la bwoc donki ti wê xomxo ku xôn mi i le vac môp hixôn nu ge. Om muu piwelac yihi vêl ên yuu di didii yuu mi lam vô a. ³ Lêc xomxo ti obêc nêl kiyang ti vô muu lec wê muu kô donki ge od muu nêl vô i bêga bê, ‘Xomxo levac nêb ob kô mi vông yuac lec.’ Muu obêc nêl bêge ge od lutibed xomxo tige ob tyuc lec di vông donki tige vô muu.”

⁴ Yesu nêl bêge ên nêb kiyang wê plopete nêl ilage i vô nôn lec. Kiyang tige bêga nêbê,

⁵ “Xam nêl vô xomxo Saion bêga bê, ‘Xam wê lê. King wê xam vông ge val vô xam gwêbaga. Xomxo tige xomxo malehe, di i dô lec bwoc donki. Xomxo tyo dô lec bwoc donki nu ti mi val.’ ”

⁶ Nue ngivihi yuu la vông i tiyi xocbê Yesu nêl vô yuu ge. ⁷ Om yuu didii bwoc donki ta hixôn nu mi lôm vô Yesu, di yuu vax yuu ngakwi lec donki kisii di Yesu dô lec. ⁸ Mêd xomxo tibeac vax he nivimihi lec môp di he ya hup xax lihi mi vax i tup vô môp wê Yesu ob xoc vô ge tiyi xocbê môp wê xomxo mi kô xomxo levac lec ge. ⁹ Di xomxo kidu levac wê la mug di kidu levac wê timu vô Yesu vixa gee, he vihati tyuc vya levac ên nêbê,

“Il ob pimil Devit nu. Il ob hi vixad i pec ên xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge. Il ob pimil Anutu lê i vô levac di i loc yêp kisii.”

¹⁰ He tyuc bêge, di Yesu mila Jelusalem, di xomxo Jelusalem vihati vô nididun levac di nêl vôma ên nêbê, “Xomxo tiga letya?” ¹¹ Om xomxo kidu levac wê lam hixôn Yesu ge nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo tiga Yesu, plopete ti wê lam gê Nasalet vac vigwe levac Galili ge.”

Yesu tii xomxo wê vông vitevac vac Anutu xumac ngibua ge la vêl

(Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Mêdêc Yesu la vac Anutu xumac ngibua nilô di la tii tibii vihati wê divông vitevac lec susu vac xumac ngibua nilô gee lop mi lam la vêl, di tibii wê vông mone luuma gee, Yesu vông he nêl tevol kipê sea, di xomxo wê vông menac nêb tibii i kisuu ên tu xochê daa ge, Yesu kipê he nêl sia sea, ¹³ di nêl vô he ên nêbê, “Xolac nêl bêga ên nêbê, ‘A xumac tiga, xumac kitaa vacên.’ Xolac nêl bêge, lêc xam vông a xumac vô nipaên tiyi xochê xumac wê tibii yôdac xôpac vac ge.”

¹⁴ Yesu dô vac Anutu xumac ngibua nilô di xomxo matocên hixôn xomxo vixa pecên val vô i di i vông he vô nivîha lec. ¹⁵ Lêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee, he yê do levac wê Yesu vông ge di ngô kiyang wê nue nipwo tyuc bêga ên nêbê, “Il ob pimil Devit nu.” Om xomxo levac tige ni nyag ¹⁶ di nêl vô Yesu ên nêbê, “Kiyang wê nipwopwo nêl ge, ông ngô, me?” Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê,

“Ge a ngô, léc kiyang wê yêp vac xolac ge, mêd xam o kitong lêmê? Kiyang nêl bêga ên nêbê, ‘Nume nipwo di he wê gên lul ge, ông nêl kiyang pîmilên vac he mya om he pîmil ông.’”

¹⁷ Yesu nêl kiyang tige vô he pyap di loc mi la yêp gê Betani.

*Yesu nêl vya lôl hîguc di i mupac
(Mak 11:12-14,20-24)*

¹⁸ Yesu he nue ngîvihi yêp di kidi mi la pitoc ên nêb ob la Jelusalem, léc mila môp ti di vip den Yesu. ¹⁹ Mêd Yesu yê ma la hîguc wê le vô môp nînya ge, om la kwabo nêb ob ya nôl, léc nôl ti o yux lec lêm. Nge, yatôv hixôn lihi pileva le. Om Yesu nêl vô xax tyo ên nêbê, “Ông obêc vuac nôl ti i tii vac lêm.” Om lutibed xax tige mupac.

²⁰ Nue ngîvihi yê di yetac di kinêg vô Yesu ên nêbê, “Bêna léc hîguc tiganê mupac lutibedê?”

²¹ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam obêc kitaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinên ge od Anutu ob vông vô xam. Om a nêl vixôhilôg nôl vô xam bêga bê xam obêc vông i vin hixôn nilôm tibed ge od xam obêc nêl kiyang tiyi xocbê a nêl lec hîguc ge di obêc vô nôl lec. Léc xam ob vông yuac tibed mô lêm. Nge, xam obêc nêl vô kitôn tiganê bê, ‘Ông pul mi loc vac gwec’ ge od ob la tiyi xocbê xam nêl ge. ²² Ên xam obêc kitaa susu ti vô Anutu hixôn vông vinên ge od Anutu ob vông vô xam.”

He Islel kinêg Yesu ên nêbê, “Ông kô xêkizêc vô letya?”

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

²³ Yesu la vac Anutu xumac ngibua nilô, di la nêl xolac vô xomxo. Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Islel levac ya val kinêg vô i ên nêbê, “Ông kô xêkizêc vô letya lêc lam vông yuac tigae, di ông tu letya manônê?” ²⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “A êno ob kinêg kiyang ti vô xam, di xam obêc nêl kitong ge od a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam. ²⁵ Om a ob kinêg vô xam bê mia lipacên wê Jon vông ge kehe yêp vô letya? Kehe lam vô Anutu lag puunê me xomxo kibun ga vông?”

Om he ngaênma di nêl vôma ên nêbê, “Il ob nêbê va? Ên il obêc nêl bê Anutu lag puunê vông ge od Yesu ob nêl vô il bêga bê, ‘Bêna lêc xam o vông i vin kiyang wê Jon nêl ge lêmê?’ ²⁶ Lêc il obêc nêl bê xomxo kibun ga vông ge od il ob xona ên xomxo vihati, ên he vông i vin ên he nêbê Jon ge plopete nôn.” ²⁷ Om he nêl vô Yesu ên nêbê, “Xe o xovô mia lipacên wê Jon vông ge kehe lêm.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om a êno ob nêl xomxo ti wê vông xêkizêc vô a ge kitong vô xam lêm.

Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo ti nu yuu

²⁸ “Xam xo ên xam nêbê va? Xomxo ti nu yuu dô, om ma la nêl vô nu tuc ên nêbê, ‘Tuc, gwêbaga ông loc vông yuac wain wê a vông ge.’ ²⁹ Lêc nu tuc nêl lax vô ma ên nêbê, ‘A ob la lêm.’ Nu tuc nêl bêge di timuên lêc pilepac nilô di la vông yuac wê ma nêl ge. ³⁰ Nang dêc ma la vô nu môn di nêl vô i tiyi xochê nêl vô nu tuc ge. Mêd nu môn nêl i lax vô ma ên nêbê, ‘Mag, a ob la.’ Lêc kityoo di o la vông yuac lêm.

³¹ Om nu yuu ngwe na wê ngô ma kiyangê?” Om xomxo daa siên hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Nu tuc.” Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nô nôn vô xam bê tibii nipaên wê kô takis gee hixôn vêx yôdac gee, he ob mug ên xam mi la vac Anutu ben lag puunê. ³² Ên Jon Lipacên lam hilung môp bôbac vô xam, lêc xam o vông i vin kiyang wê i nêl ge lêm. Lêc tibii nipaên wê kô mone takis gee hixôn vêx yôdac gee, he vông i vin, di xam xovô wê he vông i vin ge, lêc xam o pilepac xam mi vông i vin lêm.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo nipaên wê viac yuac wain ge
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Xam ngô kiyang pilepacên ngwe. Xomxo ti bin yuac levac wê i vông ge di xin wain vac di ku xenac kisuu lec, di yev lôva ti wê xomxo ob gig wain nô nôn vac ge di lox xumac wê xomxo ob dô vac di yê yuac xôn ge. Om vông yuac tige vac tibii ya vigê ên nêb he i viac. Pyap dêc xomxo tyo la dô vac vigwe teva ngwe. ³⁴ Di buc wê wain nô nôn huu ge vô kwabo lec, om vông nue yuac ya la vô tibii wê viac yuac wain gee ên nêb he i loc yul wain nô nôn wê huu ge di kô mi lôm vô i. ³⁵ Om he la, lêc tibii wê viac yuac ge hôm he xôn di tax ti ninivi sea di hi ngwe yib di nêx ti ya ngidax. ³⁶ Nang dêc timuên xomxo levac tyo vông nue yuac ya la nang. He tibeac nginoo he wê la tax ge vêl, lêc tibii wê viac yuac gee vông nipaên vô he tiyi xocbê he vông vô xomxo yuac wê la tax ge.

³⁷ “Mêdêc timuên xomxo levac tyo vông nu tuc la vô he, ên xo vac nilô bêga ên nêbê, ‘Ga aca va nug om he ob yê i xocbê xomxo levac di ngô kiyang wê ob nêl vô he ge.’ ³⁸ Lêc tibii wê viac yuac gee yê nu tuc wê mîla ge, om nêl voma ên nêbê, ‘Xomxo tige wê ma ob nêl i lê lec yuac wain ga. Om il ob hi i yib ên yuac wain ga i tu il xe.’ ³⁹ Om he hôm i xôn di kô mî la ninyawehe di la hi i yib. ⁴⁰ Om xomxo levac tige obêc val ge od ob vông bêna vô tibii tige wê viac i yuac gee?”

⁴¹ Om xomxo daa siên hixôn he Islel levac nêl vô Yesu ên nêbê, “Xomxo levac tige ob vông myavinê levac vô he di hi he yib, di ob vông yuac wain tige vac tibii ba vigê ên he i viac, di he ob vông wain nô n vô xomxo levac tyo vô buc wê he obêc yul nô n ge.”

⁴² Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Kiyang wê yêp vac xolac ge, xam mêd o kitong lêm, me? Ên kiyang nêl bêga ên nêbê, ‘Ngidax ti wê xomxo xumac loxên yê nêbê tiyiên ma ge, ge wê tu ngidax xêkizêc wê ob hôm xumac xôn ge. Apumtau vaci vông bêge, di xe xê tiyi xocbê susu nivîha.’

⁴³ Xolac nêl bêge, om a ob nêl vô xam bê Anutu ob vô kiyang yuu yuac wê i vông ge vêl ên xam Yuda di ob vông vac tibii ba vigê, di he ob vông i vô nô n lec. ⁴⁴ [Xomxo ti obêc mwoc mî hi i lec ngidax tige ge od ob hi i len vô pipu sea, di ngidax tige obêc tô mî hi xomxo ti ge od ob hi i pital sea.]”

⁴⁵ He levac wê mî si daa gee hixôn he Palisi ngô kiyang pilepacên tige di xovô ên nêbê Yesu nêl kiyang lec he. ⁴⁶ Om he nêb he ob hôm Yesu

xôn, léc he xona ên xomxo tibeac, ên he tibeac yê Yesu tiyi xocbê plopete ti.

22

Kiyang pilepacên lec vizid levac (Luk 14:16-24)

¹ Nang dêc Yesu nêl kiyang pilepacên ngwe vô he bêga ên nêbê, ² “Anutu ben kehe tiyi xocbê môp wê xomxo levac ti vông. Xomxo tige nu vux ti nêb ob kô vêx om ma nêb ob myêl vizid levac. ³ Mêd vông kiyang la vô tibii ya tax ên nêb ob myêl vizid levac ti. Om vô buc wê obêc myêl yaên ge od vông nue yuac la nêl vô tibii tige nêb he i lam vac yaên levac. Léc tibii tige nêb ob lam lêm. ⁴ Om xomxo levac tige vông nue yuac ya la tii vac di nêl vô he ên nêbê, ‘Xam lôc vô he wê a nêb he i lam vac vizid ge, di nêl kitong vô he bê a viac a pyap, di a hi bwoc kau di bwoc nipwo levac levac hixôn di viac yaên vihati pyap, om he i lam ya vizid a vông, ên a nug ob kô vêx.’

⁵ “Mêgem nue yuac tige la nêl kiyang vô tibii, léc he ni ma lec kiyang nêb ob ngô lêm. Om he la vaxvax, ti la yuac yaên di ti la yuac mone, ⁶ di he ya hóm xomxo levac nue yuac xôn mi vông he vô nipaên di hi he yib. ⁷ Om xomxo levac tige xêyaa vô myavinê, om vông nue vevac la vô he wê hi i nue yuac yib ge, di nue vevac hi he yib di nyuu he nêl xumac, di ngwax ya he ben ma vêl.

⁸ “Mêd xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘A myêl vizid levac pyap mi i dô, léc xomxo wê a tyuc he ên a nêb he i lam ya ge o tiyi wê

ob ya ge lêm. ⁹ Mêgem xam loc vac môp levac vihati, di xomxo wê xam ob tulec ge, xam kô vihati mi lam vac vizid wê a vông ge.’ ¹⁰ Om nue yuac la le vac môp vihati di la kituc xomxo nivaha yuu xôn nipaên wê he tulec ge di kô he vihati mi la vac vigwe wê he ob ya vizid vac ge. Om he la pup lec xomxo levac tyo ben.

¹¹ “He val dô, mêdêc xomxo levac tyo la vac xumac nilô ên nêb ob yê he, lêc yê xomxo ti wê o vinyum ngakwi vizid ya yaên ge lêm. ¹² Om xomxo levac nêl vô i ên nêbê, ‘Lig, bêna lêc ông o vinyum ngakwi vizid ya yaên lêm, lêc lam dô hixônê?’ Lêc xomxo tyo o xovô kiyang ti wê ob nêl lax vô i ge lêm. ¹³ Om xomxo levac tyo nêl vô nue yuac ên nêbê, ‘Xam ku xomxo tige vixa yuu vigê xôn di nêx i loc vac vigwe mapitoc. Vac vigwe tige xomxo ob byag levac di nivu kic lecma.’” ¹⁴ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap di nêl ên nêbê, “Anutu tyuc xomxo tibeac lê, lêc ob vinoa nôn titi.”

Xomxo kinêg Yesu lec mone wê he tung takis vô Sisa ge

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Mêdêc he Palisi la kitucma di keac lec kiyang wê nêb ob kinêg vô Yesu ên i nêl kiyang ti i so. ¹⁶ Om Palisi vông he nue ngivihî hixôn Helot nue ngivihî la vô Yesu di he nêl vô i ên nêbê, “Xolac kehe, xe xovô ên xe nêbê ông wê ông mi nêl kiyang hixôn nôn, di ông tixuu xomxo ya môp wê Anutu vông ge di ông o kityoo lêm, di ông o xona ên xomxo ti lêm, ên ông wê xomxo vihati tiyima. ¹⁷ Om ông nêl vô xe bê ông xovô bêna?”

Il Yuda obêc vông takis vô king Sisa wê tibii ba ge od ob pwoo Moses xolac vac, me?”

¹⁸ Lêc Yesu xovô kiyang nipaên wê yêp vac he nilô ge om nêl vô he ên nêbê, “Xam tibii kityooên, bêna lêc xam nêb xam ob yaxên a?”

¹⁹ Xam kô mone takis tyo mi lam a xê.” Om he vông mone ti vô i. ²⁰ Di Yesu kinêg vô he ên nêbê, “Letya kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga?”

²¹ Lêc he nêl ên he nêbê, “Sisa kinu yuu lê wê yêp lec mone tiga.” Om Yesu nêl vô he ên nêbê, “Om susu wê Sisa xe ge, xam vông i loc vô Sisa, di susu wê Anutu xe ge, xam vông i loc vô Anutu.”

²² He ngô kiyang wê Yesu nêl ge di yetac mabu, di sea i di la.

He Sadyusi kinêg Yesu lec wê xomxo ob kidi lec vac yibên ge

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Vô buc tyo xomxo Sadyusi ya val vô Yesu. He Sadyusi ge, he mi nêl ên he nêbê xomxo yibên ob kidi lec mi dô maviha lêm. Om he val kinêg vô Yesu ên nêbê, ²⁴ “Xolac kehe, Moses xolac nêl bêga ên nêbê, ‘Xomxo ti obêc yib di nu ma ge od xomxo tyo li ngwe ob ii vêxôv tige ên yuu i kô nue di nue i tu susu wê ma yibên vông ge kehe.’ Moses xolac nêl bêge. ²⁵ Om ilage vux vigê vilu di sec yuu wê ta yuu ma tived ge dô vac xe mahigun. Mêdêc li tuc kô vêx ti lêc yib di nu ma, om li môn kô vêx tyo nang. ²⁶ Lêc li môn yib di nu ma om li gwaa kô vêx tige tii vac nang, lêc yib di nu ma, di lie timuên vihati kô vêx tige di i mila vô li timuên tyo hixôn, lêc nu ma di he vihati yib. ²⁷ Di timuên lêc vêx tyo yib. ²⁸ Ông

nêl ên ông nêbê xomxo ob kidi lec maviha vac yibên, om xe nêb xe ob kinêg ông bê buc wê xomxo yibên obêc kidi lec ge od vêx tige ob tu vux tina vinê? Ên vux vigê vilu di sec yuu ii vêx tived lec buc wê he dô maviha ge.”

²⁹ Lêc Yesu nêl i lax vô he ên nêbê, “Xam o xovô kiyang wê yêp vac xolac ge lêm di xam o xovô xêkizêc wê Anutu vông ge lêm, om xam nêl kiyang so. ³⁰ Ên buc wê xomxo yibên ob kidi lec ge, he ob iima lêm. Nge, he ob dô tiyi xocbê angela lag puunê. ³¹ Di kiyang lec wê xomxo yibên ob kidi lec maviha ge, xam mêd o kitong kiyang wê Anutu nêl vô xam ge lêm, me? Ên Anutu nêl bêga ên nêbê, ³² ‘Eblaham Anutu a, di Aisak Anutu a, di Jekop Anutu a.’ Anutu nêl bêge, lêc yon yib tax dêc Anutu nêl kiyang tige timuên om kiyang tige nêl kitong ên nêbê Anutu o tu xomxo yibên nêl Anutu lêm. Nge, tu xomxo maviha nêl Anutu.”

³³ Xomxo kidu levac tige ngô di yetac mabu ên kiyang wê Yesu nêl ge.

*Xolac nôl tived wê nginoo xolac baba vêl ge
(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)*

³⁴ He Palisi ngô wê Yesu kiyang vông he Sadyusi dô kiyang maên ge om he kitucma mi la vô Yesu. ³⁵ Di he wê tu Moses xolac kehe gee ti nêb ob yaxên Yesu om kinêg vô i ên nêbê, ³⁶ “Xolac kehe, xolac wê Anutu nêl vô Moses ge, tina wê nginoo vêl ge?”

³⁷ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Xolac ti wê nginoo vêl ge bêga nêbê ông xêmyaa i vin lec ông Apumtau Anutu di ông vông nilôm yuu

kinum di piyôp i loc yadiluhu vô Anutu. ³⁸ Xolac tived tiga wê yêp mugên di nginoo baba vêl. ³⁹ Di xolac ngwe wê vông yuu ge tiyi xocbê ngwe wê yêp mugên ge nêl bêga ên nêbê ông xêmyaa i vin lec xomxo vihati i tiyi xocbê ông xêmyaa vin lec ôcông va ge. ⁴⁰ Xolac yuu ga tu kiyang wê Moses he plopete nêl ilage vihati kehe.”

*Yesu kinêg he Palisi lec lê Kîlisi
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ He Palisi kitucma mi la dô hixôn Yesu, om Yesu kinêg vô he bêga ên nêbê, ⁴² “Xam xo bêna lec xomxo levac wê lê Kîlisi ge? Xam xo ên xam nêbê letya nu i?” Om he Palisi nêl vô Yesu ên nêbê, “Ge Devit nu ti.”

⁴³ Mêd Yesu nêl vô he ên nêbê, “Obêc Devit bue timuên ti ge od bêna lêc Myakilôhông Ngibua vông Devit nêl kiyang lec Kîlisi ên nêbê Apumtau? Ên Devit nêl bêga nêbê,

⁴⁴ ‘Apumtau Anutu nêl vô a lig Apumtau ên nêbê, “Ông lôm dô vô a vigêg hiyôv di a ob vông tibii wê vông vevac vô ông gee, he i loc dô vac ông kwa ngibi.” ’

⁴⁵ Devit nêl bêge, om Devit obêc nêl lec Kîlisi ên nêbê Apumtau ge od bêna lêc xam nêbê Kîlisi ge Devit bue ti?” ⁴⁶ He ngô kiyang wê Yesu nêl ge, lêc ti o tiyi wê ob luu kiyang ti lax vô i ge lêm. Om vô buc tige he xona ên i om he o kinêg kiyang ti vô i tii vac lêm.

23

Môp wê he Palisi hixôn he wê xovô Moses xolac gee mi vông

(Mak 12:38-39; Luk 11:43,46; Luk 20:45-46)

¹ Nang dêc Yesu nêl vô xomxo kidu levac hixôn i nue ngivihi ên nêbê, ² “He wê xovô Moses xolac gee hixôn he Palisi, he le vac Moses nipilêhê di vông Moses xolac vô xam, ³ om kiyang vihati wê he nêl vô xam ge, xam ngô di timu vô. Lêc le i lêc vông môp tiyi xocbê he vông ge lêm. Ên he tixuu xam ya kiyang nivîha, lêc he o timu vô kiyang wê he mi nêl ge lêm. ⁴ Ên he vông viyin vô xam tiyi xocbê he titup susu viyin di lii lec xam kidiac ên nêb xam kilê ge, lêc he o hôm nipwo ti vac vigê hixôn lêm. ⁵ Môp vihati wê he mi vông ge, he vông ên he nêb xomxo i yê di pimil he. Om he kivuu Anutu xolac lec kipihac di su vac vixec nu wê duu bwoc ninivi ge di ku yêp lec mahigê maxooên, di he duu myahîlihi dia la yux lec ngakwi myahîpu, ⁶ di he obêc la ya vizid levac me obêc la vac xumac lilo ge od he nêb he ob la dô lec sia wê xomxo levac mi dô lec ge, ⁷ di he xêyaa vin lec wê he ob la vîlee lec wetôv ên nêb xomxo i kô he lec, di xêyaa vin lec nêb xomxo i nêl bê he xolac kehe.

⁸ “Lêcom a ob nêl vô xam bêga bê xomxo ti i o lêc nêl vô xam bê xam ge xolac kehe lêm. Ên xomxo tîbed tu xam nêm xolac kehe, di xam vihati xam lime. ⁹ Di le i lêc vînoo xomxo kibun ga ti bê xam mam lêm, ên mam tîbed wê dô lag puunê. ¹⁰ Di xomxo ti i o lêc nêl vô xam bê xam xomxo levac lêm. Ên xam nêm xomxo levac

tibed ge Kĩlisi. ¹¹ Xomxo wê tu xam nê m levac ge i loc tu xam nê m tibii yuac hixôn lê, ¹² ên xomxo ti obêc kô i lec ge od Anutu ob vông i lê vô nipwo lec. Lêc xomxo ti obêc pilepac i di vô nipwo lec ge od Anutu ob vông i lê vô levac.

*Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he nilô pital pyap
(Mak 12:40; Luk 11:39-42,44,52; Luk 20:47)*

¹³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam tung vuayen lag puunê lec ên xomxo. Xacxam va ob la vac lêm, lêc he wê nêb ob la vac Anutu ben ge xam le vac he xôn. ¹⁴ [Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam vô vêxôv nê n susu yuu xumac vêl ên he, di buc wê xam obêc kitaa ge od xam mi viyum nê m nipaên vac kitaaên dia. Om xam obêc kô myaviwen nipaên luu vêl.]

¹⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Xam la vac sip di la vilee vac vigwe mi la ên xam nêb xam ob pilepac xomxo ti i tu xam nume ngivihî. Lêc xomxo tyo obêc tu nume ngivihî ge od xam vông i la vac nipaên levac luu wê xam vông ge vêl, om xam xôn vihati ob la vac vigwe nipaên.

¹⁶ “Xam ge mamtocên, lêc xam nêb xam ob hĩlung môp vô xomxo, xam nilôm pital pyap. Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl Anutu xumac ngibua lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Lêc xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl

kiyang ti di nêl gol wê he lipac lec xumac ngibua ge lê hixôn ge od xomxo tyo i vông i tiyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁷ Xam mi nêl bêge, léc xam ge tibii yacyac wê manôn toc ge. Susu ngwe na wê nginoo vêlê? Gol nginoo vêl, me Anutu xumac ngibua wê vông gol tu ngibua ge nginoo vêlê? ¹⁸ Xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl alta lê hixôn ge od kiyang wê i nêl ge kiyang pileva. Léc xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl daa wê yêp lec alta ge lê hixôn ge od xomxo tige i vông i tiyi kiyang wê i nêl ge.’ ¹⁹ Xam mi nêl bêge, léc xam ge tibii matocên. Susu ngwe na wê nginoo vêlê? Daa nginoo vêl, me alta wê vông daa tu ngibua ge nginoo vêlê? ²⁰ Om a nêl vô xam bê xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl alta lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl daa wê yêp lec alta kisii ge lê hixôn. ²¹ Di xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl Anutu xumac ngibua lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl Anutu wê dô vac xumac tige lê hixôn. ²² Di xomxo ti obêc titô vigê la kisii di nêl kiyang ti di nêl vigwe lag puunê lê hixôn ge od tiyi xocbê nêl Anutu sia king lê di nêl Anutu wê dô lec sia tige lê hixôn.

²³ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nilôm pital pyap. Ên xam obêc tulec lehac yuu ngec di xax ninivi nivivea ge od xam mi tung kidu vigê yuu di vông ti la tu daa vô Anutu. Léc xam sea môt levac wê Moses xolac nêl ge xocbê môt bôbac di môt wê xam ob xo vigwe pisiv ên xomxo, di môt wê xam ob vông i vin. Om a ob nêl vô xam bê

xam o léc vông môp ngwe di sea ngwe lêm. Nge, xam vông yuu xôn tiyima. ²⁴ Xam ge mamtocên, léc xam nêb xam ob hîlung môp vô xomxo. Xam mi hôm vimeac vêl ên yaên, léc bwoc levac xam ngôn dîluhu.

²⁵ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nîlôm pital pyap. Xam mi lipac nimnivi pileva tiyi xocbê xam lipac kap yuu pile nîmi ge, dom xam nîlôm ge, môp yôdac hixôn môp nipaên pup lec. ²⁶ Xam Palisi matocên, xam lipac kap yuu pile nîlô i vô niviha lê, êdêc nîmi i vô niviha lec hixôn.

²⁷ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nîlôm pital pyap. Xam tiyi xocbê vigwe yibên wê xomxo vunac vô niviha ge. Il xê vixun nêbê niviha, léc nîlô ge, xomxo yibên len hixôn susu ningeac vihati ge dô vac. ²⁸ Om xam êno tiyi bêge, ên xomxo mi yê xam nêbê xam xomxo niviha, léc xam nîlôm môci, môp kityooên hixôn môp wê xam pwoo Anutu kiyang vac ge yêp vac xam nîlôm.

Yesu nêl vô he Palisi ên nêbê he ob kô myaviwen nipaên

(Luk 11:47-51; Luk 13:34-35)

²⁹ “Xam wê xam xovô Moses xolac gee hixôn xam Palisi, xam tibii kityooên, xam nîlôm pital pyap. Xam mi lox xumac niviha lec plopete wê yibên ge lôva kisii di xam vunac vô xomxo niviha wê yibên ge lôva. ³⁰ Di xam mi nêl ên xam nêbê, ‘Xe obêc dô vac buge buc ilage od xe ob timu vô môp wê he vông ge di hi plopete yib lêm.’

³¹ Xam nêl bêge, om xam nêl kiyang nêl xam kitong nêbê xomxo wê hi plopete yib ge nue xam.

³² Om xam loc vêl di loc vông môp nipaên i tiyi xocbê mame bume vông ilage! ³³ Myel nipaên nue xam! Anutu obêc yaxên xam di vông xam la vac vigwe nipaên. Om xam ob pec ên myaviwen nipaên tige tibêna?

³⁴ “Om a nêl vô xam bê a ob vông plopete di xomxo piyôp levac hixôn xomxo wê xovô xolac kehe gee i loc vô xam. Lêc xam ob hi he mangwe yib, di he mangwe, xam ob tul lec pola, di mangwe, xam ob pisa ya yihi vac xumac lilo wê xam vông ge, di tii he vac vigwe viyang viyang mi he la vêl. ³⁵ Om xam ob kô myaviwen nipaên lec wê bume hi xomxo nivihia yib ilage. Xam bume hi Ebel wê o vông nipaên ti lêm ge yib taxlee di i val vô Belekaia nu Sekalaia wê bume hi i yib vac xumac ngibua yuu alta mahigun ge. ³⁶ Om a nêl hixôn nôl vô xam bê xam wê xam dô gwêbaga ge, xam obêc kô myaviwen nipaên lec môp soên vihati wê bume vông ilage.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem, xam wê xam hi plopete yib, di xam nêx he wê Anutu vông i loc vô xam ge ya ngidax mi he yib. Buc tibeac ge a keac ên a nêb xam lam vô a tiyi xocbê kokilêx ta keac nue vilu lax vac vinihi kwa ngibi ge, lêc xam nêb a vôngên i ma. ³⁸ Om xam ngô lê. Anutu ob sea xam bom i yêp pileva. ³⁹ Om a nêl vô xam bê xam ob wê a i tii vac nang lêm, di i loc vô buc timuên wê xam ob nêl bêga bê, ‘Il ob pimil xomxo ti wê tu Apumtau manôn mi val ge.’”

24

Anutu xumac ngibua ob dii vêl
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu lop vac Anutu xumac ngibua ên nêb ob la, lêc nue ngivihi mila vô i ên nêb ob hilung xumac nivîha ya wê le hixôn xumac ngibua ge ên nêb i yê bê xumac nivîha. ² Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Gwêbaga xam wê xumac tigae vîhati, lêc a nêl nôn vô xam bê obêc buc timuên ge od xumac tigae ob dii sea di ngidax ngwe ob dô lec ngwe kisii lêm.”

Viyin tibeac wê ob val timuên ge
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Yesu la dô lec kitôn Oliv kisii, di nue ngivihi heche val nêl vô i ên nêbê, “Xe nêb ông nêl vô xe bê kiyang wê ông nêl lec Anutu xumac ngibua ge ob vô nôn lec vô buc tina? Di do tina wê obêc val tax ên xe xê di xovô bê ông ob vena di lag yuu kibun obêc pilepac ge?”

⁴ Om Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xam viac xam nivîha êdêc xomxo i o lêc kityoo xam lêm.

⁵ Ên xomxo tibeac ob val nêl a lêg lec he lê nêbê he Kîlisi, om he ob kityoo xomxo tibeac. ⁶ Di xam obêc ngô vevac nididun val kwabo di ngô kiyang lec vevac wê teva ge od le i lêc yetac di xona lêm. Ên vevac tigege ob val tax, lêc buc myahîpu gên yêp dia. ⁷ Ên tibii viyang ngwe ob vông vevac vô tibii viyang ngwe, di xomxo vîgwe ti ob dô kidu kidu di vông vevac vôma, di vip levac ob den xomxo vac vîgwe ya, di ngiyêg ob yoc vac vîgwe ya, ⁸ om viyin tigege wê ob val taxlee, lêc viyin tibeac gên yêp wê ob val timuên hixôn.

⁹ “Vô buc tige tibii ob hêm xam xôn di vông xam la vac tibii vigê di he ob vông myavinê vô xam di hi xam wib. Di tibii vac vigwe vihati yang xêyaa ob vô myavinê vô xam ên wê xam vông i vin a lêg ge. ¹⁰ Di xomxo tibeac ob sea vông vinên wê he vông ge, di he ob vông lie la vac tibii vevac vigê, di he xêyaa ob vô myavinê vômâ. ¹¹ Di plopete kityooên tibeac obêc val kityoo xomxo tibeac. ¹² Di môp nipaên obêc vô levac, om xomxo tibeac obêc sea môp xêyaa vin lec maên. ¹³ Lêc xomxo ti obêc le xêkizêc di i la tyip vô buc myahîpu ge od Anutu obêc kô i mi la tung vac ben. ¹⁴ Di xomxo ob nêl xolac nivîha lec Anutu ben kisiinê la vac vigwe vihati yang ên xomxo vihati i ngô. Pyap dêc buc myahîpu obêc val timuên.”

Yesu nêl kiyang lec nipaên nôn wê ob val timuên ge

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Xam wê xam kitong kiyang tiga, xam xovô nivîha, ên Yesu nêl bêga ên nêbê, “Obêc buc timuên ge susu nipaên nôn wê ob vông vigwe vô nipaên ge ob la le vac xumac ngîbua. Ilage plopete Danyel nêl kitong lec susu nipaên tige. ¹⁶ Om buc wê susu nipaên tige obêc val le seac ge od xomxo wê dô vac vigwe Judia ge he i pec mi loc lec kitôn, ¹⁷ di he wê dô lec xumac kisii ge he i o léc lop mi lax kô he susu ti vac xumac nilô lêm. Nge, he i pec mi loc lutibed. ¹⁸ Di he wê la vac yuac lôma ge he i o lôm kô vînyumên ti lêm. Nge, he i pec mi loc lutibed. ¹⁹ Di xam xo vigwe pisiv ên vêx wê nu dô vac xêyaa ge

di vêu wê vông lul vô nue ge, ên vô buc tige he ob dô vac vîyin levac mabu luu vêl. ²⁰ Om xam kitaa vô Anutu bê xam ob pec mi la vô buc sabat yuu buc ningigooên lêm, ²¹ ên vô buc tige vîyin levac mabu ob val. Vô buc mugên ilage di i val gwêbaga hixôn, vîyin tibêge o tulec xomxo lêm, di vô buc timuên ge vîyin tibêge ob yêp i tii vac lêm. ²² Buc vîyin tige obêc yêp dia ge od ob kitya xomxo vîhati vêl. Lêc Anutu ob xo he wê vînoo he pyap ge, om ob kitov buc tige vô myabo.

²³ “Vô buc tige xomxo ti obêc nêl vô xam bê, ‘Wê lê, Kîlisi dô ga’ me obêc nêl bêga bê, ‘Kîlisi dô ganê’, ge od xam o lêc vông i vin kiyang tige lêm. ²⁴ Ên tibii kityooên ya ob val nêl bê he Kîlisi me plopete, di he ob vông do levac toto ên nêb ob pilepac xomxo nilô i loc vô kiyang kityooên, di he nêb he ob kityoo xomxo wê Anutu vînoo pyap ge hixôn. ²⁵ Xam ngô lê. Kiyang tige gên o vô nôn lec lêm, lêc a nêl kitong vô xam tax.

²⁶ “Om xomxo obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kîlisi dô vac vîgwe myadongên tiganê’, ge od xam o lêc loc vîgwe tiganê lêm. Di he obêc nêl vô xam ên nêbê, ‘Wê lê, Kîlisi dô vac xumac nilô tiganê’, ge od xam o lêc vông i vin he kiyang lêm. ²⁷ Ên a, Xomxo Nu, a obêc vena tiyi xocbê deac hixelac lutibed vac vîgwe vîhati wê hîyôv tyip lam di hoo la ge, om xomxo vîhati obêc yê di xovô.

²⁸ “Susu yibên ti obêc yêp vac vîgwe ti ge od menac byang wê mi ya pitalên ge ob kituc la lec.

*Yesu nêl kiyang lec buc wê i ob vena lec ge
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “Viyin levac wê ob val timuên ge obêc tip la vêl. Nang dêc lutibed hiyôv yuu dentuc obêc vô mapitoc di linacên ob ma, di pitua lag puunê obêc tô sea mi lam, di susu xêkizêc lag puunê obêc vô yocycoc. ³⁰ Mêd do levac wê hilung a Xomxo Nu ge obêc val yêp seac vac lag. Om xomxo vihati gê kibun ga, he ob yê di nilô ob vô viyin di he ob byag. Nang dêc he obêc yê a, Xomxo Nu, a dô vac viyobtoc mi lam gê kisii ganê di lam hixôn xêkizêc yuu xêseac levac. ³¹ Mêd vuac ob tyuc nididun levac, di a ob vông a nuge angela he i loc tiyi kibun myahipu vihati di loc vilu vô xomxo vihati wê Anutu vînoo he pyap ge.

³² “Xam xovô lec xax livêl. Ên livêl lihi obêc yal mîma ge od xam xovô bê buc wê hiyôv ob linac ge. ³³ Mêgem buc timuên wê susu tige vihati wê a nêl vô xam ga obêc val vô xam ge od xam obêc wê di xovô bê buc wê a ob vena lec ge vô kwabo lec. ³⁴ A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xomxo wê dô gwêbaga ge, he ob yib lêm di kiyang wê a nêl vô xam ga vihati obêc vô nôn lec pyap lê. ³⁵ Lag yuu kibun xôa obêc ma, di kiyang wê a vông ge, bo ti xôa obêc ma lêm. Nge, vihati obêc yêp.

*Xomxo ti o xovô buc wê Yesu ob vena lec ge
lêm
(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Buc wê a ob vena lec ge, xomxo ti o xovô buc yuu hiyôv manôn tige lêm, di angela lag puunê lungên buc tige, di a, Xomxo Nu, a êno lungên. Dom Mag vaci tibed wê xovô buc tige.

³⁷ Môm wê xomxo vông vô Nôa buc ilage, xomxo ob vông môm tibêge di i loc vô buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge. ³⁸ Vô buc ilage wê mia gên o hivun kibun xôn lêm ge, xomxo dô mi ya di num di iima, di i la tyip lec buc wê Nôa la dô vac sip nilô ge, ³⁹ lêc he lungên wê mia ob hivun kibun xôn ge, di lutibed mia butac di hivun he vîhati yib mîma vêl. Om buc wê a, Xomxo Nu, ob vena lec ge ob tîyi lec bêge. ⁴⁰ Vô buc tige xomxo yuu ob la vac yuac yaên di Anutu ob kô ngwe di sea ngwe dô xel. ⁴¹ Di vêx yuu ob divông yebac, lêc Anutu ob kô ngwe di sea ngwe dô xel. ⁴² Mêgem xam dô di viac xam, ên xam o xovô buc wê xam Apumtau ob vena lec ge lêm. ⁴³ Xam xovô bê xomxo ti wê i xumac ge obêc xovô hiyôv manôn wê tibii yôdac ob val vô bucên ge od xomxo tyo ob dô bin ben ên nêb tibii yôdac i o dii xumac di vun i susu lêm. ⁴⁴ Om xam êno, xam viac xam, ên a, Xomxo Nu, a obêc vena lec buc wê xam xo ên xam nêbê a vena lecên ob ma ge.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo yuac nivîha yuu nîpâên
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ “Xomxo yuac letya dô wê viac i yuac nivîha hixôn piyôp nivîha ge? Xomxo levac wê viac nu yuac tige vînoo i ên nêb i viac lie yuac vîhati di vông yaên vô he tîyi buc vîhati. ⁴⁶ Om xomxo levac tyo obêc vena lêc yê wê nu yuac tige viac yuac nivîha ge od ob vông xêyaa nivîha vô nu yuac tyo. ⁴⁷ A nêl vîxôhilôg vô xam bê xomxo levac tyo ob vông susu vîhati wê i vông ge vac nu yuac tige vîgê ên nêb i viac. ⁴⁸ Lêc xomxo

levac obêc la di nu yuac tyo obêc xo bêga nêbê, ‘Xomxo levac tyo ob vena lutibed lêm.’ ⁴⁹ Nêl bêge om hi lie yuac, di ya di num hixôn tibii wê num mi vô mavmav ge. ⁵⁰ Obêc vông bêge ge od xomxo levac ob vena lec buc hixôn hiyôv manôn ti wê nu yuac tige xo ên nêb ob vena lec lêm ge. ⁵¹ Om xomxo levac obêc hi i vô nipaên di vông i la dô vac vigwe nipaên hixôn xomxo kityooên. Vac vigwe tige xomxo obêc byag di kic nivu lecma.”

25

Kiyang pilepacên lec vêxwo vigê yuu

¹ Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Buc wê a ob vena lec ge od xomxo wê nêb ob la vac Anutu ben kisii ganê ge he ob tiyi xocbê vêxwo vigê yuu wê kô he lam mi la le vac môm ên nêb ob bin xomxo levac ti wê ob val ge. ² Vêxwo vigê vilu wê piyôp maên, di he vigê vilu wê piyôp nivîha. ³ Om vêxwo vigê vilu wê piyôp maên ge kô he lam, léc he o kô wel hixôn lêm. ⁴ Di vêx vigê vilu wê piyôp nivîha ge kô he lam di kô wel hixôn vac butol titi. ⁵ He vîhati dô bin xomxo levac tyo, léc valên ma, mêd he manôn yêp om he yêp.

⁶ “Mêdêc vô vivuaên mahigun xomxo ti tyuc vya levac ên nêbê, ‘Xomxo levac tyo val. Om xam loc tulec xomxo tyo vac môm ên kô i mi lam.’ ⁷ Mêdêc vêx vîhati kidi lec di viac he lam, ⁸ di he wê piyôp nivîha ge too wel vac he lam, di he wê piyôp maên ge nêl vô he wê piyôp nivîha ge ên nêbê, ‘Xam vông xe nêm wel ya ên xe too vac xe lam.’ ⁹ Léc he wê piyôp nivîha ge nêl i lax vô he

ên nêbê, ‘Ma. Wel ga o tiyi il xôn vîhati lêm. Om xam loc kisuu nêm.’ ¹⁰ Mêdêc he wê piyôp maên ge loc mi la myag wel ên nêb ob kisuu nêb. Mêd xomxo levac tyo val, om vêx wê viac he pyap ge la hixôn i mi he la vac xumac nilô di la ya vizid levac, di vuayen tung lec.

¹¹ “Lêc vêxwo vigê vilu wê piyôp maên ge vena timuên di vena tyuc ên nêbê, ‘Xomxo levac, xomxo levac, ông tax vuayen ên xe.’ ¹² Lêc xomxo levac tige nêl i lax vô he ên nêbê, ‘A nêl nôb vô xam bêa lungên xam.’ ” ¹³ Yesu nêl kiyang pilepacên tige pyap dêc nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, “Om xam dô di viac xam, ên xam o xovô buc yuu hiyôv manôn wê a obêc vena lec ge lêm.

*Yesu nêl kiyang pilepacên lec xomxo yuac wê kô mone ge
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ “Om buc wê a ob vena lec ge tiyi xocbê xomxo levac ti wê nêb ob la vigwe tevabanê ge. Om nêl nue yuac lam vô i di vông susu vîhati wê i vông ge la vac he vigê ên nêb he i viac. ¹⁵ Xomxo levac tyo xovô yuac yuu xovôên wê nue yuac toto vông ge, om titang mone vô he tiyi bêge. Om vông K5,000 vô nu yuac ti, di vông K2,000 vô ngwe di vông K1,000 vô ti ên nêb yon i vông yuac lec mone tige. Pyap dêc loc mi la. ¹⁶ Mêdêc nu yuac ti wê kô K5,000 ge la vông yuac lec mone tige, om kô K5,000 lôm kituc lec. ¹⁷ Di nu yuac ti wê kô K2,000 ge la vông yuac lec mone tige, om kô K2,000 lôm kituc lec. ¹⁸ Di ti wê kô K1,000 ge la yev lôva mi lii mone la yêp vac di hivun xôn.

19 “Mêd buc dia lam la vêl, di xomxo levac vena di tyuc nue yuac lam vô i ên nêb ob ngô kiyang lec yuac wê yon vông lec mone wê i vông vô yon ge. 20 Mêd nu yuac ti wê kô K5,000 ge kô mone vihati mi lam le vô xomxo levac tyo manôn di nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K5,000 vô a, di a vông yuac lec, om a kô K5,000 hixôn.’ 21 Mêd xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nivihã, ên ông vô ninyamlehe vô a di vông yuac nivihã. Ông viac susu wê nipwo ge nivihã om a ob vông susu tibeac vac ông vigêm ên ông viac. Om ông xêmyaa i nivihã di ông lam dô hixôn a.’

22 “Nang dêc nu yuac ti wê kô K2,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn di nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, ông vông K2,000 vô a, di a vông yuac lec, om a kô K2,000 hixôn.’ 23 Om xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, ‘Ông xomxo yuac nivihã, ên ông vô ninyamlehe vô a di vông yuac nivihã. Ông viac susu wê nipwo ge nivihã, om a ob vông susu tibeac vac ông vigêm ên ông viac. Om ông xêmyaa i nivihã di ông lam dô hixôn a.’

24 “Mêdêc nu yuac ti wê kô K1,000 ge lam le vô xomxo levac tyo manôn di nêl vô i ên nêbê, ‘Xomxo levac, a xovô ên a nêbê ông xomxo wê ông mi keac myam pilihi. Di yuac wê xomxo ti yev vê vac ge, ông la kô nôn vac, di xomxo wê vông yuac ge od ông la kô nôn vac di kô ya sola hixôn. 25 Om a xona ên ông di a kô K1,000 wê ông vông vô a ge mi la yev lôva mi lii vac di hivun xôn. Om ông hôm ông mone.’

26 “Lêc xomxo levac tige nêl lax vô i ên nêbê,

‘Ông xomxo yuac nipaên wê ông vô nim maên. Ông nêl ên ông nêbê a la kê nôñ vac yuac wê xomxo yev vê vac ge, di xomxo wê vông yuac ge od a la kê nôñ vac di kê ya sola hixôn. ²⁷ Ông nêl bêge, lêc bêna lêc ông o kê mone a vông mi la lii vac xumac beng lêmê? Ên ông obêc vông bêge ge od buc wê a ob vena lec ge od a ob kê K1,000 wê a vông vô ông ge di kê ya wê solaên ge hixôn.’ ²⁸ Xomxo levac tyo nêl bêge, nang dêc nêl vô nue yuac ya bêga nêbê, ‘Xam vô K1,000 vêl ên xomxo yuac tige di vông vô a nug yuac ngwe wê kê K5,000 pyap ge ên i kituc lec. ²⁹ Ên xomxo ti xovôên nivîha obêc dô vô i ge od a obêc vông mangwe hixôn. Di xomxo ti xovôên nivîha obêc ma ge od a obêc vô xovôên wê i vông ge vêl ên i. ³⁰ Om xam hôm xomxo yuac nipaên tige xôn di nêx i loc vac vîgwe mapitoc. Vac vîgwe tige xomxo obêc byag di kic nivu lecma.’

Yesu nêl kiyang lec buc wê ob yaxên xomxo vîhati lec ge

³¹ “Obêc buc timuên ge Xomxo Nu ob lop mi lôm hixôn xêseac wê i vông ge di angela vîhati ob lam hixôn i, di ob dô lec sia king di yaxên xomxo nêñ kiyang. ³² Vô buc tige xomxo vîhati yang ob kituc lam le vô i manôn, di i ob vông he le kidu yuu tiyi xocbê xomxo wê viac bwoc sipsip yuu memek ge od vînoo bwoc sipsip le kidu ngwe di memek le kidu ngwe. ³³ Om ob vông bwoc sipsip le vô vîgê hiyôv di ob vông memek le vô vîgê kêd. ³⁴ Mêd xomxo levac tige ob nêl vô he wê dô vô vîgê hiyôv ge bêga nêbê, ‘Mag Anutu

vông vizid nivihã vồ xãm, om xãm lam dô vac vigwe nivihã wê Anutu nêl xãm lêm lec ge. Vô buc mugên ilage wê Anutu tung lag yuu kibun taxlee ge, od viac vigwe tige pyap ên nêb ob vông vồ xãm. ³⁵ Ên ilage vip den a om xãm vông yaên mi a xa, di a nêb a ob num mia om xãm vông mia ningigooên vồ a mi a num, di a lam xocbê xomxo vitevac ge vồ xãm lêc xãm viac a nivihã, ³⁶ di ngakwi ma ên a, om xãm vông a nêg ngakwi, di yidac vông a om xãm vev ngwax vồ a nivihã, di a la dô vac xumac kalabuhu di xãm lam wê a.'

³⁷ "Om xomxo nivihã ob nêl lax vồ ên nêbê, 'Apumtau, vô buc tina wê vip den ông om xe vông yaên mi ông wa? Di vô buc tina wê ông nêb ông ob num mia om xe vông mia mi ông numê? ³⁸ Di vô buc tina wê ông lam xocbê xomxo vitevac ge vô xe om xe viac ông nivihã? Di vô buc tina wê ngakwi ma ên ông om xe vông ông nêl ngakwi? ³⁹ Di vô buc tina wê yidac vông ông mi xe vev ngwax vồ ông di viac ông nivihã ge, di vô buc tina wê ông la dô vac xumac kalabuhu om xe loc xê ôngê?"

⁴⁰ "Mêdêc xomxo levac tige ob nêl vô he bêga ên nêbê, 'A nêl vixôhilôg nôn vô xãm bê xãm ngidu a lige wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee, om tiyi xocbê xãm ngidu a xôn.'

⁴¹ "Pyap dêc obêc nêl vô he wê dô vô vigê kêd gee bêga nêbê, 'Xãm gee wê xãm ob kô myaviwen nipaên. Xãm pec vêl ên a magnôn mi loc vac ngwax wê yibên obêc ma ge. Anutu viac ngwax tige pyap vô Seten he nue yuac. ⁴² Ên ilage vip den a lêc xãm o vông yaên mi a xa lêm, di a nêb a ob num mia lêc xãm o vông mia mi a

num lêm, ⁴³ di a lam xocbê xomxo vitevac ge vô xam léc xam o viac a nivîha lêm, di ngakwi ma ên a léc xam o vông ngakwi vô a lêm, di yidac vông a, di a la dô vac xumac kalabuhu léc xam o lam wê a lêm.’

⁴⁴ “Mêd xomxo nipaên ob kinêg vô i ên nêbê, ‘Apumtau, vô buc tîna wê vip den ông, di ông nêb ông ob num mia, di ông lam xocbê xomxo vitevac ge, di ngakwi ma ên ông, di yidac vông ông, di ông la dô vac xumac kalabuhu, léc xe o ngidu ông xôn lêmê?’

⁴⁵ “Om xomxo levac tyo obêc nêl i lax vô he bêga ên nêbê, ‘A nêl vixôhilôg nôn vô xam bê xam o ngidu xomxo wê lê nipwo ge xôn ya susu tibêgee lêm, om tiyi xocbê xam o ngidu a xôn lêm.’ ⁴⁶ Xomxo levac obêc nêl bêge, di he wê nipaên ge obêc la yaxên myavinê levac luta léc luta. Léc xomxo wê nivîha ge obêc la dô mavîha luta léc luta.”

26

He Yuda levac hîlu kiyang ên nêb ob hi Yesu i yib

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

¹ Yesu nêl kiyang tigeê vihâti pyap dêc nêl vô nue ngivîhi ên nêbê, ² “Xam xovô bê buc yuu ob lam la vêl, nang dêc obêc buc Pasova, di xomxo obêc vông Xomxo Nu la vac tibii vigê ên he i hi i yib lec xax pola.”

³ Mêdêc xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac gee la kitucma vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa siên nêl levac. ⁴ He keac voma di myag môp wê nêb ob hêm Yesu

xôn xôpacên di hi i yib ge. ⁵ Lêc he nêl vôma ên nêbê, “Il ob hôm Yesu xôn lec buc ngibua wê il mi xovô buc Isip ilage lêm, ên xomxo tibeac lam dô hixôn om obêc yê wê il hôm Yesu xôn ge od ob yê nipaên di nididun levac obêc tyip.”

*Vêx ti too mia nivivea nivaha lec Yesu bazub
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

⁶ Yesu la vigwe Betani di la dô vac Saimon ben. Saimon ge xomxo ti wê kityax mahizihizi ya ninivi ilage lêc gwêbaga vô nivaha lec. ⁷ Yesu dô mi ya hixôn i di vêx ti kô butol nivaha wê mia nivivea nivaha le vac ge ti mi lam vô i. Mia tige mone levac, lêc vêx tige too lec Yesu bazub. ⁸ Lêc Yesu nue ngivihhi yê di xêyaa vô nipaên di nêl vôma ên nêbê, “Bêna lêc vêx tige too mia tige sea? ⁹ Mia tige tiyi wê il ob vông mi tibii i kisuu lec mone levac di il ob vông mone vô he wê nêl susu maên gee lê, lêc vêx tige too sea.”

¹⁰ Yesu xovô kiyang wê he nêl vôma ge, om nêl vô he ên nêbê, “Bêna lêc xam vông viyin vô vêx tige? Môp wê vêx vông vô a ge nivaha. ¹¹ Ên xomxo wê nêl susu maên ge ob dô hixôn xam luta. Lêc a ga, a ob dô xuhu dia hixôn xam lêm. ¹² Vêx tige too mia nivivea lec a ên nêb ob viac a nignivi tax ên xomxo obêc yev a vac lôva. ¹³ A nêl hixôn nôl vô xam bêga bê vac vigwe vihati wê xomxo obêc la nêl xolac tiga vac ge od xomxo ob nêl môp wê vêx tige vông ge kitong hixôn ên xomxo vihati i ngô di xovô.”

*Judas nêb ob vông Yesu vac xomxo levac vigê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Yesu nue ngivihî wê vigê yuu di tô mi la yuu ge ti lê nêbê Judas Iskaliot la vô xomxo levac wê mi si daa gee, ¹⁵ di kinêg ên nêbê, “A obêc vông Yesu vac xam vigêm ge od xam ob vông vatya vô a?” Om he vông mone silva kehe ti di vigê yuu vô i. ¹⁶ Om vô buc tige Judas myag môp wê ob vông Yesu vac he vigê ge.

Yesu he nue ngivihî ya yaên vô buc Pasova

(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14,21-23; Jon 13:21-30)

¹⁷ Buc tigeê buc ngibua wê he Yuda ob ya blet wê yis maên ge ên nêb ob xovô buc Isip ilage. Om vô buc ngibua taxlee ge Yesu nue ngivihî val kinêg vô i ên nêbê, “Ông nêb xe la viac yaên wê il ob xa lec buc Pasova ge vac xumac tina?” ¹⁸ Lêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “Xam loc vac vigwe Jelusalem di loc nêl vô xomxo tige bêga bê, ‘Xolac kehe nêl bêga ên nêbê, A nêg buc vô kwabo lec, om a hixôn nuge ngivihî, xe ob xa yaên vac ông bom vô buc Pasova wê il mi xovô buc Isip ilage.’ ” ¹⁹ Yesu nêl bêge, om nue ngivihî la vông i tiyi wê i nêl ge di la viac yaên wê he ob ya ge.

²⁰ Mêdêc hiyôv hoo la, di Yesu he nue ngivihî vigê yuu di tô mi la yuu, he dô mi ya, ²¹ mêdêc Yesu nêl vô he ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn bêga bê xam ti ob nêl a kitong di vông a la vac tibii vigê.” ²² Om he nilô vô viyin di he toto kinêg vô Yesu ên nêbê, “Apumtau, obêc a, me?” ²³ Lêc Yesu nêl lax vô he ên nêbê, “Xomxo ti wê xii xôn vigêm obêc la vac dipac nilô ge wê ob nêl a kitong di vông a vac tibii vigê. ²⁴ Vixôhilôg,

a Xomxo Nu, a ob xib tiyi xochê xolac nêl lec a ilage. Lêc xomxo ti wê ob nêl a kitong di vông a la vac tibii vigê ge obêc kô myaviwen nipaên lec. Ta obêc kô i ilage lêm ge od obêc vô nivîha vô i, ên obêc tulec myaviwen nipaên lêm!”²⁵ Mêdêc Judas wê ob nêl i kitong ge kinêg ên nêbê, “Xolac kehe, obêc a, me?” Om Yesu nêl lax vô i ên nêbê, “Ông nêl i tiyi.”

*Yesu vông môt paha wê pasa ge vô nue ngivihi
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Kolin 11:23-25)*

²⁶ Yesu he nue ngivihi dô mi ya, mêdêc Yesu hóm blet ti di kitaa lec, mêdêc hibû di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam hóm mi wa. Ga a nignivi.”

²⁷ Nang dêc hóm kap wê mia wain le vac ge, di kitaa lec, di vông vô he di nêl ên nêbê, “Xam vihati hóm mi num, ²⁸ ên ga a hi wê ob vông

kiyang wê Anutu hilu ilage vô nôn lec. Om a obêc kipyax a hi sea ên i kitya xomxo tibeac nêl nipaên vêl. ²⁹ A nêl vô xam bêga bê a obêc num mia wain ti i tii vac lêm di i la tyip vô buc wê a ob num wain paha hixôn xam vac Mag Anutu ben ge.”

³⁰ Pyap dêc he vông lilo ti di la vixun di la lec kitôn Oliv.

*Yesu nêl ên nêbê Pita ob yax i vun
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)*

³¹ Mêdêc Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Vô bucên tiga xam vihati ob pec ên viyin wê ob val tulec a ge. Ên kiyang yêp vac xolac bêga nêbê, ‘A ob hi xomxo ti wê viac bwoc sipsip ge om sipsip obêc pec di moo sea.’ ³² Xolac nêl bêge, lêc a nêl

vô xam bêga bê a obêc kidi lec magviha di mug la Galili di xam obêc timu.” ³³ Om Pita nêl vô Yesu ên nêbê, “He vihati obêc sea ông ge od he ob sea, lêc a mô ti, a ob sea ông lêm.” ³⁴ Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn vô ông bê vô bucên tiga ông obêc yax a vun lu yon tax di kokilêx obêc divô vya timuên.” ³⁵ Lêc Pita nêl vô i ên nêbê, “Tibii obêc hi a xib hixôn ông ge od pyap, lêc a ob yax ông vun lêm.” Di nue ngivihi vihati nêl tiyi xocbê Pita nêl ge.

*Yesu la kitaa gê Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Yesu he nue ngivihi loc mi la viḡwe ti lê nêbê Getsemani, di Yesu nêl vô nue ngivihi ên nêbê, “Xam dô ga ên a ob la ganê ên la kitaa.” ³⁷ Mêd Yesu kô Pita hixôn Sebedi nu yuu mi he la, lêc Yesu nilô vô viyin mabu ên xovô viyin levac wê ob tulec i ge. ³⁸ Om nêl vô yon ên nêbê, “A nilôg vô viyin levac tiyi xocbê a ob xib ge. Om mon dô ga di dô mamviha hixôn a.” ³⁹ Mêd Yesu la teva tya, di la kipôm manôn vac kibun di kitaa ên nêbê, “Mag, obêc tiyi ge od viyin levac tige i o lêc tulec a lêm. Lêc a nêb ông o lêc vông i tiyi kiyang wê a nêl ga lêm. Nge, ông vông i tiyi xovôên wê ông vông ge.”

⁴⁰ Pyap dêc Yesu milax vô nue ngivihi yon di yê wê yon yêp ge, om nêl vô Pita ên nêbê, “Bêna lêc mon wêpê? Mon o tiyi

wê mon ob dô mamviha hixôn a buc myabo tya ge lêmê? ⁴¹ Mon dô mamviha di kitaa êdêc viyin ti i o lêc yaxên mon di pwoo mon pec lêm.

Ên nilôm nêb ob vông yuac lê, lêc nimnivi vô viyin.”

⁴² Nang dêc Yesu la teva tya nang di la kitaa lu ngwe tii vac bêga ên nêbê, “Mag, ông obêc nêb viyin levac tiga i tulec a ge od pyap. A ob vông i tiiy xochê ông nêl ge.” ⁴³ Pyap dêc vena yê wê yon manôn yêp om yon yêp ge. ⁴⁴ Om Yesu sea yon di lax mi la kitaa lu ti wê vông yon ge, di lax kitaa tiiy xochê la kitaa taxlee ge.

⁴⁵ Pyap dêc Yesu vena vô yon di nêl vô yon ên nêbê, “Bêna lec mon diwêp seac vêlê? Mon wê lê, hîyôv manôn ga wê xomxo ob vông a, Xomxo Nu, vac tibii nipaên vigê. ⁴⁶ Om mon kidi lec ên il ob la. Wê! Xomxo ti wê ob vông a la vac tibii vigê ge val le kwabo.”

*Judas Iskaliot vông Yesu la vac Yuda levac vigê
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesu gên nêl kiyang tibêge, di Judas Iskaliot wê Yesu nue ngivihî ti ge val. Di xomxo kidu levac wê hêm yipac yuu xax gee val hixôn, ên xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vông he lam hixôn Judas. ⁴⁸ Om Judas wê nêb ob vông Yesu vac tibii vigê ge nêl kiyang vô he tax ên nêbê, “Xomxo ti wê a ob nga i lia ge, ge xomxo tyo tige mê. Om xam hêm i xôn.” ⁴⁹ Nêl bêge, mêdêc lutibed val vô Yesu di nêl vô i ên nêbê, “Bucên xolac keheê” di nga i lia. ⁵⁰ Mêd Yesu nêl vô i ên nêbê, “Lig, môm wê ông lam ên nêb ông ob vông ge, ông vông lutibed.” Mêd xomxo kidu levac lam hêm Yesu xôn pilihi.

⁵¹ Lêc xomxo wê dô hixôn Yesu ge ti tul yipac vêl ên bwoc ninivi di sap xomxo levac wê mi si

daa ge nue yuac ti ninya lihi vilu la vêl. ⁵² Lêc Yesu nêl vô i ên nêbê, “Hoo yipac i lôc vac bwoc ninivi. Ên he wê vông vevac mi hi xomxo ge, vevac obêc tulec he mi hi he yib. ⁵³ Lêc mêd ông xo ên ông nêb a tiyiên ma wê a obêc kitaa vô Mag đi i vông angela tibeac hiwocên luu xomxo vevac kidu levac vigê yuu đi tô mi la yuu vêl ge lam lutibed vô a ên he i lam ngidu a xôn. ⁵⁴ Lêc a obêc vông bêge ge od kiyang wê yêp vac xolac ge obêc vô nôn lec tibêna? Ên xolac nêl ên nêbê vîyin levac obêc tulec a.”

⁵⁵ Mêd Yesu nêl vô xomxo kidu levac tige bêga ên nêbê, “Xam kô yipac yuu xax đi val vô a tiyi xochê xam lam vô tibii yôdac ti. Lêc tiyi buc vihati a mi dô hixôn xam vac Anutu xumac ngibua đi a nêl xolac vô xam, lêc xam o hôm a xôn lêm. ⁵⁶ Lêc môp wê xam vông vô a gwêbaga ge vông xolac wê plopete kivuu ilage vô nôn lec.” Yesu nêl kiyang tige pyap đi nue ngivihi pec mi moo sea.

Yuda levac levac vông kot vô Yesu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55,63-71; Jon 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mêd he wê hôm Yesu xôn gee didii i mi la vac Kaiapas ben. Kaiapas ge xomxo daa siên nêb levac. Xomxo levac wê xovô Moses xolac ge hixôn he Yuda levac levac, he la kitucma mi dô tax. ⁵⁸ Mêdêc Pita timu vô Yesu vixa mi la, lêc le la teva teva, om mîla vac xenac nîlô wê Kaiapas ben yêp vac ge mi la dô hixôn Kaiapas nue yuac wê viac vigwe ge ên nêb ob yê bê xomxo ob vông bêna vô Yesu.

⁵⁹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he kaunsil vihati, he myag tibii wê ob vô nilô vô Yesu ge, ên he nêb he ob hi i yib. ⁶⁰ Mêd tibii tibeac val so kiyang lec Yesu, léc he Yuda levac levac gee o tulec kiyang ti tiyi wê ob hi Yesu lec ge lêm. Nang dêc timuên ge xomxo yuu val ⁶¹ nêl ên nêbê, “Xomxo tige nêl bêga nêbê, ‘A tiyi wê a ob dii Anutu xumac ngîbua tîga vêl di lox vac i tiyi buc yon.’ ”

⁶² Om xomxo daa siên nêl levac tige kidi lec di nêl vô Yesu ên nêbê, “Ông ob nêl kiyang ti lax vô he, me? Ông xovô kiyang nîpân wê he nêl lec ông ge kehe, me?” ⁶³ Léc Yesu keacên ma. Mêdêc xomxo levac tige nêl vô i ên nêbê, “A nêl vô ông lec Anutu maviha lê bê ông nêl ông kitong vô xe bê ông Kilisi wê Anutu nu ge, me?”

⁶⁴ Om Yesu nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl i tiyi. Léc a nêl vô xam bêga bê obêc buc timuên ge od xam ob wê a, Xomxo Nu, a obêc la dô vô Anutu xêkizêc kehe vigê hiyôv, di dô vac viyobtoc lag puunê di lam.”

⁶⁵ Mêd xomxo daa siên nêl levac tige xêyaa vô myavinê, om lêx ici va ngakwi di nêl ên nêbê, “Xomxo tige so vya vô Anutu ên nêbê Anutu nu i. Om il ob nêl xomxo ya i lam nêl kiyang ti lec i i tii vac lêm. Ên ici va so vya vô Anutu mi xam ngô pyap. ⁶⁶ Om xam nêb il ob vô bêna vô i?” Mêdêc he vihati nêl lax vô i ên nêbê, “Xomxo tige nêl nîpân tiyi wê il ob hi i yib lec ge.”

⁶⁷ Mêd he pisuv myaluc la vac Yesu manôn, di he ya lun vigê di hi i, di ya pitap i manôn ya vigê, ⁶⁸ di nêl vô i ên nêbê, “Ông nêl ên ông nêbê ông

Kilisi, om nêl xomxo ti wê hi ông ge lê mi xe ngô.”

Pita yax Yesu vun

(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Pita dô vixun vac xenac nilô wê Kaiapas ben yêp vac ge, lêc dô kibun, mêd vêx yuac ti val nêl vô i ên nêbê, “Ông ga wê ông mi dô hixôn Yesu wê ben Galili ge ti mêê.” ⁷⁰ Lêc Pita yax Yesu vun vô he vîhati manôn di nêl ên nêbê, “A lungên kiyang wê ông nêl ge kehe.”

⁷¹ Nang dêc Pita kidi mi la dô xenac kehe kwabo vô vuayen, di vêx yuac ngwe yê di nêl vô tibii wê dile kwabo ge ên nêbê, “Xomxo tige wê mi dô hixôn Yesu Nasalet.” ⁷² Lêc Pita yax Yesu vun tii vac nang ên nêbê, “A nêl vixôhilôg nôn bê a o xovô xomxo tige lêm.” ⁷³ He dô mahîgun dia tya di tibii ya val nêl vô Pita ên nêbê, “Vixôhilôg, xe xovô ên xe nêbê ông ge Yesu nue ngivihi ti, ên ông mi keac vac tibii Galili vya om nêl kitong ên nêb ông ge ông xomxo Galili ti tiyi xocbê Yesu ge.” ⁷⁴ Lêc Pita nêl ên nêbê, “A obêc nêl kiyang nôn lêm ge od Anutu i vông myaviwen nipaên vô a. Om a nêl vixôhilôg bê a o xovô xomxo tige lêm.” Pita nêl kiyang tige mi tiyôô di kokilêx hi vya. ⁷⁵ Mêd Pita xovô kiyang wê Yesu nêl vô i bêga nêbê, “Ông obêc yax a vun lu yon tax di kokilêx obêc hi vya timuên.” Pita xovô kiyang tige om lop mi la xenac kehe di la byag levac.

27

*He kô Yesu mi la vô Pailat
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)*

¹ Vigwe vidii, di xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac, he vîhati kitucma di keac lec kiyang wê ob hi Yesu i yib lec ge. ² Om he ku Yesu xôn di kô mi la vông vac gavman levac Pailat vigê.

*Judas Iskaliot yib
(Sinale 1:18-19)*

³ Judas Iskaliot wê vông Yesu vac tibii vigê ge yê wê he nêb he ob hi Yesu i yib ge. Om nilô vô viyin ên môm nipaên wê i vông ge, om kô mone silva kehe ti di vigê yuu mi la ên nêb ob tung i lax dô vô xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac. ⁴ Om la nêl vô he ên nêbê, “A nêg nipaên, ên a vông xomxo ti wê nipaên ti o yêp vô i lêm ge loc vac xam vigêm di xam ob hi i yib.” Lêc he nêl vô i ên nêbê, “Xe kiyang ti o yêp vô xe lêm. Nge, ge yêp vô ôcông va.” ⁵ Mêd Judas nêx mone silva tige la lec kibun vac Anutu xumac ngîbua nilô di lop mi la di la ku kwa di yib.

⁶ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee la hôm mone silva tige mi kô, di nêl vôma ên nêbê, “Mone tiga wê hi xomxo yib ge, om o tiyi wê il ob tung hixôn mone daa ge lêm.” ⁷ Om he keac vôma di hilu kiyang ên nêb ob kô mone mi la kisuu kibun vô tibii wê pitii dêg ge ên nêb kibun tige i tu vigwe yibên wê he ob yev tibii vigwe teva vac ge. ⁸ Mêgem he nêl kibun tige lê nêbê kibun wê xomxo hi kipyax lec ge, di lê

tige yêp gwêbaga hixôn. ⁹ Om kiyang wê plopete Jelemaia nêl ilage vô nôn lec. Jelemaia nêl bêga ên nêbê,

“He kô mone silva kehe ti di vigê yuu tige. He Islel nêl ên nêbê mone tige wê he kisuu xomxo ti ya. ¹⁰ He kô mone tige mi la kisuu kibun vô tibii wê pitii dêg ge tiyi xocbê Apumtau nêl vô a ge.”

Pailat kinêg kiyang vô Yesu

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

¹¹ He vông Yesu la le vô gavman levac Pailat manôn, di gavman levac tige kinêg vô i ên nêbê, “Ông ge king wê he Yuda vông ge, me?” Om Yesu lee yuu ên nêbê, “Ông nêl i tiyi.” ¹² Di xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac vô nilô vô Yesu, léc Yesu o nêl kiyang ti lax vô he lêm. ¹³ Mêdêc Pailat nêl vô i ên nêbê, “Ông ngô kiyang tibeac wê he vô nilô vô ông ge, me?” ¹⁴ Léc Yesu o keac ti lec kiyang nipaên wê he nêl lec i ge lêm. Om gavman levac tige xo kiyang tibeac lec Yesu.

Yesu le vô Pailat manôn

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:39–19:16)

¹⁵ Tiyi klismas vihati vô buc ngibua wê he Yuda mi xovô buc Isip ilage, he Yuda mi nêl xomxo kalabuhu ti lê vô Pailat di Pailat piwelac i vêt di vông i la. ¹⁶ Di vô buc tige xomxo nipaên ti lê nêbê Jisas Balabas dô vac xumac kalabuhu. Xomxo tibeac xovô i ên nêbê xomxo nipaên. ¹⁷ Xomxo Yuda tibeac hiwocên kitucma vô Pailat, di Pailat kinêg ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na i loc vô xamê? Xam nêb a

piwelac Balabas me a piwelac Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kilisi ge?” ¹⁸ Pailat xovô ên nêbê he Yuda levac yê Yesu nipaên, om vông i lam vac i vigê. ¹⁹ Pailat dô lec sia wê mi dô lec di mi ngô xomxo kiyang ge, mêdêc vinê vông kiyang lam vô i bêga nêbê, “Ông o lêc vông xomxo nivîha tige i vô nipaên lêm, ên gwêbaga a xê vîvia bucên ti lec i om vông a nîlôg vô vîyin.”

²⁰ Xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he Yuda levac levac gee, he nêl kiyang la vac xomxo tibeac nîlô di he hôm xôn nêbê he ob tyuc bê Pailat i piwelac Balabas vêl di hi Yesu i yib. ²¹ Pailat kinêg vô he tii vac nang ên nêbê, “Xam nêb a piwelac xomxo yuu ga ngwe na vêl di vông i lôc vô xamê?” Lêc he nêl ên nêbê, “Balabas.” ²² Om Pailat kinêg vô he ên nêbê, “Om Yesu wê he mi nêl lê nêbê Kilisi ge, a ob vông bêna vô i?” Lêc he vîhati nêl ên nêbê, “Tul i lec xax pola!” ²³ Lêc Pailat kinêg ên nêbê, “Il ob hi i yib lec kehe tina?” Lêc he tyuc levac ên nêbê “Tul i lec xax pola!”

²⁴ Pailat xovô wê he ngôên i kiyang obêc ma ge, di yaxên wê he obêc vông vevac vô i ge, om hôm mia di lipac vigê vac mia vô he vîhati manôn, di nêl vô he ên nêbê, “Xomxo tiga hi obêc kîpyax sea ge od myaviwen obêc yêp vô a lêm. Nge, obêc yêp vô xacxam va.” ²⁵ Mêd he vîhati nêl lax vô i ên nêbê, “Myaviwen tige i lam vô xe di i yêp vô xe nuge hixôn!” ²⁶ Om Pailat piwelac Balabas vêl di vông i la, di nêl om he pîsa Yesu ya yihi. Pyap dêc Pailat vông i la vac nue vevac vigê ên nêb he i tul i lec xax.

*Tibii vevac so vya vô Yesu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Mêd gavman levac Pailat nue vevac kô Yesu mi la vac Pailat ben, di he keac lie vevac kidu levac lam. ²⁸ Mêd he lam kwax Yesu ngakwi vêl ên i, di kô ngakwi hi ti tiyi xocbê king mi vinyum ge mi la vinyum lec Yesu, ²⁹ di he buu kipomac yin mi tung lec i bazub xocbê kilung ge, di vông duvac ti vac i vigê hiyôv ên nêb i kô. Mêd he yev vixa kitu vô di pimil i pisiv di nêl vô iên nêbê, “O king wê Yuda vông ge, ông dô nimvîha.” ³⁰ Mêd he pisuv myaluc lec i, di vô duvac vêl di hi i bazub ya. ³¹ He so vya vô i pyap, di kwax ngakwi hi vêl di vinyum Yesu vaci ngakwi lec i, mêdêc kô i mi la ên nêb ob la tul i lec xax.

*He tul Yesu la yux lec xax
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Di he mila môt ti, lêc mila tulec tibii Sailini ti lê nêbê Saimon, mêdêc he kidu i nêb i kilê xax pola wê he ob hi Yesu lec ge.

³³ Mêd he mila vigwe ti lê nêbê Golgota. Lê tige kehe bêga nêbê bazub len. ³⁴ Mêdêc he pilepac kining kilin hixôn wain di vông vô Yesu ên nêb i num, om Yesu tep mi yaxên lê, lêc nêbê i numên ob ma. ³⁵ Mêd he tul i lec pola. Pyap dêc he nêb he ob titang Yesu ngakwi vôma, om he tide mi yê di titang i tiyi. ³⁶ Di he dô kibun di dô bin i. ³⁷ Di he kivuu kiyang wê he nêl lec i ge di la tul vô i bazub kisii ên nêbê, “XOMXO TIGA YESU, KING WÊ HE YUDA VÔNG GE.”

³⁸ Mêd he hi tibii yôdac yuu lec xax hixôn, ngwe le vô vigê hiyôv di ngwe le vô vigê kêd.

³⁹ Mêd xomxo wê vilee mi la di lôm ge tipi niba di so vya vô Yesu ⁴⁰ ên nêbê, “Ông wê ông nêb ông ob dii Anutu xumac ngibua vêl di lox vac i tiyi buc yon ge, ông ngidu ôcông va xôn. Ông obêc Anutu nu ge od ông lop mi lam vêl ên xax.”

⁴¹ Mêd xomxo levac wê mi si daa gee hixôn he wê xovô Moses xolac gee di he Yuda levac levac, he êno so vya vô Yesu di nêl vôma ên nêbê,

⁴² “Xomxo tige ngidu xomxo tibeac xôn, lêc o tiyi wê ob ngidu ici va xôn ge lêm. Xomxo tige obêc Islel nên king ge od i lop vêl ên xax ên il xê di vông i vin i. ⁴³ Xomxo tige nêbê i Anutu nu, di i vông i vin ên nêbê Anutu ob ngidu i xôn. Om Anutu xêyaa obêc vin lec i ge od i vô i vêl ên myavinê wê tulec i ge.” ⁴⁴ He nêl bêge, di tibii yôdac yuu wê he tul lec xax hixôn Yesu ge, yuu so vya vô Yesu hixôn.

Yesu yib

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Hiyôv tyip kitôn mêd vîgwe vîhati vô mapitoc di i mîla vô hiyôv manôn yon wê hucên ge. ⁴⁶ Vô kwabo lec hiyôv manôn yon, Yesu tyuc vya levac ên nêbê, “Eli, eli, lama sabaktani?” Kiyang tige kehe bêga nêbê, “A Anutu, a Anutu, bêna lêc ông sea a?” ⁴⁷ Mêdêc xomxo wê le kwabo vô Yesu ge ngô kiyang wê i nêl ge, om he ya so ên he nêbê, “Xomxo tige kiyag vya lec Ilaija.” ⁴⁸ Mêd lutibed he ti tup mi la kô mia myamilumac di too mia kilin vac di kilax vac ngising di hôm i la kisii vô Yesu mya ên nêb i num. ⁴⁹ Lêc he ya nêl vô i ên nêbê, “Dô tya lê, ên il ob dô mi yaxên bê Ilaija ob val ngidu i xôn,

me?” ⁵⁰ Lêc Yesu tyuc vya levac tii vac di vông myakilôhông la di yib.

⁵¹ Mêd lutibed nivimihi levac ti wê yux vac Anutu xumac ngibua ge lêx la yuu vac kisii di la tô vô myahipu, di ngiyêg yoc, di ngidax levac hibua sea, ⁵² di lôva mya tax, di xomxo vông vinên wê yib ilage, he tibeac kidi lec hixôn ninivi ⁵³ di lam vac lôva mi la, di buc timuên wê Yesu kidi lec ge he la hilung he vô xomxo tibeac vac vigwe ngibua Jerusalem.

⁵⁴ Yesu yib, di tibii levac wê viac nue vevac 100 ge ti hixôn nue vevac ya dô bin Yesu wê yux lec xax ge, di he yê wê ngiyêg vông kibun yoc di tixuu tixuu mangwe val hixôn, om he xona mabu di nêl ên nêbê, “Vixôhilông nôn, xomxo tige Anutu nu.”

⁵⁵ Vêx tibeac le teva di yê ma la Yesu. Vô buc wê Yesu dô Galili ge vêx tige mi timu vô i vixa di viac i mi he la Jerusalem. ⁵⁶ He ti Malia wê ben Makdala ge, di ngwe Jems yuu Josep ta Malia, di ti Sebedi nu yuu ta.

Josep lii Yesu ninivi vac lôva wê he kiden vac ngidax ge

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Vigwe huc, di xomxo Alimatia ti lê nêbê Josep wê vông i vin Yesu ge val. Josep ge xomxo wê i susu tibeac ge. ⁵⁸ Josep la vô Pailat di la kitaa Yesu ninivi nêb ob kô mi la lii vac lôva. Om Pailat tyuc lec di he vông Yesu ninivi vô Josep. ⁵⁹ Mêd Josep kô Yesu ninivi mi la lii vac nivimihi kwem paha yang ti ⁶⁰ mi la lii i la vac lôva paha wê i vông wê ici va kiden vac ngidax ge. Pyap dêc

vixog ngıdax levac ti la le vac lôva mya xôn, di i loc mi la. ⁶¹ Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu dô kwabo vô lôva di yuu yê.

Tibii vevac viac lôva

⁶² Buc wê he Yuda mi viac yaên wê he ob ya lec buc sabat ge lam la vêl, di titige xomxo levac wê me si daa gee hixôn he Palisi, he la kitucma vô Pailat, ⁶³ di nêl vô i ên nêbê, “Xomxo levac, xe xovô kiyang wê xomxo kityooên tige nêl vô buc wê gên dô maviha ge. Xomxo tyo nêl bêga ên nêbê, ‘Buc yon obêc lam la vêl lê, lêc a obêc kidi lec magviha.’ ⁶⁴ Nêl bêge, om ông nêl ên nume vevac he i viac lôva xêkizêc ta i tiyi buc yon, ên Yesu nue ngıvihi ob lam kô ninivi mi la vun di kityoo il ên nêbê Yesu kidi lec maviha vac yibên. He obêc vông bêge ge od kiyang kityooên wê he ob nêl ge obêc luu kiyang kityooên wê Yesu nêl ge vêl.” ⁶⁵ Mêdêc Pailat nêl vô he ên nêbê, “Xam kô nume yuac mi loc pitii ngıdax mya xôn ên i vô xêkizêc i tiyi xochê xacxam va xovô ge.” ⁶⁶ Om he mila pitii lôva mya xôn di vông vibuên xêkizêc ta di xomxo le bin.

28

Yesu kidi lec vac yibên

(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)

¹ Buc sabat lam la vêl di da pitoc yang, dêc Malia Makdala yuu Malia ngwe, yuu la ên nêb ob la yê lôva. ² Mêdêc lutibed ngıyêg mabu yoc, ên Apumtau nu angela ti lop mi lam gê lag puunê di lam vixog ngıdax la vêl ên lôva mya, di la dô lec ngıdax tige kisii. ³ Angela tige manôn xêseac

tiyi xocbê deac hixelac ge, di ngakwi tiyi xocbê viyobtoc kwem. ⁴ Om xomxo wê viac lôva gee yê di xona mabu di yetac di tilii sea mi la yêp kibun tiyi xocbê xomxo yibên.

⁵ Lêc angela tige nêl vô vêx yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma, ên a xovô wê muu myag Yesu wê he hi lec xax ge. ⁶ Lêc o dô ga lêm, ên kidi lec maviha tiyi xocbê kiyang wê i nêl ge. Muu lam wê vigwe wê yêp lec ge. ⁷ Om muu lôc lutibed di lôc nêl kitong vô nue ngivihi bêga bê Yesu kidi lec maviha vac yibên, di ob mug mi la Galili di xam ob mîla wê i gê tiganê. Kiyang ga a nêl vô muu pyap.”

⁸ Yuu xona mabu, lêc yuu xêyaa vô nivaha, di yuu sea lôva lutibed di tup mi la ên nêb ob la nêl kiyang tige kitong vô Yesu nue ngivihi. ⁹ Yuu lax mi la, lêc Yesu mîla vô yuu vac môp di nêl vidiiên vô yuu. Om yuu val le kwabo vô Yesu di vyax vigê lec Yesu vîxa di pimil i. ¹⁰ Mêdêc Yesu nêl vô yuu ên nêbê, “Muu xona ên i ma. Muu loc nêl kiyang vô a lige bê he i loc Galili, ên he obêc yê a gê ganê.”

Tibii vevac wê le bia ge nêl kiyang kityooên

¹¹ Om vêx yuu ge gên loc môp, lêc tibii vevac wê viac lôva gee ya la Jêusalem di la nêl kiyang tige vihati kitong vô xomxo levac wê mi si daa gee. ¹² Om xomxo levac tige la kitucma hixôn he Yuda levac, di he keac lec kiyang tige. Om vông mone levac vô tibii vevac wê viac lôva ge, ¹³ di

nêl vô he ên nêbê, “Xam loc nêl vô xomxo bê, ‘Vô bucên xe xêp di Yesu nue ngivihi lam

kô ninivi mi la vun.’ ¹⁴ Xam loc nêl bêge, lêc gavman levac obêc ngô kiyang tige di kunac xam ge od xe ob vông i ma i tô ya kiyang malehe mangwe di ob kunac xam lêm.” ¹⁵ Om tibii vevac tigeê kô mone mi la nêl kiyang kityooên tiyi xocbê Yuda levac nêl vô he ge. Om kiyang kityooên tige la nêx lec Yuda ben vihati mi yêp, di yêp gwêbaga hixôn.

Yesu vông yuac vac nue ngivihi vigê

(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)

¹⁶ Yesu nue ngivihi vigê yuu di ti tô mi la ge, he loc mi la vigwe Galili mi la lec kitôn ti wê Yesu nêl ên nêbê he i lêc loc dô lec ge. ¹⁷ Om he mila tyip, di yê Yesu om he yev vixa kitu vô i, lêc he ya nilô vông yuu yuu. ¹⁸ Mêdêc Yesu lam kwabo vô he di lam nêl vô he ên nêbê, “Anutu vông xêkizêc lag yuu kibun vihati vô a pyap. ¹⁹ Om a nêl vô xam bê xam loc vac vigwe vihati yang di loc nêl a xolac kitong vô xomxo vihati ên he i vông i vin di tu a nuge. Di xam loc lipac he lec Mag Anutu hixôn nu tuc di Myakilôhô Ngibua yon lê. ²⁰ Di xam tixuu he ya kiyang vihati wê a nêl vô xam ge ên he i timu vô. Xam ngô lê. A obêc dô hixôn xam i tiyi buc vihati di i loc tyip lec buc wê lag yuu kibun myahipu obêc tiyôô vac ge.”

Yesu Xolac
The New Testament in the Patep Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Patep long Niugini
copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Patep

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

3d2c844d-4bc8-590b-bbf2-3a5fcd1f7ad8